

**INFORMACJA O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
MIASTA KRAKOWA ZA ROK 2025**

**Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Krakowie**

Ewa Wiercińska

Kraków 2026

Spis treści

I.	Informacje ogólne	3
II.	Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	5
III.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych i zatruc związkami chemicznymi.....	6
IV.	Działania związane z zagrożeniem atakiem bioterrorystycznym.....	15
V.	Analiza wykonania szczepień ochronnych	16
VI.	Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego zakładów leczniczych na terenie miasta Krakowa.	19
VII.	Ocena stanu sanitarnego obiektów komunalnych	24
VIII.	Ocena stanu sanitarnego obiektów żywienia i żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	27
IX.	Ocena higienicznych warunków pracy w zakładach pracy	40
X.	Ocena bezpieczeństwa sanitarnego placówek oświatowo-wychowawczych	43
XI.	Profilaktyka w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego	46
XII.	Postępowania interwencyjne.....	50
XIII.	Spis wykresów	52
XIV.	Spis tabel	53

I. Informacje ogólne

W niniejszym dokumencie znajdziecie Państwo informacje o działaniach podejmowanych w 2025 r. przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego (PPIS) w Krakowie na rzecz ochrony zdrowia publicznego na terenie miasta Krakowa.

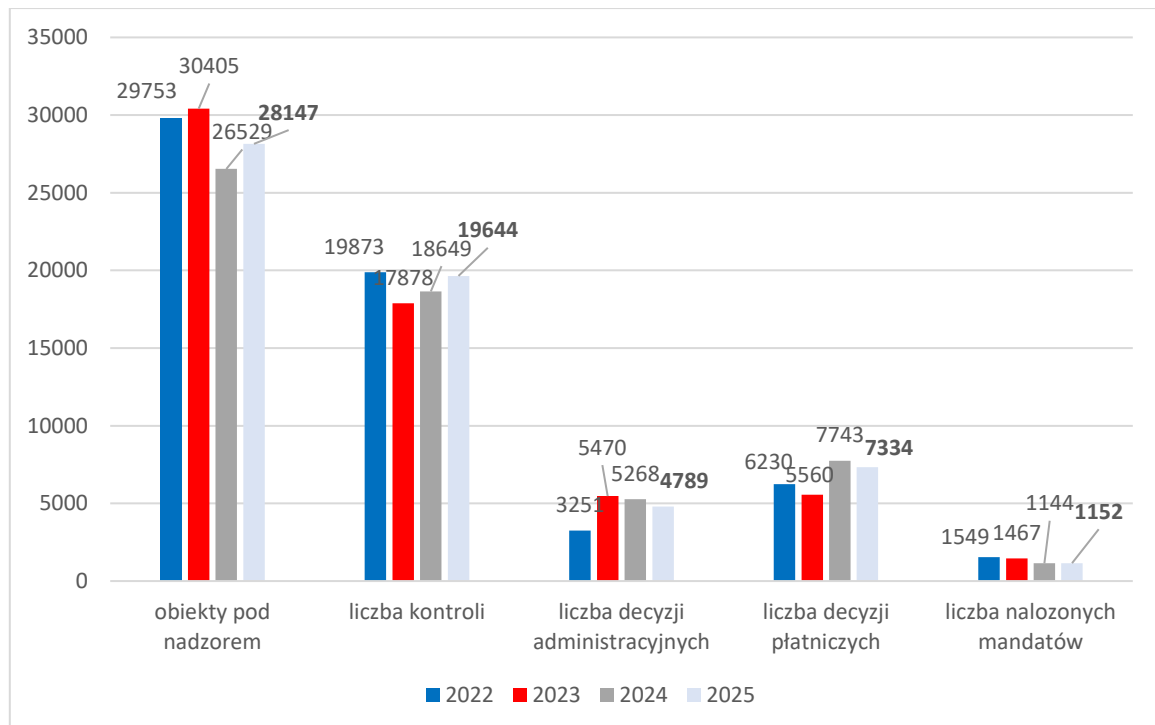
Głównym zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej (PIS) jest realizacja zadań w zakresie ochrony zdrowia społeczeństwa przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Nadzorujemy i promujemy działania mające na celu dobro i zdrowie publiczne obywateli. Naszym zadaniem jest minimalizowanie skutków zdarzeń niekorzystnie wpływających na zdrowie i życie ludności przebywającej na terenie miasta Krakowa poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i produktów żywnościowych,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne - w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Ustawowe zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizowane są przez pionosy merytoryczne Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej (PSSE) w Krakowie takie jak: Oddział Nadzoru Higieny Żywności i Żywienia, Oddział Nadzoru Higieny Komunalnej, Oddział Nadzoru Higieny Pracy, Oddział Nadzoru Higieny Dzieci i Młodzieży, Oddział Nadzoru Epidemiologii, Oddział Zdrowia Publicznego i Promocji Zdrowia oraz Oddział Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego.

Dbając o komfort życia i zdrowie mieszkańców w regionie, pracownicy PSSE w Krakowie w 2025 roku przeprowadzili łącznie **19 644 kontrole**. Wydano **4 789 decyzji administracyjnych** oraz **7 334 decyzje płatnicze** na kwotę **1 347 583 zł**. Nałożono **1 152 mandaty karne** na łączną kwotę **259 600 zł**. Liczba obiektów objętych nadzorem wynosiła ogółem **28 147**.

Wykres 1. Ustawowe zadania PPIS. Porównanie za lata 2022-2025.

PPIS w Krakowie organizował spotkania prozdrowotne społeczeństwa lokalnego w różnych grupach wiekowych, podejmował wiele inicjatyw mających na celu zapobieganie chorobom zakaźnym, a także działania zmierzające do zabezpieczenia zdrowia i życia ludzkiego poprzez współdziałanie z innymi służbami, inspekcjami i instytucjami, których zadaniem jest udzielanie pomocy w sytuacji kryzysowej.

Stan bezpieczeństwa sanitarnego na terenie miasta Krakowa w 2025 roku oceniam jako stabilny.

dr n. med. Ewa Wiercińska
Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Krakowie

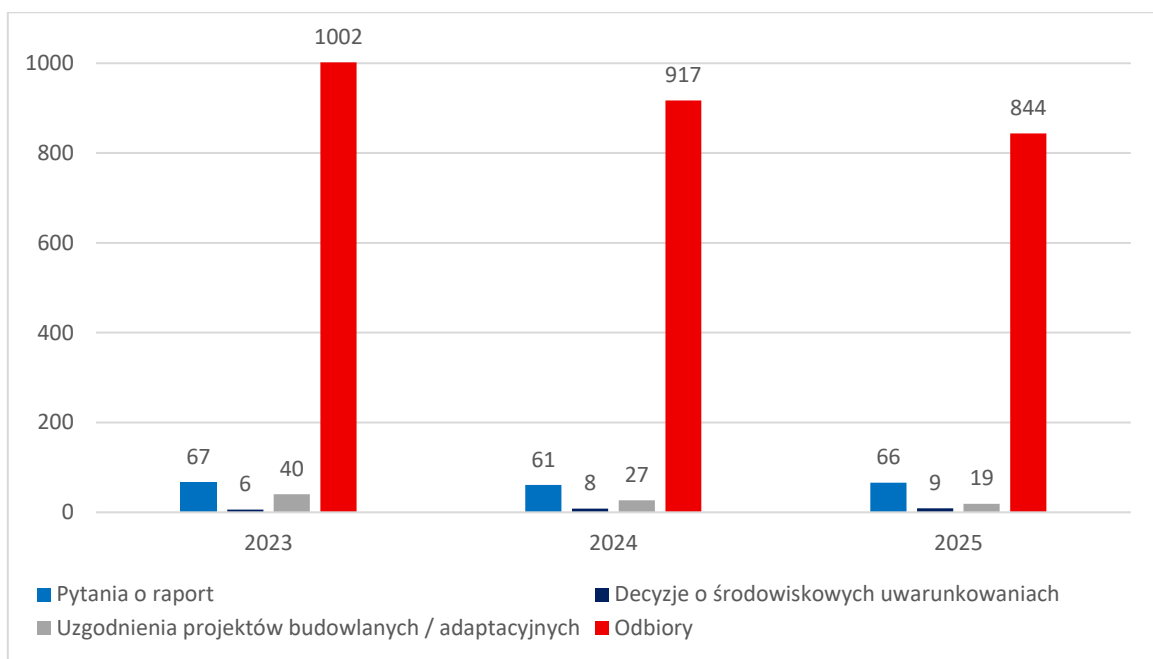
II. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krakowie w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego realizuje ustawowe obowiązki i zadania w zakresie zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru sanitarnego nad kolejnymi etapami procesów inwestycyjnych na terenie powiatu krakowskiego.

Wśród obiektów ocenianych w 2025 r. pod względem spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych znalazły się między innymi takie obiekty jak: szpitale, obiekty oświaty, zespoły sportowo-rekreacyjne, apteki i hurtownie farmaceutyczne, zakłady gastronomiczne, budynki biurowe i biurowo-usługowe, hotele, centra handlowo-usługowe, stacje paliw, laboratoria badawcze, zakłady usługowe i produkcyjne, lokale publicznych i niepublicznych podmiotów leczniczych.

W 2025 r. w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadzono **1290** postępowań administracyjnych, w których zajęto stanowisko (w formie decyzji, postanowienia, opinii sanitarnej lub pisma) w zakresie spełniania wymagań higienicznych i zdrowotnych.

Wykres 2. Zadania zrealizowane przez Oddział Nadzoru Zapobiegawczego w latach 2023-2025.

W trakcie prowadzonych postępowań administracyjnych wydano:

- 52 opinie sanitarne dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- 75 stanowisk w postępowaniach prowadzonych w ramach ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko (w tym 66 stanowisk w zakresie zapytania o raport oraz 9 stanowisk dotyczących decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach),
- 19 opinii sanitarnych uzgadniających projekty inwestycji,
- 297 stanowisk w formie decyzji, postanowień oraz pism dot. innych spraw,
- 844 stanowiska potwierdzających spełnienie wymogów sanitarno-higienicznych w związku z uczestnictwem w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych.

Ocena warunków sanitarno-higienicznych dotycząca nowych obiektów oparta była na wynikach przeprowadzonych kontroli. W 2025 roku przeprowadzono **1 404 kontrole**.

Zgodnie z właściwością rzeczową do Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego przekazano 8 spraw.

Powyższe działania, prowadzone przez przedstawicieli PPIS w Krakowie, miały na celu zapewnienie właściwego stanu sanitarno-higienicznego w realizowanych obiektach użyteczności publicznej, w zakładach produkcyjnych, a także dbałość o to, aby obiekty mogące znacząco oddziaływać na środowisko nie powodowały uciążliwości i zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi.

III. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych i zatruc związkami chemicznymi

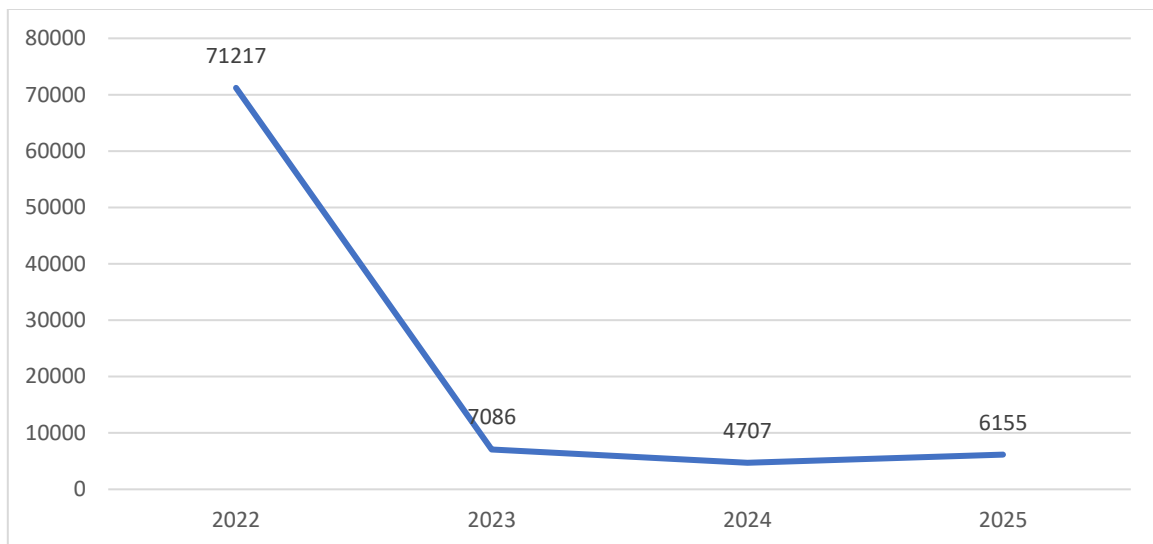
Oceny sytuacji epidemiologicznej miasta Krakowa w zakresie występowania zachorowań na choroby zakaźne, dokonano na podstawie zgłoszeń zakażeń, zachorowań, zgonów oraz dodatnich wyników badań w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych, które wpłynęły do tut. organu w 2025 r.

W 2025 roku zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie zgłaszania chorób zakaźnych do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krakowie zgłoszono **38 709** przypadków zachorowań na choroby zakaźne, podlegające temu obowiązkowi.

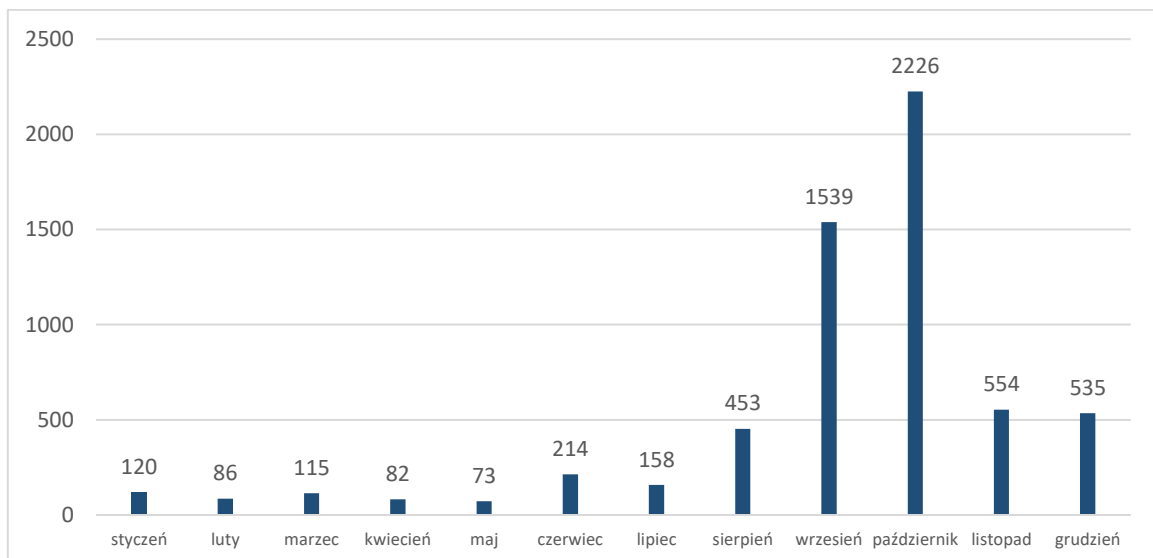
Wybrane choroby zakaźne przenoszone drogą kropelkową

W roku 2025 odnotowano **6 155** przypadków zakażeń wirusem SARS-CoV-2 (w tym 729 przypadki możliwe). Spośród 5 426 potwierdzonych przypadków zachorowań na COVID-19 245 osób było hospitalizowanych. W omawianym roku zaobserwowano około **30% wzrost** liczby zachorowań w stosunku do roku 2024. Wzrost zachorowalności na COVID-19 może być spowodowany ciągłą mutacją wirusa. Najwięcej zachorowań na COVID-19 zaobserwowano w okresie od września do października. Odnotowano wówczas 3 765 przypadków.

Wykres 3. Zakażenia wirusem SARS-CoV-2 na terenie miasta Krakowa porównanie w latach 2022-2025.

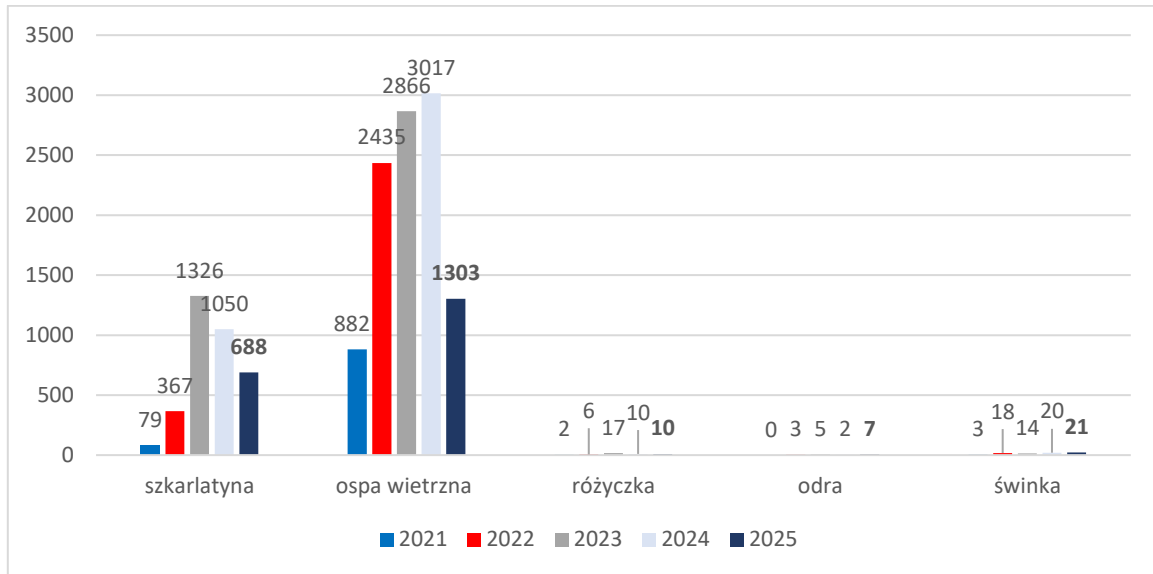

Wykres 4. Miesięczne zestawienie liczby zachorowań na COVID-19 na terenie miasta Krakowa w 2025 r.

W przypadku pozostałych chorób zakaźnych przenoszonych drogą kropelkową liczba zachorowań utrzymuje się na niższym poziomie w porównaniu z rokiem 2024. Odnotowano spadek ospy wietrznej o 57% w porównaniu z poprzednim rokiem. W przypadku szkarlatyny odnotowano spadek zachorowań o 34%.

Wykres 5. Zachorowania na wybrane choroby zakaźne przenoszone drogą kropelkową na terenie miasta Krakowa porównanie w latach 2021-2025.

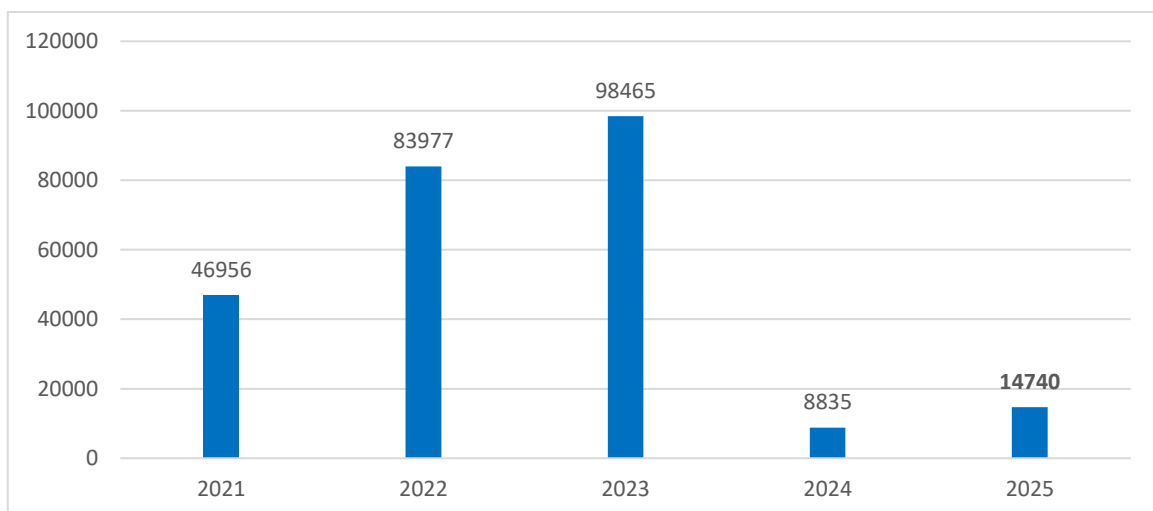

Grypa oraz zachorowania grypopodobne

W związku z nowelizacją Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na 2023 r. z dniem 7 lipca 2023 r. weszły w życie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2023 (Dz. U. 1282), znoszące obowiązek sporządzania przez placówki medyczne sprawozdań MZ-55 „Tygodniowy, dzienny meldunek o zachorowaniach i podejrzaniach zachorowań na grypę” oraz przesyłania ich do Państwowej Inspekcji Sanitarnej. W związku z tym, już od roku 2024, dane dotyczące liczby zachorowań na grypę opierają się na sprawozdaniu MZ-56.

Na terenie miasta Krakowa w 2025 roku odnotowano ogółem **14 740 przypadków** zachorowań na grypę, co stanowi **67% wzrost** zachorowań w porównaniu z ubiegłym rokiem. Z powodu grypy hospitalizowano 224 osoby. 151 przypadków grypy potwierdzono badaniami laboratoryjnymi. Odnotowano 8 zgonów z powodu zachorowania na grypę.

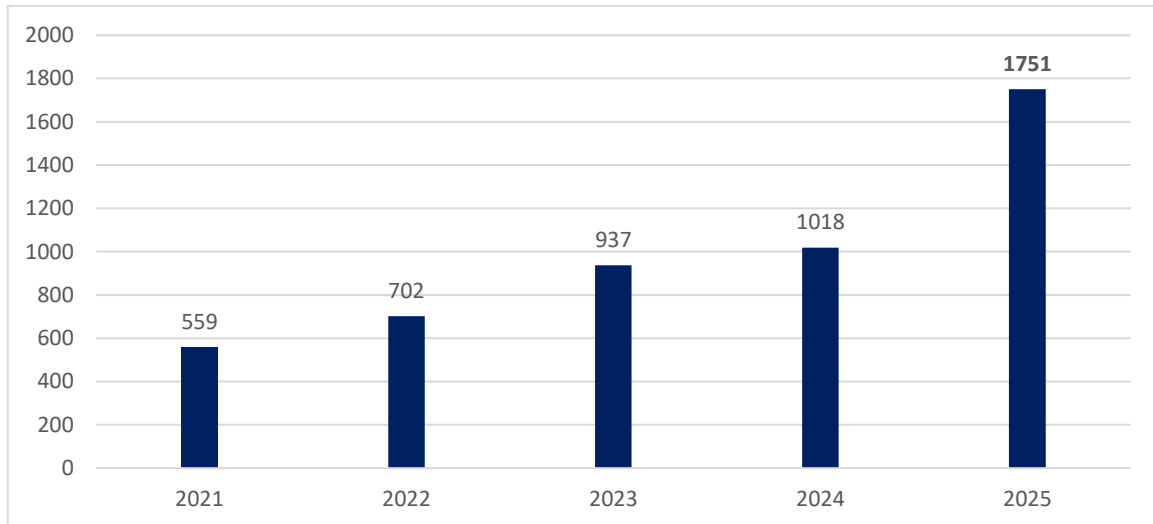
Wykres 6. Zachorowania na grypę i zachorowania grypopodobne na terenie miasta Krakowa porównanie w latach 2021-2025.

Borelioza

W 2025 roku na terenie miasta Krakowa odnotowano **1 751 przypadków** zachorowań na boreliozę co stanowi **72% wzrost** liczby zachorowań względem roku poprzedniego, w którym zgłoszono 1 018 przypadków tej choroby. Wśród zgłoszonych przypadków 15 z nich to zachorowania na neuroboreliozę (w tym 3 przypadki prawdopodobne), spośród których 4 dotyczyły kobiet w wieku 13-77 lat, a pozostałe mężczyzn w wieku 5-37 lat. Wzrost zachorowań na boreliozę może być spowodowany zmianami klimatycznymi takimi jak np. łagodniejsze zimy i wydłużone okresy ciepła, które pozwalają kleszczom wydłużyć swoją aktywność oraz zwiększyć populację. Warto dodać, że w miastach powstaje coraz więcej dogodnych warunków siedliskowych dla kleszczy takich jak parki miejskie, place zieleni, niekoszone trawniki i skwery, gdzie obecna jest gęsta oraz wysoka roślinność.

Wykres 7. Zachorowania na boreliozę na terenie miasta Krakowa - porównanie w latach 2021-2025.

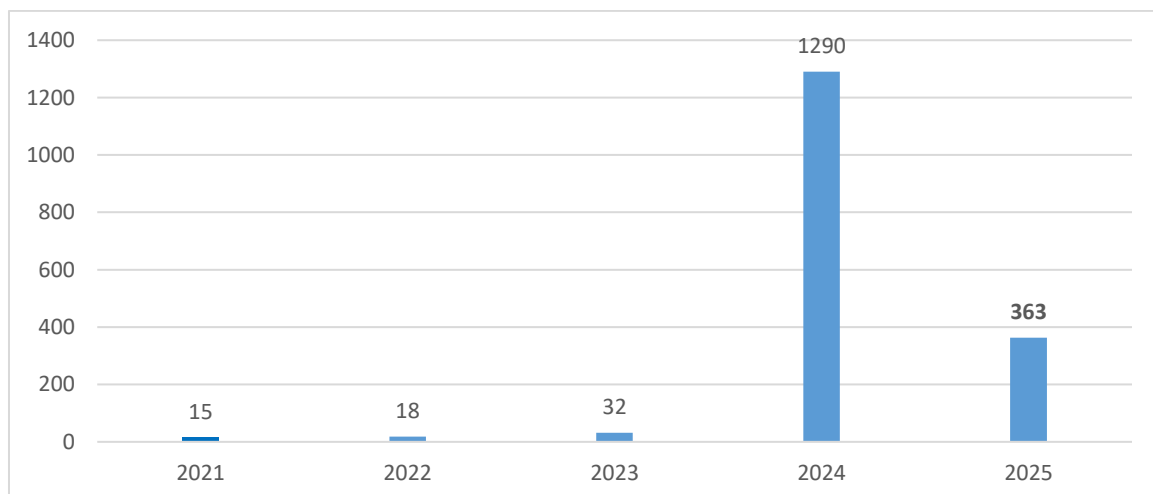

Krzusiec

Na terenie miasta Krakowa w roku 2025 **odnotowano znaczny spadek zachorowań na krztusiec** w stosunku do roku poprzedniego. Spośród 363 zachorowań 269 to przypadki potwierdzone.

Najwięcej zachorowań odnotowano w grupie wiekowej między 30, a 40 rokiem życia. Z powodu ww. zachorowania było hospitalizowanych 27 osób. Na obecną sytuację epidemiologiczną krztuśca wpływ może mieć wzrost odporności populacyjnej po fali zachorowań w 2024 roku, a także wzrost zainteresowania szczepieniami przeciwko krztuścowi.

Wykres 8. Zachorowania na krztusiec na terenie miasta Krakowa - porównanie w latach 2021-2025.

Pozostałe choroby zakaźne

Na terenie Krakowa w 2025 roku odnotowano wzrost zachorowań na takie jednostki chorobowe jak: giardioza (do 112 w roku 2025 z 89 w roku 2024), ospa mała (do 14 w roku 2025 z 3 w roku 2024) oraz odra (do 7 w roku 2025 z 2 w roku 2024).

Odnotowano spadek zachorowań na gorączkę denga (do 4 w roku 2025 z 13 w roku 2024).

Ponadto, w 2025 roku, wykazano 11 przypadków kryptosporidiozy, 1 przypadek tularemii, 3 przypadki leptospirozy, 6 przypadków listeriozy, 1 przypadek tężca, 1 przypadek choroby Creutzfeldta-Jakoba (CJD), 1 przypadek gorączki zachodniego Nilu, 10 przypadków różyczki, 8 przypadków malarii i 2 przypadki bąblowicy.

Choroba legionistów

Na terenie Krakowa z roku na rok obserwuje się wzrost zachorowań na legionelozę. W 2025 roku zaobserwowano 20 przypadków tej choroby w porównaniu do 13 w roku 2024. Hospitalizacji wymagało 18 pacjentów. Zarejestrowano 2 zgony z powodu przedmiotowej choroby. Zachorowania dotyczyły 8 kobiet i 12 mężczyzn.

PPIS w Krakowie w celu wykrycia i wyeliminowania źródeł powyższych zachorowań podejmował działania mające na celu przeciwdziałanie i kontrolę występowania bakterii Legionella w środowisku chorego, tj. przeprowadzono dochodzenia epidemiologiczne, pobierano próbki wody ze środowiska chorego oraz przeprowadzono badania w Oddziale Laboratoryjnym Badania Wody Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie, przy ul. Prądnickiej 76.

Poliomyelitis

Zgodnie z Programem Światowej Organizacji Zdrowia dotyczącym eradykacji poliomyelitis, nadzorowi epidemiologicznemu podlegają wszystkie przypadki ostrego porażenia wiotkiego, które występują u dzieci do 15 roku życia, włączając w to przypadki zespołu Guillain-Barré oraz poprzecznego zapalenia rdzenia. Skuteczny nadzór nad ostrymi porażeniami wiotkimi (OPW) jest najbardziej czułym wskaźnikiem mającym na celu potwierdzenie lub wykluczenie występowania dzikiego wirusa polio na danym terenie.

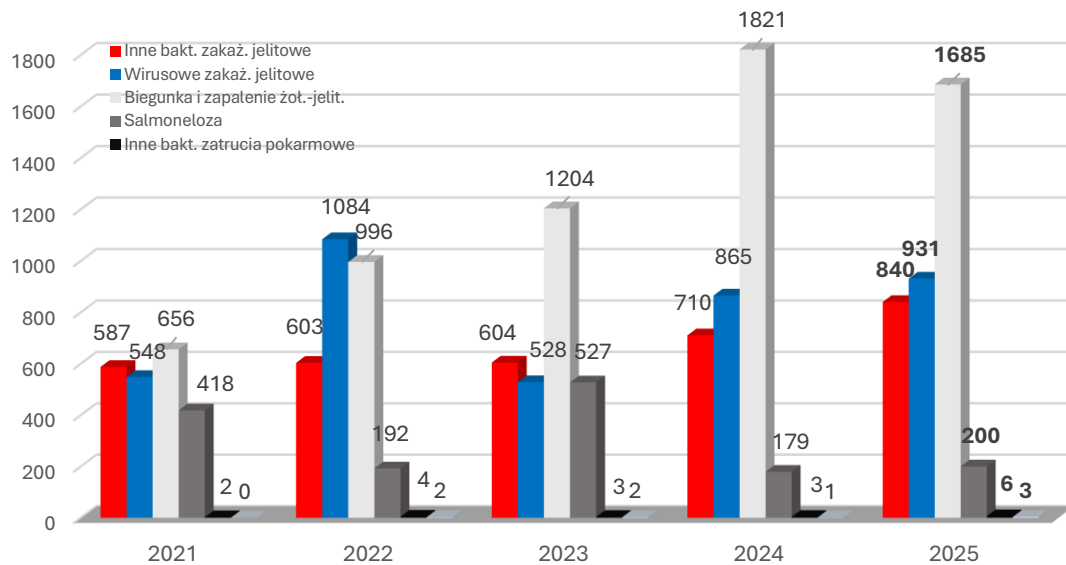
W ramach sprawowanego nadzoru w 2025 roku na terenie miasta Krakowa nie odnotowano żadnych przypadków ostrych porażen wiotkich.

Zakaźne zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe

Liczba zatruc pokarmowych oraz wirusowych i bakteryjnych zakażeń jelitowych odnotowanych w 2025 r. w stosunku do roku 2024 nieznacznie wzrosła – z 3 579 przypadków w roku 2024 do **3 665 przypadków** w roku 2025. Spośród wykazanych zachorowań 1 447 osoby były hospitalizowane – najczęściej z powodu Clostridioides difficile (720 osoby). Wśród określonych wirusowych zakażeń jelitowych najwięcej przypadków stanowiły zachorowania wywołane przez norowirusy, tj. 280 odnotowanych przypadków.

W obrębie bakteryjnych zakażeń jelitowych dominowały zachorowania wywołane przez Clostridioides difficile, których zarejestrowano 710. Wśród dzieci do lat 2 dominowały zachorowania na biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, w liczbie 357 przypadków. Zachorowalność wywołana przez pałeczki z rodzaju Salmonella oraz Shigella utrzymuje się na stałym poziomie.

Wykres 9. Zachorowania na bakteryjne i wirusowe zakażenia i zatrucia pokarmowe na terenie miasta Krakowa - porównanie w latach 2021-2025.

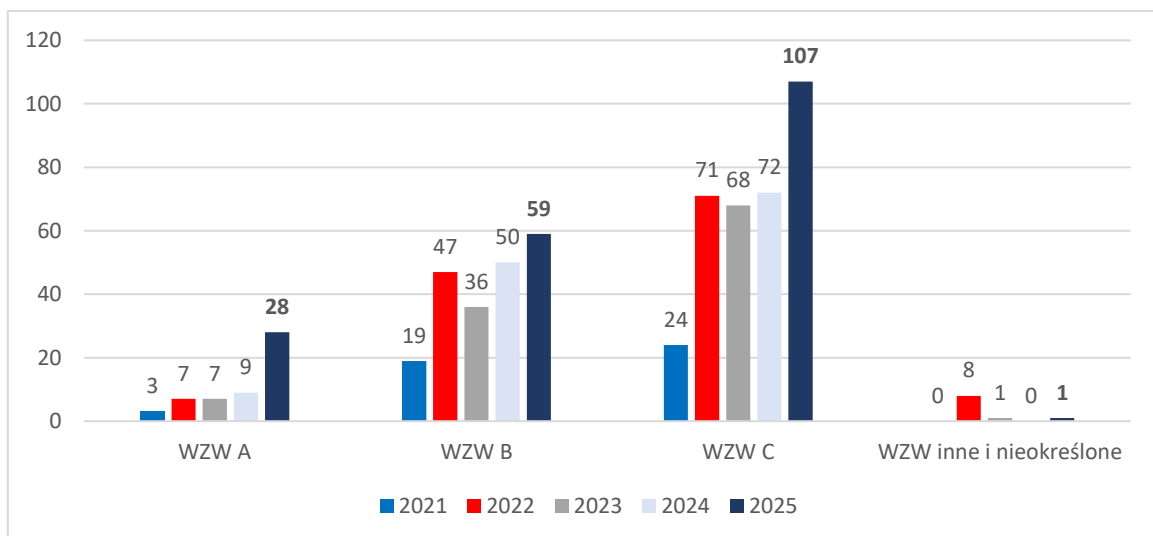

W 2025 roku na terenie miasta Krakowa odnotowano **43 ogniska pokarmowe**. Spośród zgłoszonych i opracowanych zbiorowych zatruc pokarmowych 27 miało miejsce w szpitalach, z czego 20 było wywołanych przez *Clostridioides difficile*, 4 przez norowirusy, 1 przez rotawirusy, 1 przez pałeczki *Salmonella*, a w przypadku 1 ogniska nie ustalono czynnika etiologicznego odpowiedzialnego za jego wystąpienie. Odnotowano również wystąpienie 1 zbiorowego zatrucia pokarmowego wywołanego przez wirusy zapalenia wątroby typu A w domu pomocy społecznej. Ponadto zarejestrowano 4 ogniska pokarmowe w grupach konsumentów biorących udział w wydarzeniach okolicznościowych: 2 wywołane przez norowirusy oraz 2 o nieustalonej etiologii. Pozostałych 11 zbiorowych zatruc pokarmowych miało miejsce w środowiskach rodzinnych: 4 były wywołane przez wirusy zapalenia wątroby typu A, 3 przez pierwotniaki *Giardia*, 3 przez pałeczki *Salmonella* oraz 1 przez bakterie z grupy *Yersinia*.

Wirusowe zapalenia wątroby

W roku 2025 na terenie miasta Krakowa zaobserwowano wyraźny **wzrost zachorowań** na wirusowe zapalenie wątroby (**WZW**) – w sumie wykazano **195 przypadków**. Wyraźny wzrost zachorowań zaobserwowano w przypadku WZW typu A, gdzie w 2025 roku wykazano aż 28 przypadków, natomiast w roku 2024 tylko 9 przypadków oraz w przypadku WZW C, gdzie w roku 2025 wykazano aż 107 przypadków, natomiast w 2024 roku 72 przypadki.

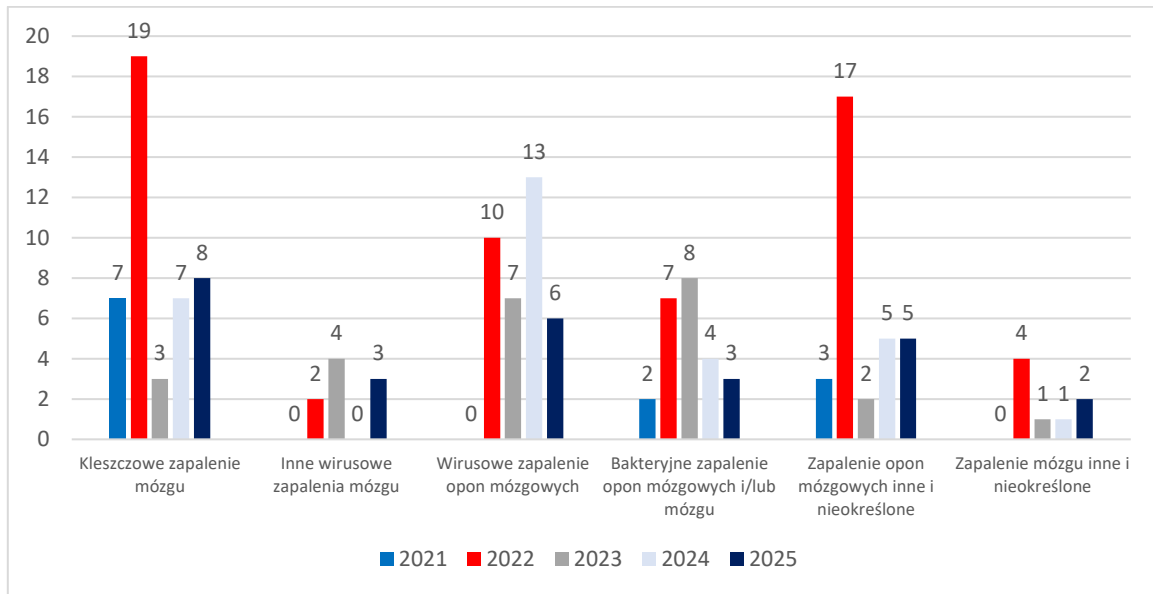
Wykres 10. Zachorowania na wirusowe zapalenia wątroby na terenie miasta Krakowa - porównanie w latach 2021-2025.

Neuroinfekcje

W 2025 roku na terenie miasta Krakowa odnotowano łącznie 81 zachorowań na neuroinfekcje, co stanowi spadek o 25 przypadków w porównaniu z rokiem 2024. Najliczniejszą grupę stanowiły zachorowania na wirusowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, analogicznie jak w roku ubiegłym. W analizowanym okresie spadek liczby zachorowań zaobserwowano w przypadkach: innego wirusowego zapalenia mózgu, wirusowego zapalenia opon mózgowych, zapalenia opon mózgowych innych i nieokreślonych oraz zapalenia mózgu innego i nieokreślonego. Z powodu infekcji ośrodkowego układu nerwowego hospitalizacji wymagało 79 pacjentów.

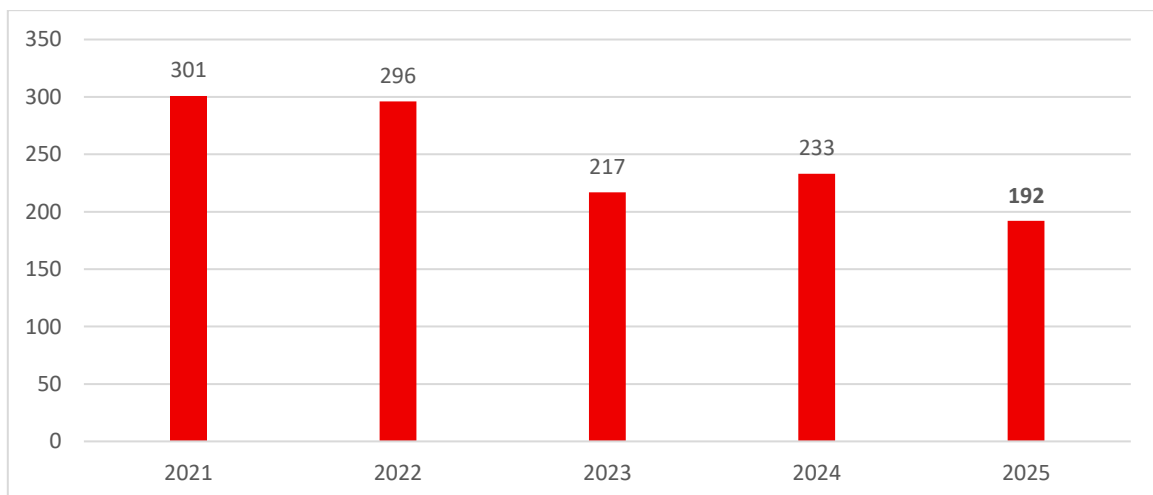
Wykres 11. Neuroinfekcje na terenie miasta Krakowa - porównanie w latach 2021-2025.

Zakażenia HIV

Na terenie miasta Krakowa w 2025 roku w porównaniu do 2024 roku liczba wykrytych nowych przypadków zakażeń HIV spadła. Prawdopodobnie jest to związane z ograniczeniem napływu ludności z krajów o wyższej zapadalności na HIV. Wykazano **192 przypadki zakażeń HIV**. Stwierdzono 3 przypadki zachorowania na AIDS. Odnotowano 2 hospitalizacje. Spośród wszystkich zgłoszonych nowych zakażeń HIV zdecydowaną większość, aż 150 przypadków stanowią mężczyźni – dominuje populacja MSM. W 13 przypadkach nie podano danych dotyczących płci.

Wykres 12. Nowo wykryte zakażenia HIV na terenie miasta Krakowa porównanie w latach 2021-2025.

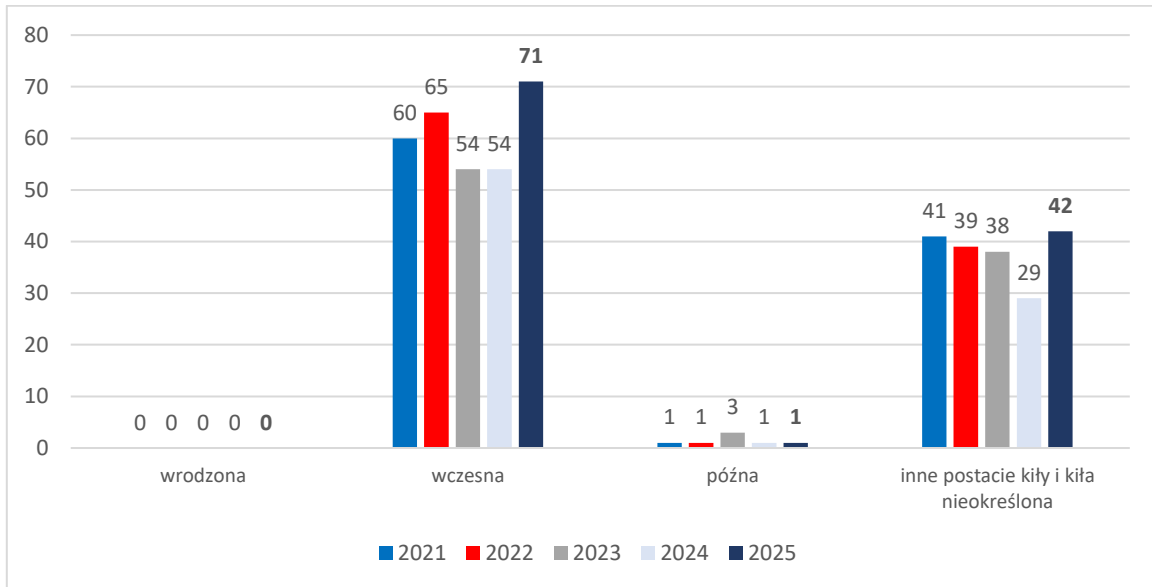

Choroby przenoszone drogą płciową

W 2025 roku odnotowano wzrost chorób przenoszonych drogą płciową w porównaniu z rokiem ubiegłym, zwłaszcza w przypadku kiły.

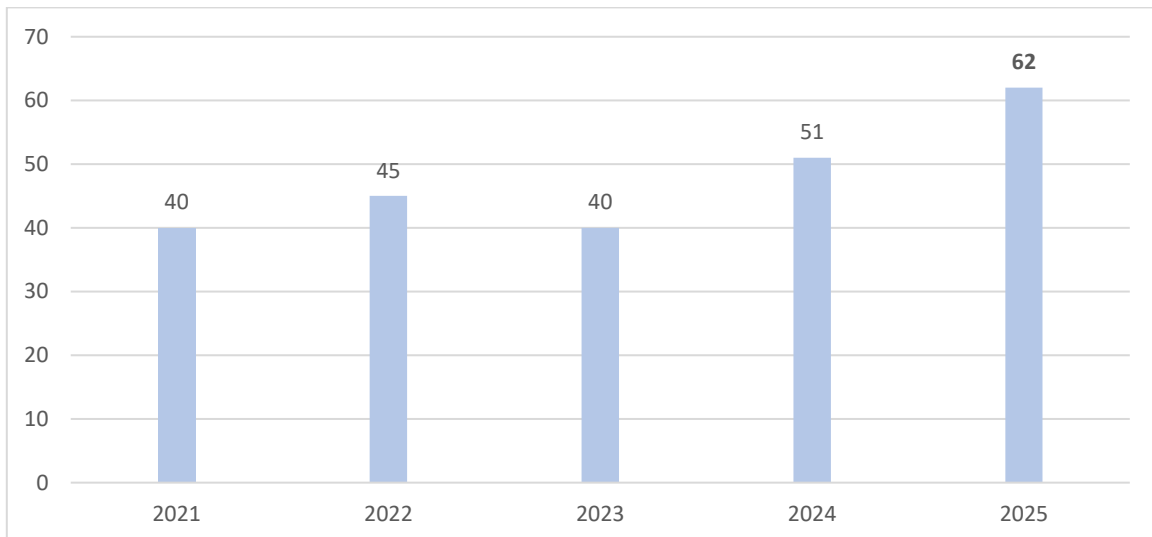
Do tut. organu w analizowanym okresie zgłoszono **114 zakażeń** z powodu **kiły**. Najwięcej przypadków dotyczyło kiły wczesnej. Chorowali przede wszystkim mężczyźni, w grupie wiekowej między 25-39 rokiem życia.

Wykres 13. Liczba zachorowań na kiłę na terenie miasta Krakowa - porównanie w latach 2021-2025.

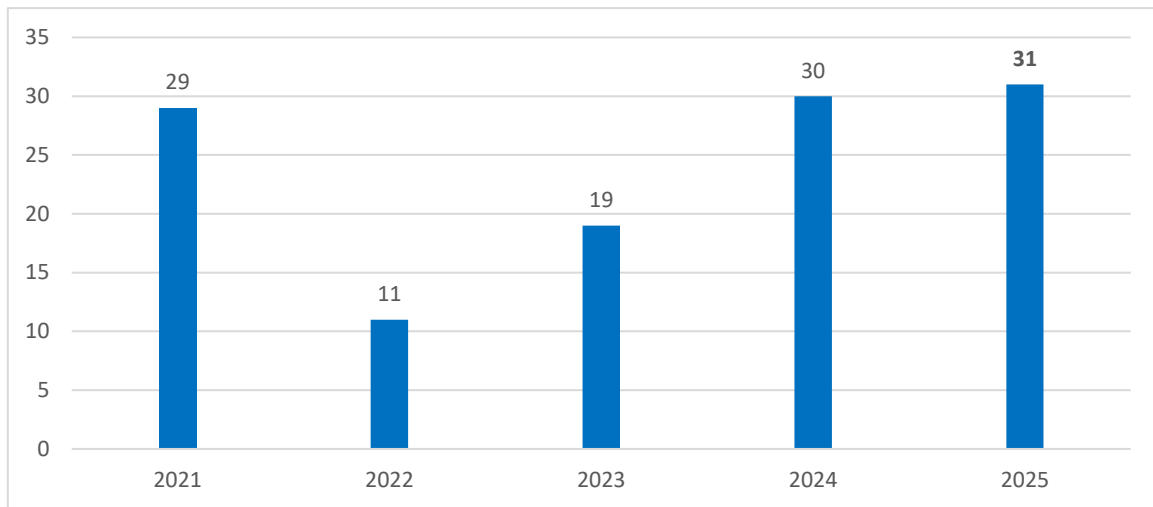
Z terenu miasta Krakowa zarejestrowano **wzrost o 22% zachorowań na rzeżączkę**, w porównaniu z 2024 rokiem. Na tę chorobę chorowali głównie mężczyźni w grupie wiekowej między 25-29 rokiem życia.

Wykres 14. Liczba zachorowań na rzeżączkę na terenie miasta Krakowa - porównanie w latach 2021-2025.

W przypadku liczby zachorowań spowodowanych przez chlamydie, zaobserwowano podobną liczbę zachorowań w porównaniu do ubiegłego roku. Chorowali głównie mężczyźni w grupie wiekowej między 35-39 rokiem życia.

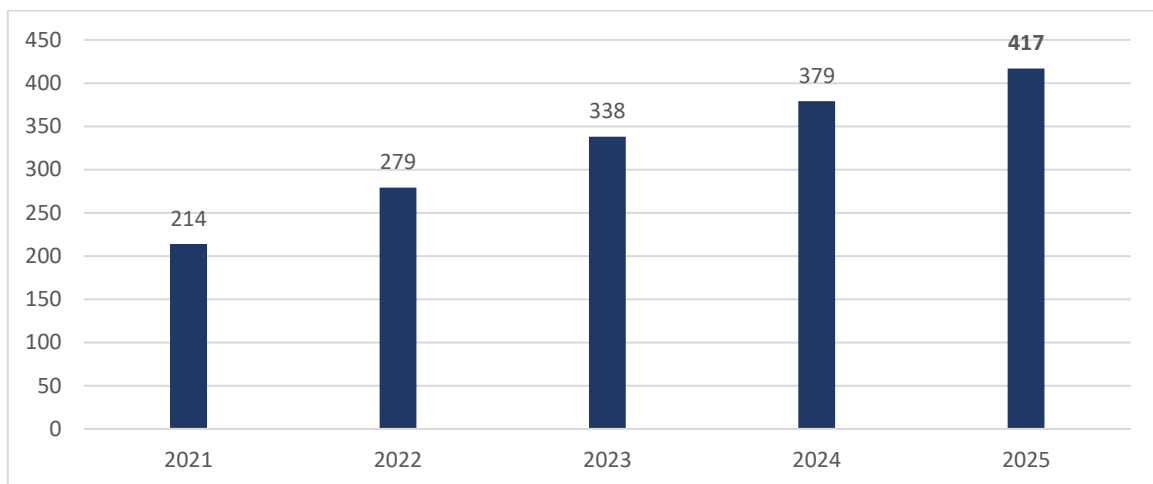
Wykres 15. Liczba zachorowań na inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie na terenie miasta Krakowa - porównanie w latach 2021-2025.

Narażenie na wściekliznę

W 2025 roku przeprowadzono **799 dochodzeń epidemiologicznych** dotyczących mieszkańców miasta Krakowa. Spośród wszystkich narażonych na styczność z wirusem wścieklizny, u 179 osób wykluczono możliwość infekcji dzięki obserwacjom lekarsko-weterynaryjnym zwierząt. W pozostałych 620 przypadkach konieczne było rozpoczęcie przez pokąsanego cyklu poekspozycyjnych szczepień. Ze względu na miejsce pokąsania w dwutygodniowych meldunkach wykazano łącznie 417 przypadków (wzrost o 10% względem roku 2024). Przypadki pokąsań poza granicami Polski oraz miasta Krakowa nie były wykazywane, niezależnie od miejsca zamieszkania pokąsanego. W roku 2025 na terenie miasta Krakowa nie zarejestrowano żadnego przypadku wystąpienia wścieklizny u człowieka.

Wykres 16. Liczba mieszkańców miasta Krakowa zaszczepionych przeciw wściekliznie, porównanie w latach 2021-2025.

Gruźlica

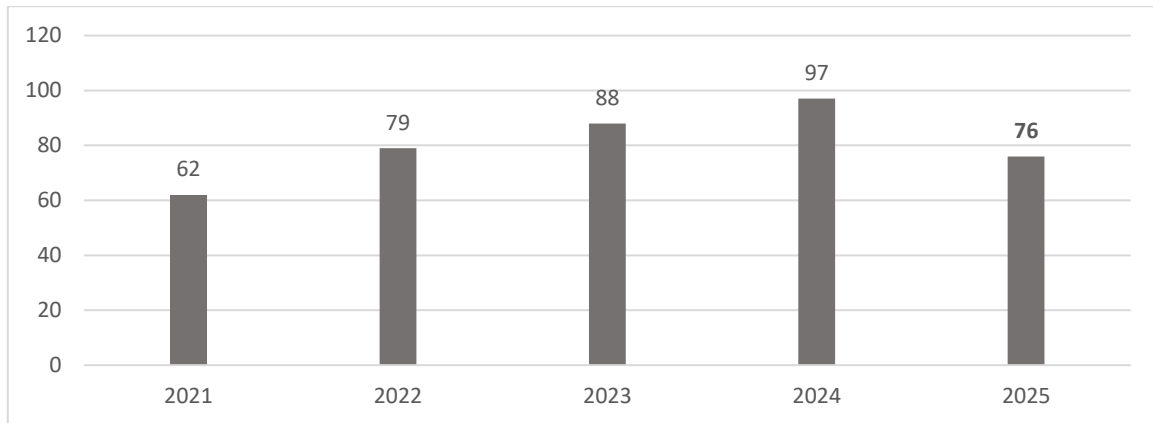
Na terenie miasta Krakowa w 2025 roku zarejestrowano **76 przypadków zachorowań na gruźlicę**, tj. o 21 mniej niż w poprzednim roku (97 przypadków w 2024 r.). W związku z wystąpieniem zachorowań na gruźlicę przeprowadzano dochodzenia epidemiologiczne, dokonywano oceny ryzyka i w zależności od rangi kontaktu ustalano osoby narażone na zachorowanie w ramach tzw. I, II, III kręgu.

W roku 2025 r. wpłynęły zgłoszenia zachorowania na gruźlicę u 8 cudzoziemców pochodzących z Ukrainy, Indii i Konga. Nadzorem epidemiologicznym w 2025 roku na terenie miasta Krakowa objęto 128 osób z kontaktu z chorym na gruźlicę ze środowiska domowego oraz 229 z kontaktu z chorym na gruźlicę poza

środowiskiem domowym. Kontynuowano nadzór nad osobami chorymi na gruźlicę, jak również nad osobami z kontaktu z chorymi na gruźlicę zarejestrowanymi w 2024 roku.

W wyniku analizy zachorowań na gruźlicę w 2025 r. stwierdzono, że najczęściej zachorowań, wystąpiło w grupach wiekowych pomiędzy 45-64 rokiem życia, tj. 34 przypadki, co stanowi 44,7% wszystkich przypadków zachorowań na gruźlicę. Na podobnym poziomie zachorowań wystąpiły grupy w przedziale wiekowym pomiędzy 20-44 rokiem życia, tj. 21 przypadków (co stanowi 27,6%) oraz powyżej 65 roku życia, tj. 20 przypadków (co stanowi 26,3%) wszystkich zachorowań na gruźlicę. W 2025 r. na terenie miasta Krakowa zaobserwowano spadek zachorowań na gruźlicę w porównaniu do 2024 r.

Wykres 17. Liczba zarejestrowanych zachorowań lub podejrzeń zachorowań na gruźlicę na terenie miasta Krakowa - porównanie w latach 2021-2025.

Nadzór nad ogniskami epidemicznymi zakażeń w szpitalach znajdujących się na terenie miasta Krakowa.

W 2025 r. do PPIS w Krakowie zgłoszono 74 ogniska epidemiczne ze szpitali znajdujących się na terenie miasta Krakowa oraz 3 z zakładu opiekuńczo-leczniczego.

Przedmiotowe ogniska epidemiczne spowodowane były następującymi czynnikami biologicznymi:

- Norowirusy (czynnik etiologiczny w 4 ogniskach epidemicznych),
- Rotawirusy (czynnik etiologiczny w 1 ognisku epidemicznym),
- Clostridioides difficile toksyna A i B (czynnik etiologiczny w 20 ogniskach epidemicznych),
- SARS-CoV-2 (czynnik etiologiczny w 33 ogniskach epidemicznych),
- Grypa typu A (czynnik etiologiczny w 7 ogniskach epidemicznych),
- Grypa typu B (czynnik etiologiczny w 1 ognisku epidemicznym),
- grypa typ AH1N1 (czynnik etiologiczny w 1 ognisku epidemicznym),
- grypa (czynnik etiologiczny w 1 ognisku epidemicznym),
- Salmonella gr. C (czynnik etiologiczny w 1 ognisku epidemicznym),
- Klebsiella pneumoniae KPC+ (czynnik etiologiczny w 1 ognisku epidemicznym),
- Klebsiella pneumoniae ESBL+ KPC+ (czynnik etiologiczny w 1 ognisku epidemicznym),
- Klebsiella pneumoniae MBL-NDM, OXA-48 (czynnik etiologiczny w 2 ogniskach epidemicznych),
- Acinetobacter baumannii MDR (czynnik etiologiczny w 1 ognisku epidemicznym),
- Enterococcus faecium VRE (czynnik etiologiczny w 1 ognisku epidemicznym),
- RSV (czynnik etiologiczny w 1 ognisku epidemicznym),
- w 1 ognisku epidemicznym nie ustalono czynnika etiologicznego.

IV. Działania związane z zagrożeniem atakiem bioterrorystycznym

W ramach realizacji zadań związanych z zabezpieczeniem przed zagrożeniami o charakterze bioterrorystycznym przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego (PPIS) w Krakowie podejmują działania interwencyjne w przypadku zgłoszeń dotyczących niezidentyfikowanych potencjalnie niebezpiecznych przesyłek (PNP) - mogących stanowić ryzyko związane z użyciem czynnika biologicznego.

Powyższe działania realizowane są we współpracy z Państwową Strażą Pożarną oraz Policją.

W 2025 roku na terenie miasta Krakowa odnotowano **1 przypadek** o cechach potencjalnie niebezpiecznej przesyłki. W trakcie czynności wyjaśniających wykluczono zagrożenie pod względem biologicznym, pirotechnicznym, chemicznym oraz radiologicznym.

V. Analiza wykonania szczepień ochronnych

Ocena wykonawstwa szczepień ochronnych w punktach szczepień w mieście Krakowie w 2025 r.

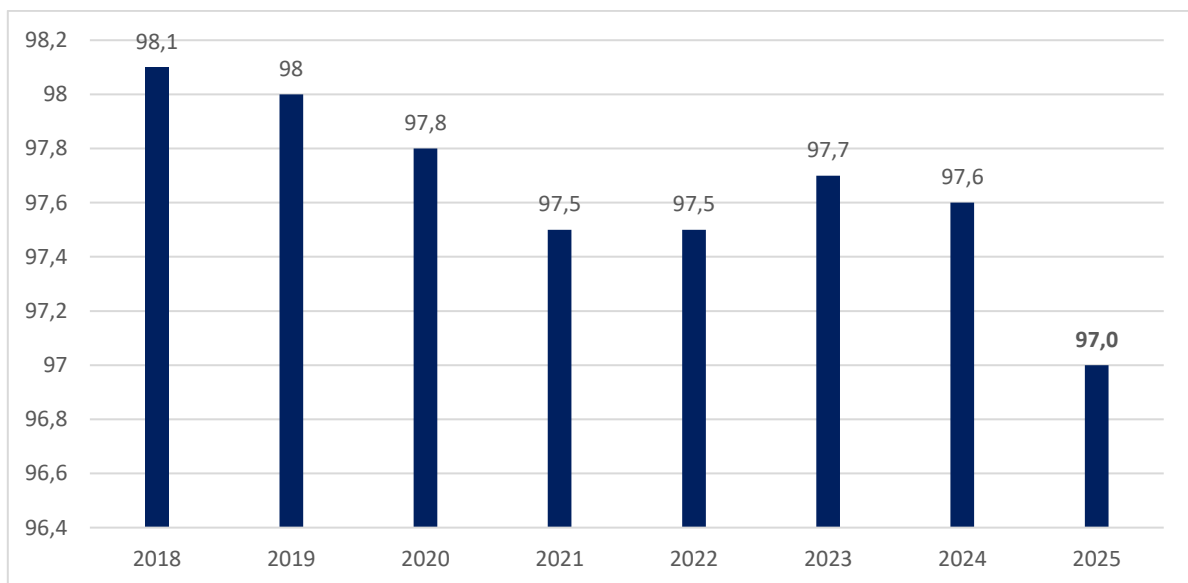
Szczepienia ochronne są istotnym narzędziem w profilaktyce chorób zakaźnych. Uodpornienie czynne dzieci w Polsce wykonywane jest w oparciu o Program Szczepień Ochronnych (PSO). Głównym celem jest ograniczenie ryzyka zachorowania, uzyskanie wysokiego stopnia uodpornienia przeciw chorobom zakaźnym oraz zmniejszenie ryzyka epidemicznego szerzenia się chorób. Realizacja szczepień ochronnych na terenie miasta Krakowa była prowadzona zgodnie z PSO obowiązującym w 2025 r.

Obowiązkowym szczepieniom ochronnym podlegają dzieci i młodzież do 19 r.ż. oraz osoby szczególnie narażone w środowisku pracy (np. studenci medycyny, pracownicy służby zdrowia).

Na podstawie danych za 2025 r. dotyczących uodpornienia dzieci i młodzieży od 2 r.ż. do 19 r.ż. z terenu miasta Krakowa procentowy stan zaszczepienia dzieci i młodzieży wyniósł 97,0%. Uodpornienie dzieci w pierwszym roku życia wyniosło 62,1% (dzieci te uzyskują pełne uodpornienie w kolejnych latach).

Oceniając stan uodpornienia ww. populacji w omawianym okresie można zaobserwować tendencję obniżenia odsetka zaszczepionych w porównaniu z ubiegłymi latami, tj. spadek z 97,6% w 2024 r. do 97,0% w 2025 r. W porównaniu do lat wcześniejszych stan zaszczepienia dzieci i młodzieży nadal utrzymuje się na wysokim poziomie.

Wykres 18. Procent wyszczepienia dzieci i młodzieży na terenie miasta Krakowa w latach 2018-2025.

Nadzór nad realizacją PSO oraz dokumentacją szczepień

Na terenie miasta Krakowa w 2025 r. pod nadzorem PPIS w Krakowie znajduje się 156 punktów szczepień, w tym 134 w poradniach podstawowej opieki zdrowotnej i 22 w szpitalach. Zadania inspekcji sanitarnej w punktach szczepień ochronnych realizowane są poprzez przeprowadzanie kontroli sanitarnych, obejmujących ocenę stanu sanitarno-higienicznego, zachowania łańcucha chłodniczego, kwalifikacji personelu w zakresie szczepień ochronnych, dokumentacji szczepień oraz sporządzania sprawozdań z realizacji szczepień.

W 2025 roku przeprowadzona została ogólnopolska kontrola kart uodpornienia, zlecona przez Głównego Inspektora Sanitarnego (GIS), której celem było ustalenie rzeczywistego poziomu zaszczepienia populacji dzieci i młodzieży przeciw chorobom zakaźnym. W czasie ogólnopolskiej kontroli kart uodpornienia skontrolowano 149 podmiotów leczniczych realizujących obowiązkowe szczepienia ochronne dzieci i młodzieży.

Ponadto w ramach nadzoru nad podmiotami leczniczymi, które realizują szczepienia ochronne, w 2025 r. przeprowadzono 62 zaplanowane kontrole kompleksowe, 2 kontrole interwencyjne, oraz 202 kontrole

tematyczne, w tym 199 kontroli zrealizowanych w ramach ogólnopolskiej kontroli kart uodpornienia. Przedstawiciele PPIS w Krakowie prowadzili nadzór nad realizacją obowiązkowych szczepień ochronnych w punktach szczepień u dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych.

W 5 podmiotach leczniczych stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przeprowadzonych kontroli, wydano 5 decyzji ustalających opłatę za czynności kontrolne na łączną kwotę 2 464,00 zł.

Placówki realizujące szczepienia ochronne prowadzą kontrolę zużycia preparatów szczepionkowych otrzymywanych z PSSE w Krakowie, tj. prowadzą rejestry rozchodu i przychodu preparatów szczepionkowych, w tym preparatów wielodawkowych, tj. szczepionek przeciw gruźlicy – BCG. W zakresie zużycia preparatów szczepionkowych świadczeniodawcy sporządzają okresowe kwartalne sprawozdania i przekazują do PPIS w Krakowie. Na podstawie ww. sprawozdań pracę nadzorowanych punktów szczepień można ocenić jako poprawną.

Niepożądane odczyny poszczepienne

Niepożądane odczyny poszczepienne (NOP) występują natychmiast po szczepieniu, po kilku dniach, a nawet tygodniach od zaszczepienia. Kwalifikacja NOP dokonywana jest przez lekarza.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz kryteriów ich rozpoznawania, prowadzony jest monitoring niepożądanych odczynów poszczepiennych. W 2025 r. w zakresie wykonywanych szczepień w ramach obowiązującego PSO do PPIS w Krakowie zgłoszono 217 przypadków NOP, w tym:

6 odczynów o charakterze ciężkim - u pacjentów wystąpiły następujące objawy:

- gorączka wraz z drgawkami,
- utrata przytomności, drżenie kończyn, pacjent był hospitalizowany,
- uogólniona reakcja anafilaktyczna (bez wstrząsu), bóle nadbrzusza, bóle głowy, podwójne widzenie,
- epizod hypotoniczno-hyporeaktywny z utratą przytomności i z zasinieniem twarzy,
- gorączka 39,5 - 39,9 °C, osłabienie, zadyszka oraz zator tętnicy płucnej,
- biegunkowe stolce z domieszką świeżej krwi.

39 odczynów o charakterze poważnym - objawy występujące u pacjentów to między innymi:

- powiększone, bolesne węzły chłonne pachowe,
- ograniczenie ruchów w stawie łokciowym i barkowym,
- nasilone bóle stawów biodrowych,
- drgawki niegorączkowe,
- wysypka,
- zaburzenia oddychania,
- wysoka gorączka,
- artralgia,
- wymioty, biegunka,
- odwodnienie wymagające hospitalizacji i nawadniania,
- osłabienie,
- zapalenie stawu biodrowego,
- krwiak sródmięśniowy,
- zapalenie węzła chłonnego, nadkażonego bakteryjnie z septycznymi wskaźnikami zapalnymi,
- epizod hypotoniczno-hyporeaktywny.

172 odczynów o charakterze łagodnym - objawy występujące u pacjentów to między innymi:

- gorączka,
- ból głowy,
- powiększenie węzłów chłonnych,
- nasilony odczyn w miejscu wstrzyknięcia,
- pokrzywka,
- wymioty,
- biegunka,
- ciągły płacz,
- brak apetytu, wysypka.

Działania informacyjne

W 2025 r. w ramach powszechnego programu szczepień przeciw HPV realizującego założenia i cele Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030 kontynuowano rozpoczęte w 2023 r. ww. szczepienia. PPIS w Krakowie przekazywał ulotki informacyjne dot. szczepień przeciw HPV. Program szczepień przeciw HPV prowadzony jest w każdej przychodni Podstawowej Opieki Zdrowotnej (POZ) dla dzieci po ukończeniu 9. r.ż. do ukończenia 14. r.ż. Ponadto w tej grupie wiekowej umożliwiono przeprowadzenie szczepienia przeciw HPV na terenie szkół w formie wyjazdowej przez POZ.

Postępowanie egzekucyjne

W stosunku do rodziców, uchylających się od wypełnienia obowiązku szczepień dzieci, PPIS w Krakowie i Wojewoda Małopolski, zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawą z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, prowadził działania nakierowane na wyegzekwowanie realizacji obowiązku obowiązkowych szczepień ochronnych.

PPIS w Krakowie po otrzymaniu imiennego wykazu osób uchylających się od szczepień ochronnych pisemnie informował rodziców / opiekunów dzieci o ustawowym obowiązku poddania się szczepieniom ochronnym oraz o konsekwencjach braku zaszczepienia.

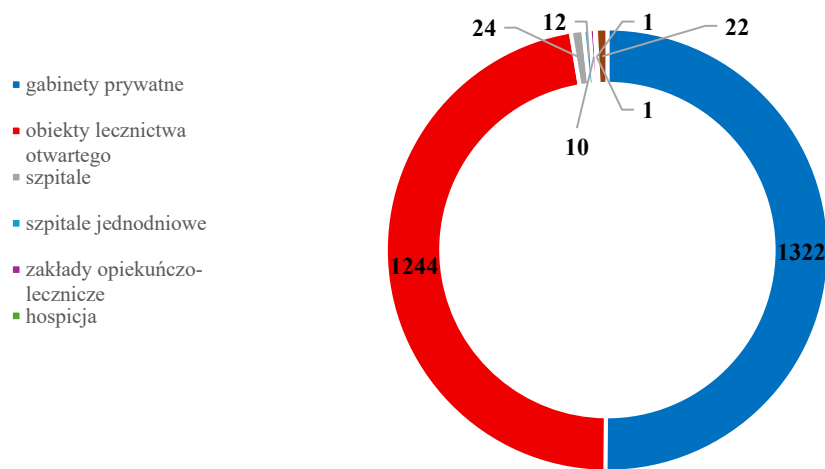
W 2025 r. wystosowano łącznie 456 pism informujących jw., 10 upomnień oraz 14 tytułów wykonawczych do rodziców uchylających się od wykonania obowiązku szczepień ochronnych.

VI. Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego zakładów leczniczych na terenie miasta Krakowa.

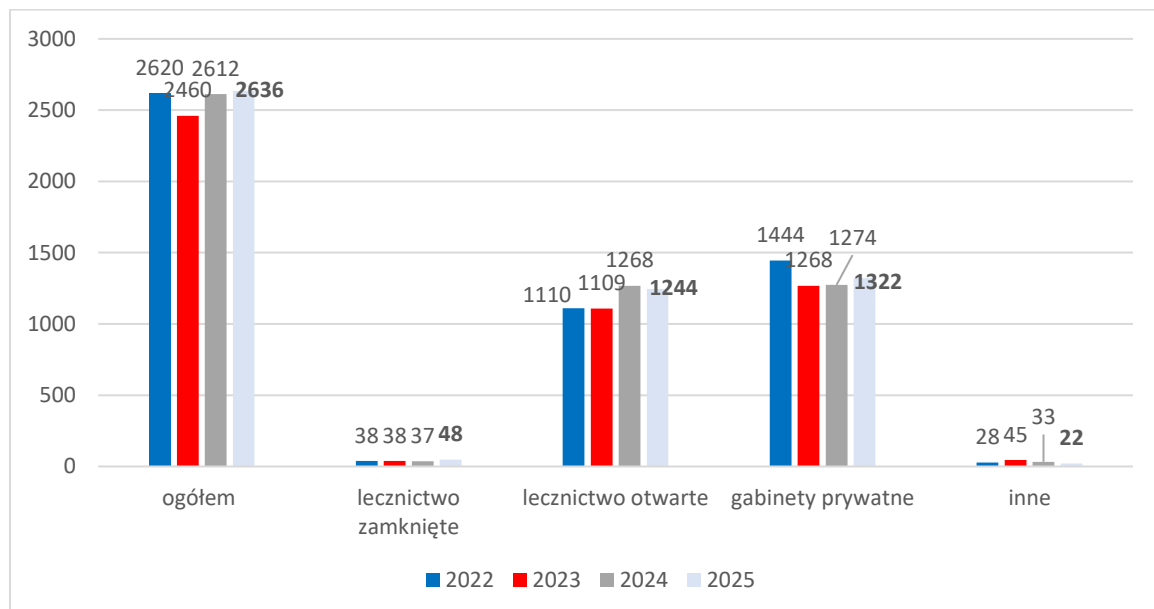
Na terenie miasta Krakowa w 2025 r. działalność lecznicza była prowadzona w następujących grupach obiektów:

- lecznictwo zamknięte – 48 obiektów: 24 szpitale, 12 szpitali jednodniowych, 1 sanatorium, 10 zakładów opiekuńczo-leczniczych, 1 hospicjum,
- lecznictwo otwarte – 1 244 obiekty,
- gabinety prywatne – 1 322 obiekty,
- inne obiekty, w których działalność lecznicza nie jest wykonywana zarówno przez podmioty lecznicze, jak i w ramach praktyki zawodowej – **22 obiekty** (do tej grupy zakwalifikowano m.in. sterylizatornie, transport sanitarny).

Wykres 19. Liczba zakładów leczniczych z podziałem na grupy obiektów na terenie miasta Krakowa w 2025 r.

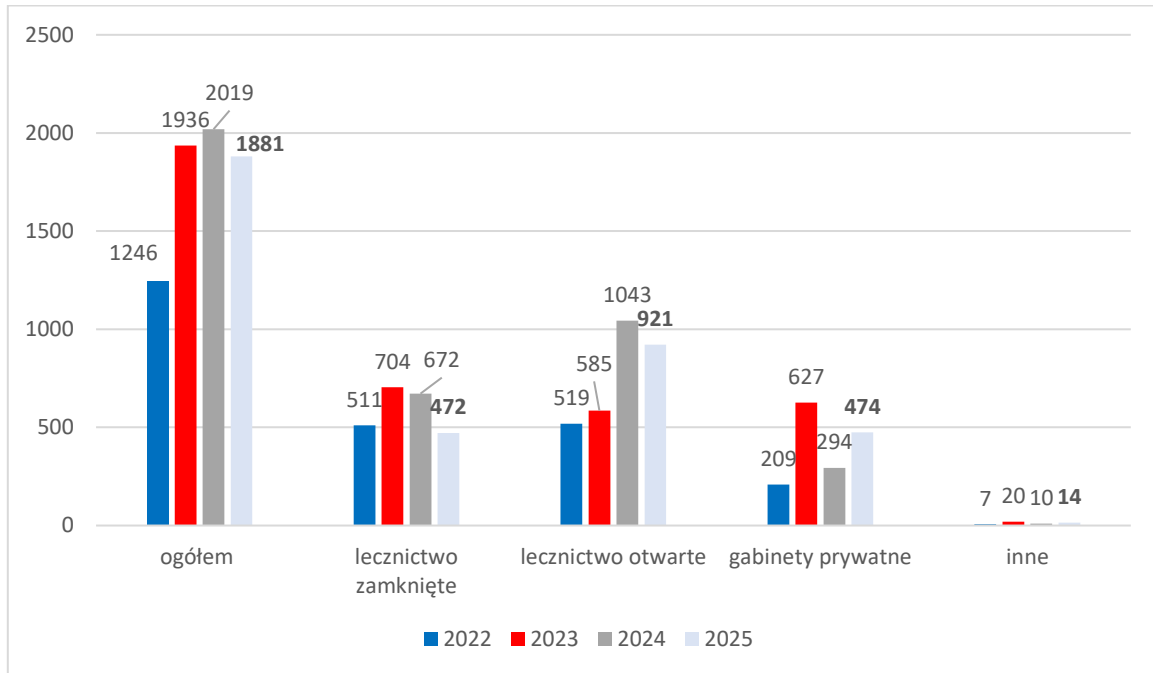
Wykres 20. Liczba zakładów leczniczych na terenie miasta Krakowa w latach 2022-2025.

W 2025 r. przeprowadzono **1 881 kontroli sanitarnych** (planowanych i doraźnych), tj.:

- w placówkach lecznictwa zamkniętego – 472, co stanowi 25,09% wszystkich kontroli,
- w placówkach lecznictwa otwartego – 921, co stanowi 48,96% wszystkich kontroli,
- w gabinetach prywatnych – 474, co stanowi 25,19% wszystkich kontroli,
- w innych obiektach niebędących podmiotami leczniczymi – 14, co stanowi 0,74% wszystkich kontroli.

Wykres 21. Liczba kontroli w zakładach leczniczych w latach 2022-2025.

W wyniku sprawowanego nadzoru sanitarnego w 2025 roku przeprowadzono 1881 kontroli, z czego 218 było kwestionowanych, co stanowi 11,59% wszystkich kontroli. Wydano:

- 120 decyzji zarządzających,
- 101 zaleceń pokontrolnych,
- 12 upomnień,
- 1 postanowienie o nałożeniu grzywny na kwotę 5 000 zł,
- 225 decyzji ustalających opłatę na łączną kwotę 96 777 zł,
- 3 mandaty karne na łączną kwotę 600 zł,
- 1 wniosek o ukaranie na kwotę 500 zł.

Lecznictwo zamknięte

Pod nadzorem PPIS w Krakowie w 2025 roku znajdowało się 48 obiektów lecznictwa zamkniętego, w tym:

- 24 szpitale,
- 12 szpitali jednodniowych,
- 1 sanatorium,
- 10 zakładów opiekuńczo-leczniczych,
- 1 hospicjum.

W przedmiotowej grupie obiektów przeprowadzono 472 kontrole sanitarne, w tym:

- 395 kontroli w oddziałach szpitalnych i poradniach przyszpitalnych (316 planowanych oraz 79 nieplanowanych),
- 27 kontroli zaplecza szpitalnego (24 planowane oraz 3 nieplanowane),
- 24 kontrole w zakresie systemu kontroli zakażeń szpitalnych (wszystkie planowane),
- 13 kontroli w szpitalach jednodniowych (11 planowanych oraz 2 nieplanowane),
- 12 kontroli w zakładach opiekuńczo-leczniczych (10 planowanych oraz 2 nieplanowane),
- 1 kontrola w hospicjum (planowana).

W trakcie 48 kontroli stwierdzono nieprawidłowości higieniczno-sanitarne, co stanowi 10,17% wszystkich przeprowadzonych kontroli w tej grupie obiektów. W związku z tym wydano: 36 decyzji zarządzających, 19 zaleceń pokontrolnych, 1 upomnienie w związku z niewykonaniem obowiązków nakazanych w decyzji.

Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie przeprowadzanych kontroli w placówkach lecznictwa zamkniętego dotyczyły:

stanu technicznego:

- zniszczenia eksploatacyjne sufitów, ścian, stolarki okiennej oraz parapetów okiennych,
- zniszczenia eksploatacyjne podłóg i listew przypodłogowych, w tym połączenie ścian z podłogami uniemożliwiające ich mycie i dezynfekcję,
- zniszczenia eksploatacyjne stolarki drzwiowej, obejmujące futryny, skrzydła drzwi oraz ościeżnice,
- zniszczenia eksploatacyjne odbojników ściennych,
- zniszczenia eksploatacyjne elementów instalacji grzewczej i sanitarnej, w tym kaloryferów, rur, baterii, krtek odpływowych oraz maskownic odpływów,
- niewłaściwy stan techniczny i higieniczno-sanitarny sanitariatów, w tym uszkodzone powierzchnie, ubytki płytek, fug oraz silikonów, korozja elementów metalowych,
- brak zmywalności powierzchni sprzętu i/lub wyposażenia meblowego,
- zniszczenia eksploatacyjne mebli i elementów wyposażenia,
- brak umywalki do mycia rąk w pomieszczeniach, w których jest to wymagane,
- brak bezpośredniego połączenia gabinetu urologicznego z pomieszczeniem higieniczno-sanitarnym wyposażonym w bidet,
- brak lub niewystarczająca wentylacja mechaniczna wyciągowa w pomieszczeniach brudnych,
- uszkodzenia mechanizmów pedałów stelaży na odpady,

stanu higieniczno-sanitarnego:

- przeterminowane preparaty antyseptyczne,
- brak przeprowadzania wewnętrznej kontroli skuteczności biologicznej procesu sterylizacji autoklawu przy użyciu testów biologicznych,
- brak lub nieprawidłowa organizacja ciągów technologicznych procesu sterylizacji,
- brak dostępu do ciepłej wody użytkowej przy stanowiskach przeznaczonych do higieny rąk oraz mycia sprzętu,
- brak lub nieprawidłowa częstotliwość przeprowadzanych okresowych przeglądów, czyszczenia, dezynfekcji lub wymiany elementów instalacji wentylacji mechanicznej i/lub urządzeń klimatyzacji,
- brak wystarczającej liczby regałów/półek w magazynach,
- przechowywanie materiałów i wyposażenia bezpośrednio na podłodze lub w sposób uniemożliwiający umycie i dezynfekcję podłogi na całej jej powierzchni,
- brak wydzielonego i wyposażonego pomieszczenia socjalnego dla personelu.

Lecznictwo otwarte (podmioty o charakterze ambulatoryjnym)

W roku 2025 pod nadzorem PPIS w Krakowie znajdowało się 1 244 placówek lecznictwa otwartego zlokalizowanych na terenie Miasta Krakowa.

W obiektach tych przeprowadzono 921 kontroli sanitarnych (752 planowanych i 169 nieplanowanych). W trakcie 137 kontroli stwierdzono nieprawidłowości, co stanowi 14,87% wszystkich kontroli w tej grupie obiektów. W związku z tym wydano: 65 decyzji zarządzających, 45 zaleceń pokontrolnych, 9 upomnień, 1 postanowienie o nałożeniu grzywny w związku z niewykonaniem obowiązków nakazanych w decyzjach.

Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie przeprowadzanych kontroli w placówkach lecznictwa otwartego dotyczyły:

stanu technicznego:

- zniszczenia eksploatacyjne sufitów, ścian i podłóg,
- brak listew przypodłogowych lub ich zniszczenia eksploatacyjne (połączenie ścian z podłogami wykonane w sposób uniemożliwiający ich mycie i dezynfekcję),
- zniszczona eksploatacyjnie stolarka drzwiowa,
- zniszczenia eksploatacyjne sprzętu i/lub wyposażenia meblowego,
- brak zmywalności powierzchni sprzętu i/lub wyposażenia meblowego,
- uszkodzenia armatury i wyposażenia sanitarnego, w tym zużyte lub uszkodzone wypełnienia silikonowe, rury odpływowe, umywalki oraz baterie w gabinetach lekarskich i diagnostyczno-

zabiegowych, a także pochwyty przy umywalce w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym dla pacjentów,

- zniszczone eksploatacyjnie kaloryfery,
- uszkodzenia eksploatacyjne wyposażenia meblowego i medycznego, uniemożliwiające prawidłową dezynfekcję,
- brak zmywalności sprzętu meblowego,
- brak zapewnienia bidetu w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych bezpośrednio połączonych z gabinetami urologicznym, proktologicznym oraz gabinetem fizjoterapeutycznym, w których udzielane są świadczenia z zakresu terapii uroginiekologicznej,
- brak umywalk w pomieszczeniach, w których jest to wymagane.

stanu higieniczno-sanitarnego:

- brak przy punktach higieny rąk dozowników z mydłem w płynie, preparatem do dezynfekcji rąk, pojemników z ręcznikami jednorazowego użycia oraz pojemników na zużyte ręczniki
- brak zorganizowanego jednokierunkowego ciągu technologicznego sterylizacji obejmującego wszystkie etapy procesu,
- składowanie sprzętu, dokumentacji i materiałów bezpośrednio na podłodze,
- brak odpowiednich mebli do przechowywania materiałów jednorazowego użytku i środków dezynfekcyjnych,
- brak lub nieprawidłowa częstotliwość przeprowadzanych okresowych przeglądów, czyszczenia, dezynfekcji lub wymiany elementów instalacji wentylacji mechanicznej i/lub urządzeń klimatyzacji,
- brak lub niezachowanie prawidłowej częstotliwości przeprowadzanych kontroli wewnętrznych w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 maja 2010 r. w sprawie zakresu, sposobu i częstotliwości prowadzenia kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych (Dz. U. z 2010 r. nr 100, poz. 646),
- brak wydzielonego miejsca/magazynu do przechowywania materiałów jednorazowego użycia,
- brak lub nieaktualne procedury higieniczno-sanitarne.

postępowania z odpadami medycznymi:

- zbieranie na stanowisku pracy odpadów medycznych o kodzie 18 01 03* powyżej 72h,
- wstępne magazynowanie odpadów medycznych o kodzie 18 01 03* w temperaturze od 10°C do 18°C - dłużej niż 72 godziny lub w temperaturze do 10°C - dłużej niż 30 dni,
- brak procedury postępowania z odpadami medycznymi oraz instrukcji selektywnej zbiórki odpadów,
- brak zapewnionych środków transportu odpadów medycznych z miejsca ich powstawania do miejsca wstępnego magazynowania,
- Brak odpowiednich warunków magazynowania odpadów medycznych, w tym brak przystosowanego pomieszczenia lub urządzenia chłodniczego przeznaczonego wyłącznie do odpadów medycznych.
- brak lub nieprawidłowe oznakowanie pojemników i/lub worków z odpadami medycznymi danymi identyfikującymi, tj.: kodem odpadów medycznych w nich przechowywanych, nazwą wytwórcy odpadów medycznych, numerem REGON wytwórcy odpadów medycznych, numerem księgi rejestrowej wytwórcy odpadów medycznych w rejestrze podmiotów wykonujących działalność leczniczą wraz z podaniem organu rejestrowego, datą i godziną otwarcia (rozpoczęcia użytkowania), datą i godziną zamknięcia.

Praktyki zawodowe

W roku 2025 pod nadzorem PPIS w Krakowie było 1322 gabinety prywatne zlokalizowane na terenie Miasta Krakowa.

W tej kategorii obiektów przeprowadzono 474 kontrole (428 planowanych oraz 46 nieplanowanych). W trakcie 33 kontroli stwierdzono nieprawidłowości, co stanowi 6,96% wszystkich kontroli w tej grupie obiektów. W związku z tym wydano: 19 decyzji zarządzających, 37 zaleceń pokontrolnych, 2 upomnienia w związku z niewykonaniem obowiązków nakazanych w decyzjach.

Nieprawidłowości stwierdzane w trakcie przeprowadzanych kontroli w gabinetach prywatnych dotyczyły:

stanu technicznego:

- zniszczenia eksploatacyjne sprzętu,
- brak umywalki z ciepłą i zimną wodą, dozownika mydła, środka dezynfekcyjnego i pojemnika na ręczniki jednorazowe w gabinetach diagnostyczno-zabiegowych oraz lekarskich,
- uszkodzone odpływy przy umywalkach,
- zniszczenia eksploatacyjne kaloryfera.

stanu higieniczno-sanitarnego:

- brak jednokierunkowego ciągu technologicznego w sterylizatorni (od materiału skażonego do sterylnego)
- brak lub nieprawidłowa częstotliwość przeprowadzanych okresowych przeglądów, czyszczenia, dezynfekcji lub wymiany elementów urządzeń klimatyzacji,
- brak opracowanych i wdrożonych procedur higieniczno-sanitarnych,
- brak przeprowadzonej i udokumentowanej kontroli wewnętrznej w obszarze działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych,
- brak wydzielenia sprzętu do utrzymania czystości w zależności od stref czystości pomieszczeń,
- brak umywalki z ciepłą i zimną wodą, dozownika mydła, środka dezynfekcyjnego i pojemnika na ręczniki jednorazowe w gabinetach diagnostyczno-zabiegowych oraz lekarskich,
- brak zlewu z baterią w gabinecie, w którym wykonywane są zabiegi przy użyciu narzędzi i sprzętu wielokrotnego użycia,
- nasiąkliwe materiały tekstylne (zasłony, prześcieradła) w gabinetach medycznych i kosmetycznych.

postępowania z odpadami medycznymi:

- brak wydzielonego pomieszczenia lub urządzenia chłodniczego wyłącznie do magazynowania odpadów medycznych kod 18 01 03*,
- brak oznakowania pojemników twardościennych z odpadami medycznymi danymi identyfikującymi, tj.: kodem odpadów medycznych w nich przechowywanych, nazwą wytwórcy odpadów medycznych, numerem REGON wytwórcy odpadów medycznych, numerem księgi rejestrowej wytwórcy odpadów medycznych w rejestrze podmiotów wykonujących działalność leczniczą wraz z podaniem organu rejestrowego, datą i godziną otwarcia (rozpoczęcia użytkowania), datą i godziną zamknięcia,
- brak wyposażenia przenośnego urządzenia chłodniczego przeznaczonego do wstępnego magazynowania odpadów medycznych o kodzie 18 01 03* w termometr do pomiaru temperatury wewnątrz urządzenia.

Ponadto w 2025 roku przeprowadzono 14 kontroli w obiektach niebędących podmiotami leczniczymi (5 planowanych i 9 nieplanowanych), w trakcie których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Podsumowanie

PPIS w Krakowie ocenia, że w 2025 roku stan bezpieczeństwa sanitarnego na terenie Miasta Krakowa był stabilny – nie odnotowano sytuacji stwarzających zagrożenie epidemiczne.

Stan higieniczno-sanitarny obiektów, prowadzonych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą, znajdujących się na terenie miasta Krakowa, w roku 2025 oceniono jako należyty.

VII. Ocena stanu sanitarnego obiektów komunalnych

Woda do spożycia

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny (PPIS) w Krakowie w roku 2025 sprawował nadzór nad wodociągiem zaopatrującym mieszkańców miasta Krakowa (Wodociągi Miasta Krakowa S. A.) oraz nad 24 ujęciami indywidualnymi zaopatrującymi w wodę: szpitale, zakłady pracy, zakłady żywnościowe itp. Woda dostarczana mieszkańcom Krakowa pochodzi w większości z ujęć powierzchniowych na rzekach: Sanka, Dłubnia, Rudawa oraz ze zbiornika Dobczyckiego na rzece Rabie. Pozostałe podmioty czerpią wodę z ujęć podziemnych. W celu zapewnienia najwyższej jakości woda poddawana jest wieloetapowym procesom uzdatniania z zastosowaniem najnowocześniejszych technologii dezynfekcji wody, w tym z wykorzystaniem dezynfekcji chemicznej (podchloryn sodu), promieniowania UV oraz ozonowania. W ramach urzędowej kontroli nad jakością wody pobranych zostało łącznie **139 prób wody** do badań laboratoryjnych z ww. wodociągów. Diagnostyka laboratoryjna wykazała w 5 pobranych próbach przekroczenia mikrobiologiczne oraz w 7 próbach przekroczenia fizykochemiczne.

W roku 2025 PPIS w Krakowie wydał:

- 4 decyzje administracyjne stwierdzające warunkową przydatności wody do spożycia przez ludzi oraz
- 3 decyzje stwierdzające brak przydatności wody do spożycia.

Przedmiotowe decyzje nakładały na zarządców obowiązek podjęcia działań naprawczych nakierowanych na poprawę jakości wody oraz wykonanie powtórnego badania wody, a w przypadku decyzji o braku przydatności wody obowiązek zapewnienia zastępczego źródła wody. Podjęte przez zarządców czynności naprawcze skutkowały poprawą jakości, co potwierdziły analizy z badania laboratoryjnego wody.

W roku 2025 skontrolowano 11 ujęć wody (w tym zarządzanych przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne jak i inne podmioty zaopatrujące w wodę). Przeprowadzone kontrole sanitarne urządzeń dostarczających wodę nie wykazały nieprawidłowości.

Miejsca rekreacji wodnej

PPIS w Krakowie w roku 2025 sprawował nadzór nad **4 kąpieliskami** mieszczącymi się na terenie miasta Krakowa. Wykaz kąpielisk na terenie Gminy Miejskiej Kraków określony został uchwałą Rady Miasta Krakowa nr XXII/516/25 z dnia 26 marca 2025 r., w sprawie określenia sezonu kąpielowego oraz wykazu kąpielisk na terenie Gminy Miejskiej Kraków w 2025 r.

W ramach nadzoru sanitarnego nad ww. kąpieliskami w roku 2025 pobrano do badań 4 próby wody, natomiast w ramach kontroli wewnętrznej 12. Analizy laboratoryjne ww. prób wody nie wykazały przekroczeń. Na podstawie sprawozdań z kontroli wewnętrznych oraz w ramach bieżącego nadzoru wydano 16 decyzji stwierdzających przydatność wody do kąpiel. W sezonie kąpieliskowym 2025 przeprowadzono kontrole sanitarne ww. kąpielisk tj.: skontrolowano stan pomieszczeń sanitarnohigienicznych, oznakowanie miejsc do kąpiel. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Ogólny stan sanitarnohigieniczny był dobry. Dane dotyczące jakości wody w kąpieliskach aktualizowane były na bieżąco w ogólnopolskim serwisie kąpieliskowym prowadzonym przez Głównego Inspektora Sanitarnego. Woda w nadzorowanych kąpieliskach na terenie miasta Krakowa w sezonie letnim 2025 była przydatna do kąpiel, a organizatorzy kąpielisk prawidłowo realizowali zadania wskazane w art. 344 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2011 r. Prawo wodne.

Pływalnie

W 2025 roku PPIS w Krakowie prowadził nadzór nad 58 obiektami basenowymi (w tym 1 sezonowym) oraz 2 obiektami nie spełniającymi definicji pływalni.

Przeprowadzonych zostało łącznie 69 kontroli sanitarnych w nadzorowanych obiektach basenowych (w tym 56 kontroli planowych, 5 sprawdzających oraz 8 interwencyjnych - w związku z sygnałami obywatelskimi, dot. złego stanu sanitarno-higienicznego na pływalni oraz jakości wody basenowej). Stan sanitarno-higieniczny na terenie ww. obiektów nie budził zastrzeżeń, z wyjątkiem 5 obiektów, gdzie stwierdzono nieprawidłowości. W związku z powyższym wszczęto postępowanie i wydano 3 decyzje nakazujące oraz 5 decyzji płatniczych.

W roku 2025 w ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego nad jakością wody na pływalniach, pobranych zostało łącznie 236 prób wody z niecek basenowych i systemów cyrkulacji oraz 266 prób ciepłej wody użytkowej (c.w.u.) w kierunku bakterii Legionella sp. z natrysków, niecek basenowych oraz z ich systemów cyrkulacji. W 98 próbach wody analizy laboratoryjne wykazały przekroczenia fizykochemiczne (podwyższony chloroform, utlenialność, mętność, azotany) i/lub mikrobiologiczne (podwyższoną ogólną liczbę mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48h, bakterie Legionella sp. Gronkowce, oraz Pseudomonas aeruginosa). PPIS w Krakowie w 2025 r. dla ww. obiektów na terenie m. Krakowa wydał 16 decyzji nakazujących unieruchomienie niecek lub/i systemów cyrkulacji, 19 decyzji w związku ze skażeniem sieci ciepłej wody użytkowej (c.w.u.) bakteriami Legionella sp. (14 w stopniu średnim, 5 w stopniu wysokim), 34 decyzje nakazujące poprawę jakości wody. Podjęte przez właścicieli obiektów działania naprawcze skutkowały poprawą jakości wody, co potwierdziły wyniki z powtórnych badań jakości wody pobranej z niecek basenowych/systemów cyrkulacji.

Legionella sp.:

W ramach bieżącego nadzoru pobrano do badań laboratoryjnych 18 prób wody ciepłej użytkowej z 5 obiektów. W 9 pobranych próbach wody pobranych z 2 obiektów diagnostyka laboratoryjna potwierdziła obecność bakterii Legionella sp. ≥ 100 jtk/100 ml wody. W 5 próbach stwierdzono przekroczenie w stopniu średnim, w 4 próbach stwierdzono przekroczenie w stopniu wysokim. PPIS w Krakowie, na podstawie przeprowadzonych badań wydał 1 decyzję stwierdzającą skażenie sieci w stopniu średnim. W drugim przypadku wystosował pismo do zarządcy budynku mieszkalnego.

PPIS w Krakowie po otrzymaniu sprawozdań z badania prób c. w. u. pobranych zarówno w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego jak i pobranych w ramach kontroli wewnętrznej wydał 42 decyzje administracyjne stwierdzające skażenie sieci c.w.u. ww. bakteriami (29 w przypadku skażenia średniego, 11 w przypadku skażenia wysokiego i 2 w przypadku skażenia bardzo wysokiego). W decyzjach tych PPIS w Krakowie nakazał zarządcom budynków m.in. dokonać przeglądu technicznego instalacji wewnętrznej wody ciepłej użytkowej oraz przeprowadzić czyszczenie i dezynfekcję instalacji, celem redukcji ww. bakterii, w przypadku skażenia wysokiego wyłączenie z użytkowania natrysków. Podjęte przez administratorów/właścicieli obiektów działania naprawcze skutkowały poprawą jakości wody.

W ramach prowadzonego dochodzenia epidemiologicznego w kierunku zachorowania na legionellozowe zapalenie płuc pobrano 61 prób wody z 23 obiektów. W przypadku 3 obiektów analizy 8 prób wody wykazały ponadnormatywną liczbę bakterii Legionella sp. W związku z powyższym wydano 1 decyzję stwierdzającą skażenie instalacji c.w.u. bakteriami Legionella sp. Natomiast do 2 budynków mieszkalnych wystosowano pismo.

Zakłady świadczące usługi fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu

Pod nadzorem PPIS w Krakowie znajduje się **2 673** obiektów świadczących usługi pielęgnacyjne tj.:

- 1025 zakładów fryzjerskich,
- 163 zakłady fryzjersko-kosmetyczne,
- 974 gabinety kosmetyczne,
- 162 zakłady odnowy biologicznej (w tym 59 fitness i siłownie),
- 56 gabinetów tatuażu,
- 20 solariów funkcjonujących samodzielnie.

W 2025 roku przeprowadzono łącznie **1 295** kontroli sanitarnych, w tym 934 planowych, w wyniku których w 37 obiektach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego i technicznego (brak bieżącej wody w salach usług, brak umywalk, zniszczone wyposażenie, zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń), nałożono 7 mandatów karnych na prowadzących ww. obiekty na łączną kwotę 1350 zł.

Obiekty noclegowe

W ewidencji PPIS w Krakowie w 2025 roku na terenie miasta Krakowa znajdowało się 2175 obiektów noclegowych, w tym: 196 hoteli, 8 pensjonatów, 4 kempingi, 2 domy wycieczkowe, 3 schroniska młodzieżowe oraz 1 962 inne obiekty świadczące usługi noclegowe tj.: hostele, pokoje gościnne, apartamenty.

W przedmiotowej grupie obiektów przeprowadzono 102 planowe kontrole sanitarne, 3 kontrole w nowych obiektach, 34 kontrole interwencyjne oraz 12 kontrole sprawdzających. W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych wykazano nieprawidłowości w 39 obiektach noclegowych tj.: zniszczone, zużyte wyposażenie, zużyte uszczelnienia silikonowe, fugi, brak aktualnych wyników badań wody w kierunku obecności bakterii Legionella sp. Nałożono na przedsiębiorcę prowadzącego obiekt 1 mandat karny na kwotę 150 zł.

Cmentarze i zakłady pogrzebowe

Pod nadzorem PPIS w Krakowie w 2025 roku znajdowało się 31 cmentarzy komunalnych i wyznaniowych – skontrolowano 11 cmentarzy, bez uwag. Ponadto w ewidencji tut. organu znajduje się 14 zakładów przedpogrzebowych. Przeprowadzono 6 kontrole sanitarnych, które nie wykazały nieprawidłowości.

W roku 2025 wydano 268 decyzji zezwalających na ekshumację zwłok i szczątków ludzkich, nadzorowano 249 ekshumacji oraz przeprowadzono 110 kontrole karawanów na terenie cmentarzy parafialnych i komunalnych. Ponadto wydano 218 decyzji zezwalających na wywóz zwłok poza granice Rzeczypospolitej, trumny oraz urny były odpowiednio zabezpieczone i zostały zapieczętowane. Natomiast na wniosek Prezydenta Miasta Krakowa wydano 170 postanowień opiniujących sprowadzenie zwłok i szczątków ludzkich z zagranicy celem pochowania na cmentarzach zlokalizowanych na terenie miasta Krakowa.

Domy Pomocy Społecznej

Na terenie Gminy miejskiej Kraków zlokalizowanych jest 58 jednostek opieki społecznej w tym 17 domów pomocy społecznej i 41 innych jednostek opieki społecznej oraz 8 noclegowni i 1 ogrzewalnia dla bezdomnych osób. W 2025 r. przeprowadzono 22 kontrole sanitarne kompleksowe jednostek opieki społecznej, które nie wykazały nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarnohigienicznego. Ponadto wykonano łącznie 13 kontrole w noclegowniach i ogrzewalni dla osób bezdomnych, w tym 6 interwencyjnych, w przypadku 1 kontroli, gdzie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno- higienicznego, została wydana decyzja administracyjna.

Inne obiekty użyteczności publicznej

PPIS w Krakowie sprawował nadzór nad 99 toaletami ogólnodostępnymi. W roku 2025 przeprowadzono 39 kontrole w ww. grupie (27 kontrole planowych, 2 interwencyjne, 6 sprawdzających), w przypadku 4 obiektów wykazano nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno- higienicznego.

W ewidencji PPIS w Krakowie w 2025 roku znajdowało się 314 innych obiektów użyteczności publicznej (m.in. place targowe, obiekty kulturalno-widowiskowe, obiekty sportowe, parki, tereny rekreacyjne, Dworce autobusowe i Stacje PKP, pralnie, szkoły tańca). Przeprowadzono łącznie 63 kontrole sanitarne, podczas których w 10 obiektach wykazano nieprawidłowości w zakresie: braku badań ciepłej wody użytkowej w kierunku obecności bakterii Legionella sp. oraz złego stanu sanitarnego pomieszczeń.

Ponadto w 2025 r. PPIS w Krakowie w kontrolowanych obiektach podejmował działania informacyjne i edukacyjne w zakresie prowadzonej przez przedsiębiorców działalności.

W obiektach użyteczności publicznej PPIS w Krakowie prowadził nadzór nad przestrzeganiem zakazu palenia, zgodnie z ustawą z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości w powyższym zakresie.

Podsumowanie

Ogólny stan sanitarno-porządkowy obiektów użyteczności publicznej, będących pod nadzorem PPIS w Krakowie ocenia się jako dobry. W 2025 roku jakość wody do spożycia przez ludzi spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Okresowe pogorszenie jakości wody było spowodowane wtórnym zanieczyszczeniem wody jak również awariami na ujęciach wody. Monitoring jakości wody na basenach prowadzony był w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach. Wszystkie nadzorowane baseny prowadziły badania wody zgodnie z zatwierdzonym przez PPIS w Krakowie „harmonogramem badań wody na rok 2025”. Nadzorowane w roku 2025 kąpieliska zostały dobrze przygotowane do sezonu letniego 2025. Badania wody prowadzone były zarówno przez PPIS w Krakowie jak i przez organizatorów kąpielisk, w oparciu o uzgodniony harmonogram badań wody.

VIII. Ocena stanu sanitarnego obiektów żywienia i żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W 2025 r. pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego (PPIS) w Krakowie na terenie miasta Krakowa znajdowało się **14 523 obiekty**. Łącznie przeprowadzono w tych obiektach **8 161 kontroli**, w tym 559 kontroli akcyjnych m.in. w związku ze wzmożonym nadzorem sanitarnym nad tymczasowymi punktami gastronomicznymi i punktami sprzedaży działającymi w trakcie trwania imprez organizowanych na terenie Miasta Krakowa.

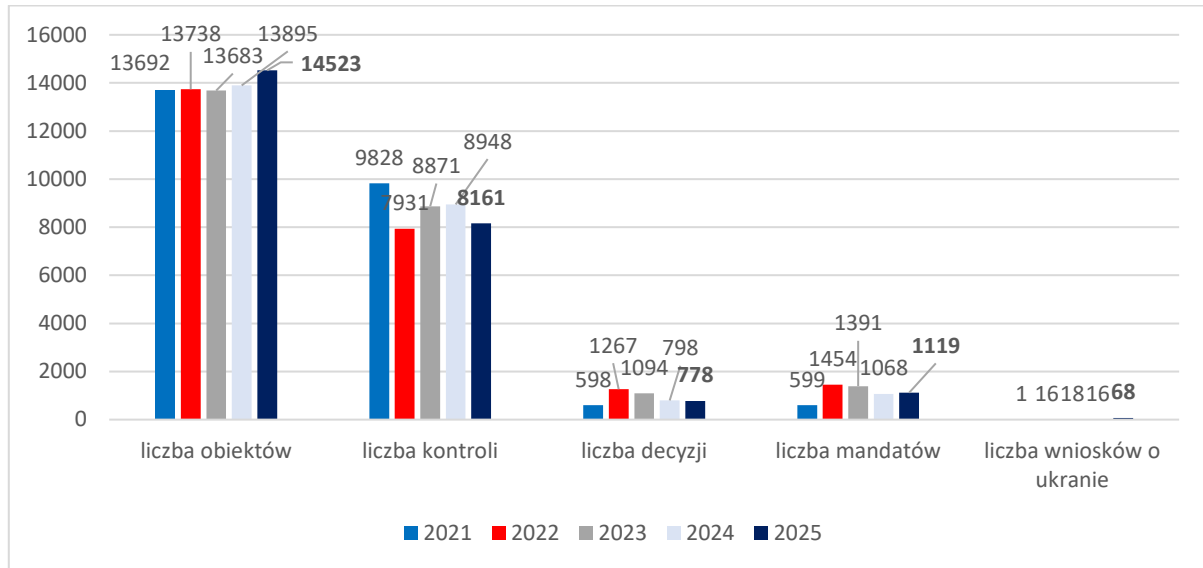
W wyniku przeprowadzonych postępowań administracyjnych ogółem **wydano 2 776 decyzji**, tj. nakazujące, zakazujące, umarzające, wygaszające, zatwierdzające, wykreślające. W 1831 zakładach stwierdzono niezgodności z obowiązującymi przepisami prawa, co stanowiło 22,4% przeprowadzonych kontroli dotyczących bezpieczeństwa i higieny żywności. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 778 decyzji administracyjnych, w tym 26 decyzji dotyczących unieruchomień całego lub części zakładu bądź przerwania produkcji oraz dotyczących zakazu wprowadzania produktu do obrotu. Za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości **nałożono 1119 mandatów karnych** na łączną kwotę 254 050 zł. Ponadto **wystosowano 68 wniosków o nałożenie kary** pieniężnej przez Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (MPWIS) oraz **5 wniosków do Sądu Rejonowego** dla Krakowa - Nowej Huty w Krakowie o ukaranie w postępowaniu zwyczajnym. Do najczęstszych nieprawidłowości, które stwierdzane były w trakcie przeprowadzanych czynności kontrolnych należały:

- niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń zakładów oraz ich wyposażenia,
- brak należytej czystości i zachowanego porządku w kontrolowanych pomieszczeniach,
- brak do wglądu w miejscu wykonywanej pracy aktualnych orzeczeń lekarskich z badań dla celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionych pracowników,
- nieprawidłowe przechowywanie żywności,
- brak środków do higienicznego mycia i suszenia rąk przy umywalkach,
- brak przestrzegania instrukcji z zakresu Dobrej Praktyki Higienicznej.

W okresie od połowy marca do końca grudnia 2025 r. przeprowadzono kontrole akcyjne w związku z pismem Urzędu Miasta Krakowa w sprawie nadzoru sanitarnego nad tymczasowymi punktami gastronomicznymi i punktami sprzedaży działającymi w trakcie trwania imprez organizowanych na terenie miasta Krakowa. Ogółem przeprowadzono 249 kontroli sanitarnych. Nieprawidłowości stwierdzono w 78 tymczasowych punktach gastronomicznych i punktach sprzedaży polegające na nieprzestrzeganiu obowiązujących przepisów prawa żywnościowego. Za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości nałożono na osoby odpowiedzialne 64 grzywny w drodze mandatu karnego, na łączną kwotę 12700 zł. Do najczęstszych nieprawidłowości, które stwierdzane były w trakcie przeprowadzanych czynności kontrolnych należały:

- niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych,
- brak środków do higienicznego mycia i suszenia rąk,
- nieprzestrzeganie ciągłości łańcucha chłodniczego,
- nieprawidłowy stan sanitarnohigieniczny,
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych w miejscu wykonywania pracy.
- nieprawidłowe postępowanie z odpadami.

Wykres 22. Oddział Nadzoru Higieny Żywności i Żywnienia porównanie danych w latach 2021-2025.

Nadzór nad zakładami produkcji żywności

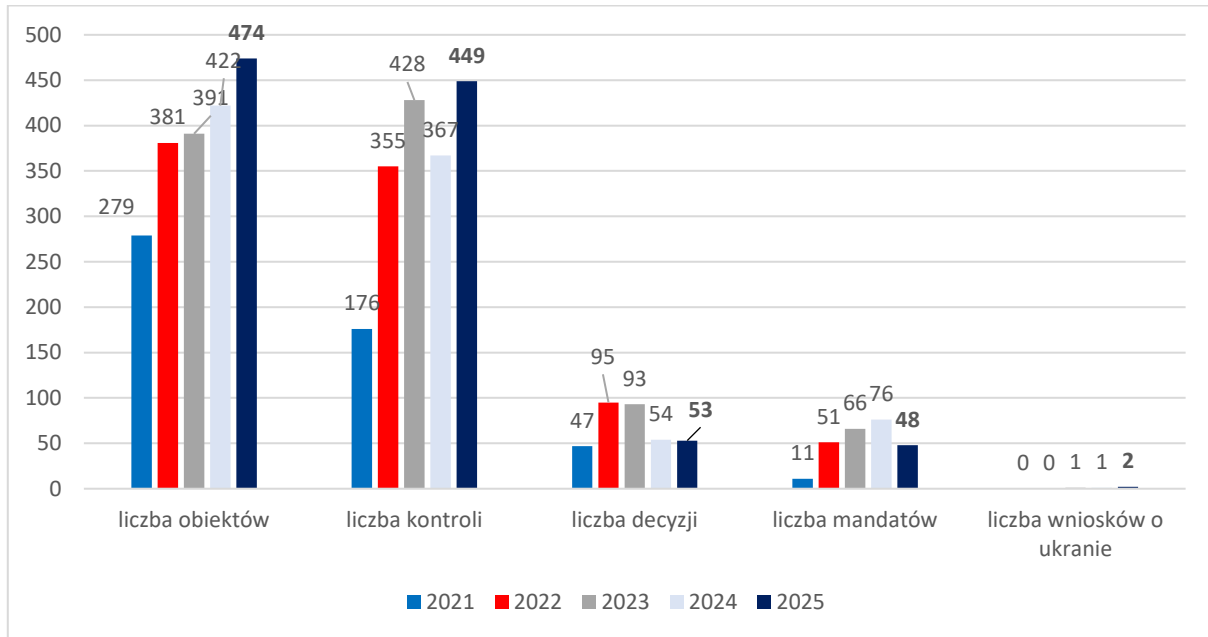
W 2025 r. objęto bieżącym nadzorem sanitarnym 474 zakłady produkcyjne, w których przeprowadzono 449 kontroli sanitarnych. W trakcie 112 kontroli sanitarnych stwierdzono nieprawidłowości, co stanowiło 25% wszystkich kontroli przeprowadzonych w tej grupie zakładów. Za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości 48 osób ukarano grzywnami w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 16950 zł. W ramach prowadzonych postępowań administracyjnych wydano 53 decyzje, w tym 1 decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności, która dotyczyła zakazu wprowadzania do obrotu handlowego środka spożywczego z uwagi na stwierdzenie grzybów zaczerwionych pierwotnie w ilości powyżej 5% masy całkowitej grzybów. Ponadto wystosowano 2 wnioski o nałożenie kary pieniężnej przez MPWIS w związku z:

- prowadzeniem działalności w nowo powstałych pomieszczeniach zakładu produkcyjnego, bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej (PIS),
- prowadzeniem działalności w zakresie niezgodnym z decyzją zatwierdzającą wydaną przez PPIS w Krakowie.

Do najczęściej powtarzających się nieprawidłowości stwierdzanych podczas kontroli sanitarnych należały:

- nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny ścian, sufitów oraz posadzek w pomieszczeniach, w których przygotowuje się, poddaje obróbce lub przetwarza środki spożywcze,
- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń produkcyjnych i magazynowych,
- brak prowadzenia systematycznych zapisów w dokumentacji GHP/GMP oraz dokumentacji systemu HACCP,
- brak segregacji masy towarowej w pomieszczeniach magazynowych oraz w urządzeniach chłodniczych,
- zniszczone, wyeksploatowane powierzchnie wyposażenia (urządzenia produkcyjne) w obszarach, w których pracuje się z żywnością.

Wykres 23. Zakłady produkcji żywności - porównanie danych w latach 2021-2025.

Nadzór nad zakładami obrotu żywnością

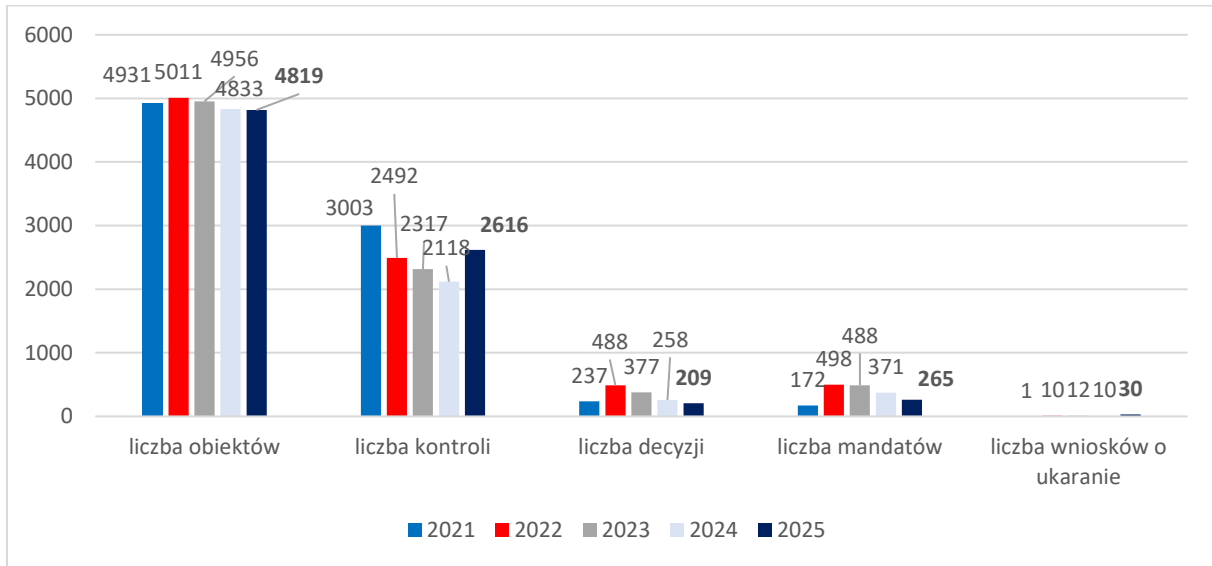
W roku 2025 bieżącym nadzorem sanitarnym objęto 4819 obiektów obrotu detalicznego do których należały: sklepy spożywcze, kioski spożywcze (w tym znajdujące się na placach targowych), obiekty tymczasowe i ruchome, środki transportu. Łącznie w tej grupie obiektów przeprowadzono 2616 kontroli sanitarnych. W 534 obiektach stwierdzono niezgodności z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego, co stanowiło 20,40% wszystkich kontroli przeprowadzonych w tych zakładach. Za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości nałożono 265 mandatów karnych na kwotę 49700 zł. Dodatkowo w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 209 decyzji administracyjnych, w tym 2 decyzje z rygorem natychmiastowej wykonalności, które dotyczyły:

- zakazu prowadzenia działalności żywnościowo-żywieniowej w zakresie: przygotowywania od surowca do gotowego wyrobu oraz podawania do konsumpcji napojów zimnych i gorących, wyrobów cukierniczych z wykorzystaniem naczyń stołowych,
- nakazu zamknięcia całego zakładu.

Ponadto wystosowano 30 wniosków o nałożenie kary pieniężnej przez MPWIS w związku z nieprzestrzeganiem wymagań w zakresie znakowania środków spożywczych, prowadzeniem działalności niezgodnie z decyzją wydaną przez PPIS w Krakowie oraz bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS. Do najczęściej powtarzających się nieprawidłowości stwierdzanych podczas kontroli sanitarnych należały:

- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny oraz sanitarno-techniczny pomieszczeń kontrolowanych obiektów oraz sprzętu stanowiącego ich wyposażenie,
- brak realizacji zasad Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP) oraz systemu HACCP,
- brak do wglądu w miejscu wykonywanej pracy orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionych pracowników,
- wprowadzanie do obrotu handlowego środków spożywczych po upływie terminów przydatności do spożycia oraz dat minimalnej trwałości,
- nieprawidłowe warunki sprzedaży środków spożywczych nieopakowanych,
- brak zachowanej ciągłości łańcucha chłodniczego środków spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie.

Wykres 24. Zakłady obrotu żywnością tj. sklepy, kioski, obiekty ruchome i tymczasowe - porównanie danych w latach 2021-2025.

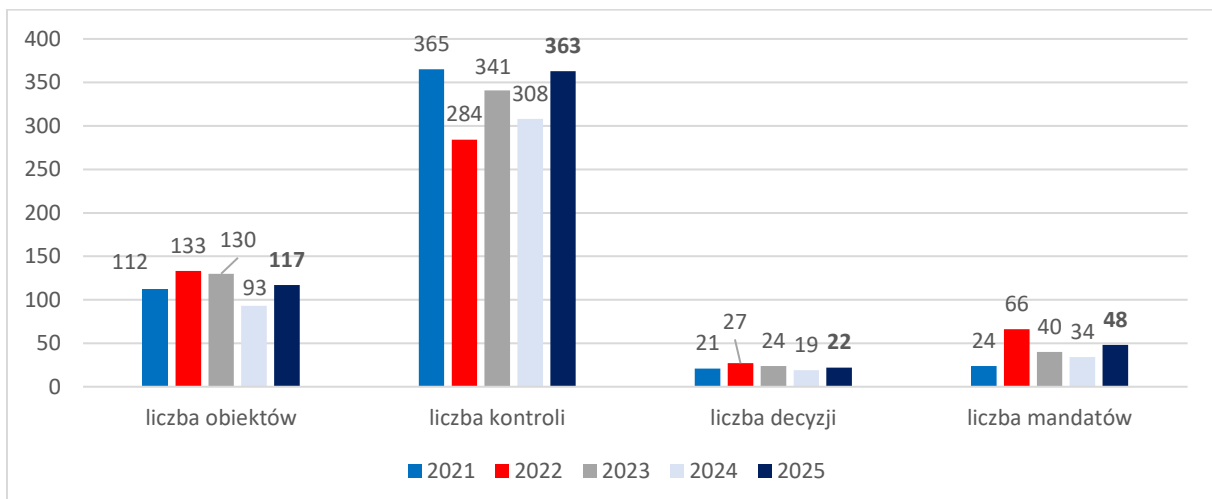
Hipermarkety, supermarkety

W 2025 r. bieżącym nadzorem sanitarnym objęto 117 super i hipermarketów zlokalizowanych na terenie miasta Krakowa. Przeprowadzono łącznie 363 kontrole sanitarne, w tym 292 kontrole w związku z wnioskami konsumentów, powiadomieniami alarmowymi w systemie RASFF oraz poborem próbek żywności do badań laboratoryjnych. W trakcie 71 kontroli stwierdzono nieprawidłowości, co stanowiło 19,6% wszystkich kontroli przeprowadzonych w tej grupie obiektów. Za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości nałożono 48 mandatów karnych na kwotę 11250 zł. W ramach prowadzonych postępowań administracyjnych wydano 22 decyzje.

Do najczęściej powtarzających się nieprawidłowości stwierdzanych podczas kontroli sanitarnych należały:

- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny i sanitarno-techniczny pomieszczeń,
- nieprawidłowe warunki przechowywania środków spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych o nieprawidłowej jakości zdrowotnej.

Wykres 25. Hipermarkety i supermarkety - porównanie danych w latach 2021-2025.

Magazyny hurtowe

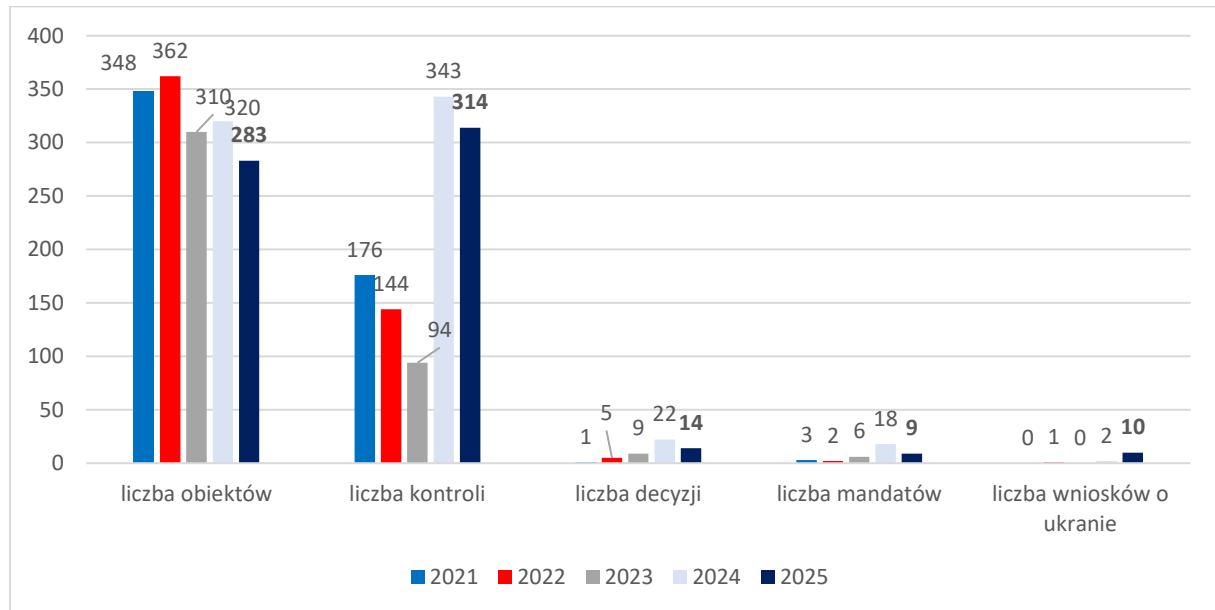
W 2025 r. pod nadzorem PPIS w Krakowie znajdowało się 283 magazyny hurtowe zlokalizowane na terenie miasta Krakowa, w których przeprowadzono 314 kontrole sanitarnych, w tym 162 kontrole w związku z wnioskami konsumentów, powiadomieniami alarmowymi w systemie RASFF oraz poborem próbek żywności do badań laboratoryjnych. W trakcie 33 kontroli stwierdzono nieprawidłowości, co

stanowiło 10,5% wszystkich kontroli przeprowadzonych w tej grupie obiektów. Za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości 9 osób ukarano grzywnami w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 2200 zł. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 14 decyzji administracyjnych. Do najczęściej powtarzających się nieprawidłowości stwierdzanych podczas kontroli sanitarnych należały:

- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny i sanitarno-techniczny pomieszczeń,
- brak przestrzegania instrukcji z zakresu Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP).

Ponadto wystosowano 10 wniosków o nałożenie kary pieniężnej przez MPWIS w związku z rozpoczęciem działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS.

Wykres 26. Magazyny hurtowe - porównanie danych w latach 2021-2025.

Suplementy diety

W ocenianym okresie w rejestrze zakładów prowadzonym przez PPIS w Krakowie znajdowało się 822 podmioty gospodarcze produkujące bądź wprowadzające do obrotu suplementy diety. Nadzorem sanitarnym objęto również przedsiębiorców wprowadzających do obrotu środki spożywcze, w tym suplementy diety za pośrednictwem Internetu. Ogółem przeprowadzono 395 kontroli sanitarnych. W trakcie 28 kontroli stwierdzono nieprawidłowości co stanowiło 2,8% wszystkich kontroli przeprowadzonych w tej grupie obiektów. Za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości nałożono 24 mandaty karne na kwotę 5100 zł. Wydano 19 decyzji administracyjnych, w tym 16 decyzji, które dotyczyły:

- zakazu wprowadzania do obrotu produktu, ze względu na zawartość składnika niedozwolonego do stosowania w suplementach diety, tj. świerzbeca właściwego (*Mucuna pruriens*),
- zakazu wprowadzania do obrotu oraz nakazu wycofania z obrotu produktów, ze względu na zawartość Alpha GPC (L-alfa-glicerylofosforylocholino), jako nieautoryzowanego składnika żywności (5 decyzji),
- zakazu wprowadzania do obrotu oraz nakazu wycofania z obrotu handlowego produktów, ze względu na zawartość Garcini mangostana (wyciągu ze skórki) jako nieautoryzowanego składnika żywności,
- wstrzymania wprowadzania do obrotu produktu oraz wycofania z obrotu handlowego do czasu zakończenia postępowania wyjaśniającego, toczącego się przed Głównym Inspektorem Sanitarnym (GIS) w ramach, którego ww. organ zobowiązał podmiot do przedłożenia opinii właściwej jednostki naukowej potwierdzającej czy przedmiotowy produkt jest środkiem spożywczym zgodnie z zaproponowaną przez podmiot działający na rynku spożywczym kwalifikacją oraz czy spełnia wymagania określone dla suplementów diety,
- wstrzymania wprowadzania do obrotu/wycofania z obrotu handlowego produktów do czasu zakończenia postępowań wyjaśniających, toczących się przed GIS w ramach, których wyżej wymieniony organ zobowiązał podmioty wprowadzające do przedłożenia opinii Urzędu Rejestracji

Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych czy przedmiotowe produkty nie spełniają wymagań produktów leczniczych, określonych przepisami prawa farmaceutycznego (3 decyzje),

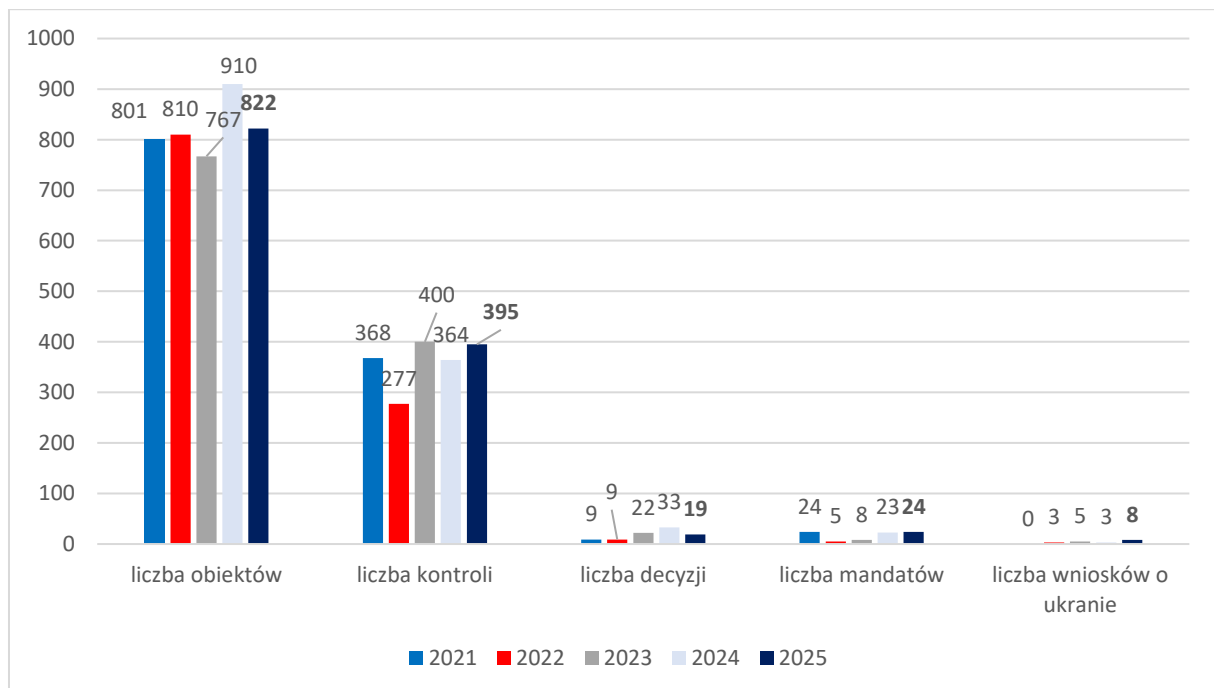
- wstrzymanie wprowadzania do obrotu (w tym wstrzymanie prezentacji i reklamy) oraz wycofanie z obrotu produktu, do czasu zakończenia postępowania wyjaśniającego, toczącego się przed GIS, w ramach którego, ww. organ zobowiązał podmiot do przedstawienia dokumentacji wskazującej, czy zastosowana astaksantyna pozyskana z mikroalg *Haematococcus pluvialis*, spełnia kryteria specyfikacji oraz wymagania określone w rozporządzeniu 2017/2470 oraz danych dotyczących bezpieczeństwa stosowania ww. składnika w zaproponowanej przez przedsiębiorcę ilości, w celu uzupełniania codziennej diety,
- zakazu wprowadzania do obrotu (w tym prezentacji i reklamy) oraz nakazu wycofania z obrotu handlowego produktów, ze względu na zawartość składnika niedozwolonego do stosowania w suplementach diety, tj. pankreatyny (2 decyzje),
- zakazu wprowadzania do obrotu oraz nakazu wycofania z obrotu handlowego produktów zawierających w składzie liść senesu (*Cassia angustifolia*) jako składnika o działaniu leczniczym,
- zakazu wprowadzania do obrotu handlowego (w tym prezentacji i reklamy) produktu kwalifikowanego jako żywność specjalnego przeznaczenia medycznego z uwagi na niespełnienie definicji kwalifikacji zaproponowanej przez podmiot gospodarczy działający na rynku spożywczym.

W 2025 r. wystosowano 8 wniosków o nałożenie kary pieniężnej przez MPWIS w związku z:

- rozpoczęciem działalności w zakresie pośrednictwa w sprzedaży środków spożywczych w opakowaniach jednostkowych w tym suplementów diety „na odległość” (sprzedaży wysyłkowej), w tym sprzedaży za pośrednictwem Internetu, bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS,
- nieprzestrzeganiem wymagań w zakresie prezentacji i reklamy suplementów diety,
- prowadzeniem działalności żywieniowo-żywnościowej w zakresie niezgodnym z decyzją zatwierdzającą wydaną przez PPIS w Krakowie,
- utrudnianiem przeprowadzenia urzędowej kontroli żywności.

Ponadto wystosowano 2 wnioski do Sądu Rejonowego dla Krakowa - Nowej Huty w Krakowie o ukaranie w postępowaniu zwyczajnym, ze względu na udaremnienie działalności PPIS w Krakowie.

Wykres 27. Suplementy diety - porównanie danych w latach 2021-2025.

Nadzór nad obiektami żywienia zbiorowego otwartego

W roku 2025 w ewidencji znajdowało się 5337 zakładów żywienia zbiorowego otwartego, w których przeprowadzono 2702 kontrole sanitarne. W 904 obiektach stwierdzono niezgodności z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego, co stanowiło 33,45% wszystkich kontroli przeprowadzonych w tych zakładach. W związku z powyższym PPIS w Krakowie wydał 389 decyzji, w tym 8 decyzji z rygorem natychmiastowej wykonalności, które dotyczyły:

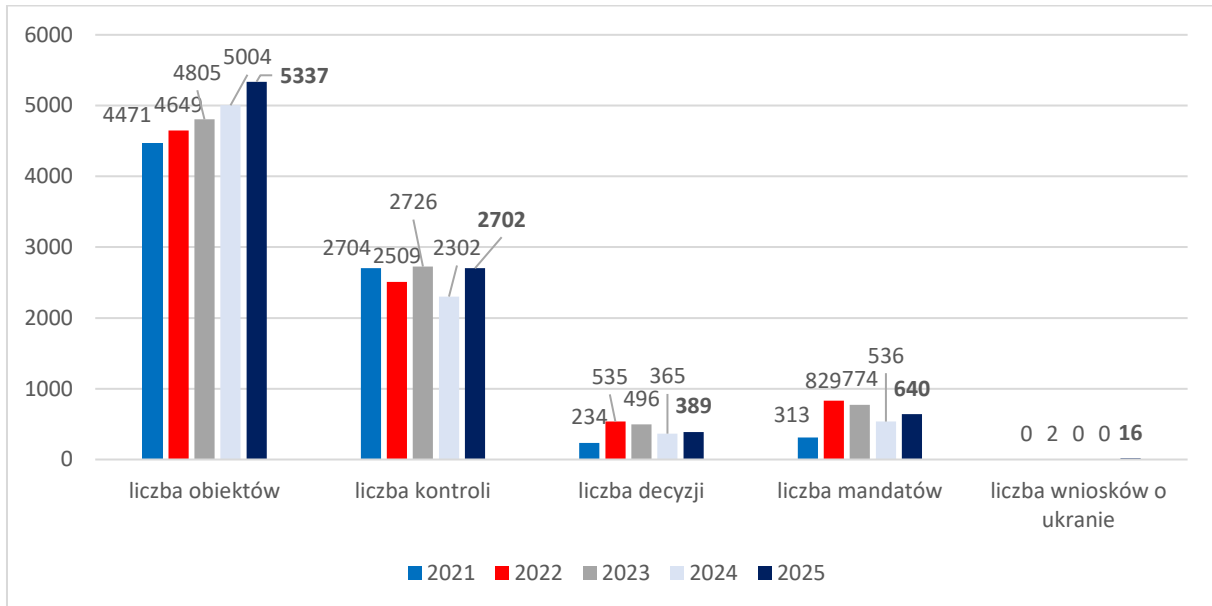
- zakazu prowadzenia obróbki wstępnej warzyw okopowych oraz zakazu podawania do konsumpcji dań i napojów gastronomicznych z wykorzystaniem naczyń stołowych i sztućców wielokrotnego użycia,
- zakazu prowadzenia obróbki termicznej dań gastronomicznych przygotowywanych w zakładzie,
- zakazu podawania do konsumpcji dań i napojów gastronomicznych z wykorzystaniem naczyń stołowych i sztućców wielokrotnego użycia,
- zamknięcia całego zakładu w związku z niewłaściwym stanem sanitarnohigienicznym oraz technicznym (2 decyzje),
- zakazu obróbki wstępnej warzyw okopowych,
- zakazu przygotowywania potraw z wykorzystaniem środka spożywczego – mięsa nieoznakowanego żadnymi informacjami, pozwalającymi na zidentyfikowanie ww. środka spożywczego oraz nakazu jego zniszczenia,
- zakazu prowadzenia procesów mycia mięsa, warzyw nieokopowych i owoców w zakładzie.

Ponadto wystosowano 16 wniosków o nałożenie kary pieniężnej przez MPWIS w związku prowadzeniem działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS oraz niezgodnie z decyzją wydaną przez PPIS w Krakowie, a także z nieprzestrzeganiem wymagań w zakresie znakowania dań gastronomicznych, jako „bezglutenowe”.

Za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości nałożono 640 grzywien w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 155 300 zł. Do najczęściej powtarzających się nieprawidłowości stwierdzanych podczas kontroli sanitarnych należały:

- brak środków do higienicznego mycia i suszenia rąk przy umywalkach do mycia rąk,
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń żywnościowych,
- niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń żywnościowych,
- zniszczony sprzęt i wyposażenie zakładów,
- brak segregacji masy towarowej w urządzeniach chłodniczych,
- brak zapisów wynikających z realizacji zasad dobrej praktyki higienicznej i dobrej praktyki produkcyjnej oraz zasad systemu HACCP,
- brak szczegółowego wykazu składników środków spożywczych tj. przygotowywanych w zakładzie posiłków bez opakowania lub pakowanych na życzenie konsumenta oraz brak umieszczenia informacji o powyższym w miejscu bezpośrednio dostępnym dla klienta,
- brak prawidłowych warunków do przebierania się przez personel,
- brak odpowiednich warunków do prowadzenia procesów obróbki wstępnej surowców,
- brak przechowywania w miejscu wykonywania pracy dokumentacji zdrowotnej personelu tj. orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych.

Wykres 28. Obiekty żywienia zbiorowego otwartego - porównanie danych w latach 2021-2025.

Ponadto przedstawiciele PPIS w Krakowie w celu nadzoru sanitarnego nad tymczasowymi punktami gastronomicznymi i punktami sprzedaży działającymi w trakcie trwania imprez organizowanych na terenie Miasta Krakowa w 2025 roku, w okresie od połowy marca do końca grudnia 2025 r. skontrolowali łącznie **249** tymczasowych punktów gastronomicznych i punktów sprzedaży, w tym:

- 12 tymczasowych punktów gastronomicznych i punktów sprzedaży działających w trakcie imprezy pn. „**Kiermasz św. Józefa - Patrona Krakowa**”, która odbyła się w dniach 13-23 marca 2025 r. na Małym Rynku w Krakowie,
- 34 tymczasowe punkty gastronomiczne i punkty sprzedaży działające w trakcie imprezy pn. „**Jarmark Wielkanocny**”, która odbyła się w dniach 10-21 kwietnia 2025 r. na płycie Rynku Głównego w Krakowie,
- 13 tymczasowych punktów gastronomicznych i punktów sprzedaży działających w trakcie imprezy pn. „**Tradycyjne Święto Rękawki**”, która odbyła się w dniu 22 kwietnia 2025 r. przy Kopcu Krakusa w Krakowie,
- 16 tymczasowych punktów gastronomicznych i punktów sprzedaży działających w trakcie imprezy pn. „**Majówka nad Wisłą**”, która odbyła się w dniach 1-4 maja 2025 r. na Bulwarze Czerwieńskim w Krakowie,
- 19 tymczasowych punktów gastronomicznych i punktów sprzedaży działających w trakcie imprezy pn. „**Kiermasz z okazji Święta Rzemiosła**”, która odbyła się w dniach 16-25 maja 2025 r. na płycie Rynku Głównego w Krakowie,
- 9 tymczasowych punktów gastronomicznych i punktów sprzedaży działających w trakcie imprezy pn. „**Przegląd Pieśni i Tańców Regionalnych**”, która odbyła się w dniach 30 maja – 8 czerwca 2025 r. na płycie Małego Rynku w Krakowie,
- 17 tymczasowych punktów gastronomicznych i punktów sprzedaży działających w trakcie imprezy pn. „**Smoczy Piknik Rodzinny**”, która odbyła się w dniach 7 – 8 czerwca 2025 r. w Krakowie na terenie zielonym przy Bulwarze Czerwieńskim,
- 1 tymczasowy punkt gastronomiczny działający w trakcie imprezy pn. „**Senioralia**”, która odbyła się w dniu 13 czerwca 2025 r. w Parku Jordana w Krakowie,
- 12 tymczasowych punktów gastronomicznych i punktów sprzedaży działających w trakcie imprezy pn. „**Jarmark Świętojański**”, która odbyła się w dniach 20-30 czerwca 2025 r. w Krakowie na terenie zielonym przy Bulwarze Czerwieńskim,
- 9 tymczasowych punktów gastronomicznych i punktów sprzedaży działających w trakcie imprezy pn. „**Piknik Letucień Wielogłoś Jedności**”, która odbyła się w dniu 26 lipca 2025 r. w Parku Jordana w Krakowie,
- 10 tymczasowych punktów gastronomicznych i punktów sprzedaży działających w trakcie imprezy pn. „**Międzynarodowe Tragi Sztuki Ludowej**”, która odbyła się w dniach 8-24 sierpnia 2025 r. na płycie Rynku Głównego w Krakowie,

- 2 tymczasowych punktów gastronomicznych działających w trakcie imprezy pn. „**8 BNP Paribas Green Film Festival**”, która odbyła się w dniach 11-17 sierpnia 2025 r. w Krakowie na terenie zielonym przy Bulwarze Czerwieńskim,
- 16 tymczasowych punktów gastronomicznych i punktów sprzedaży działających w trakcie imprezy pn. „**Festiwal Pierogów**”, która odbyła się w dniach 13-17 sierpnia 2025 r. na płycie Małego Rynku w Krakowie,
- 16 tymczasowych punktów gastronomicznych i punktów sprzedaży działających w trakcie imprezy pn. „**Gastro Miasto**”, która odbyła się w dniach 30-31 sierpnia 2025 r. w Krakowie na terenie zielonym przy Bulwarze Czerwieńskim,
- 8 tymczasowych punktów gastronomicznych i punktów sprzedaży działających w trakcie imprezy pn. „**Krakowie Miodobranie**”, która odbyła się w dniach 5-7 września 2025 r. na Placu Wolnica w Krakowie,
- 9 tymczasowych punktów gastronomicznych i punktów sprzedaży działających w trakcie imprezy pn. „**Jarmark na Św. Michała**”, która odbyła się w dniach 26 września – 5 października 2025 r. na płycie Małego Rynku w Krakowie,
- 6 tymczasowych punktów gastronomicznych i punktów sprzedaży działających w trakcie imprezy pn. „**Mlaskoty na Stawach**”, która odbyła się w dniu 28 września 2025 r. na Placu na Stawach w Krakowie,
- 31 tymczasowych punktów gastronomicznych i punktów sprzedaży działających w trakcie imprezy pn. „**Jarmark Bożonarodzeniowy**”, która odbyła się w dniach 28 listopada 2025 r. – 1 stycznia 2026 r. na płycie Rynku Głównego w Krakowie,
- 6 tymczasowych punktów gastronomicznych i punktów sprzedaży działających w trakcie imprezy pn. „**Kiermasz Bożonarodzeniowy**”, która odbyła się w dniach 1 grudnia 2025 r. – 1 stycznia 2026 r. na płycie Małego Rynku w Krakowie.

Podczas przeprowadzanych kontroli sanitarnych szczególną uwagę zwracano na stan sanitarno-higieniczny punktów oraz na warunki przygotowywania i przechowywania żywności. W toku czynności kontrolnych przedstawiciele PPIS w Krakowie stwierdzili w **78** tymczasowych punktach gastronomicznych i punktach sprzedaży niezgodności polegające na nieprzestrzeganiu obowiązujących przepisów prawa żywnościowego. Do najczęściej odnotowanych nieprawidłowości należały m.in.:

- niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych,
- brak środków do higienicznego mycia i suszenia rąk,
- nieprzestrzeganie ciągłości łańcucha chłodniczego,
- nieprawidłowy stan sanitarnohigieniczny,
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych w miejscu wykonywania pracy,
- nieprawidłowe postępowanie z odpadami.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami:

- nałożono na osoby odpowiedzialne 64 grzywny w drodze mandatu karnego, na łączną kwotę 12 700 złotych,
- wydano polecenia pokontrolne mające na celu usunięcie stwierdzonych uchybień,
- udzielono osobom odpowiedzialnym pouczeń dotyczących konieczności szczególnej dbałości o jakość zdrowotną żywności wprowadzanej do obrotu oraz obowiązku niezwłocznego podejmowania działań naprawczych w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości,
- wydano 63 decyzje administracyjne dotyczące nałożenia opłat.

Nadzór nad blokami żywienia w szpitalach

Pod nadzorem sanitarnym znajdowało się 28 bloków żywienia w szpitalach, w tym 23 prowadzące żywienie pacjentów w systemie cateringowym. W 2025 r. przeprowadzono 38 kontroli sanitarnych, z których 4 kontrole wykazały nieprawidłowości. W związku z powyższym wydano 3 decyzje administracyjne.

Zakłady żywieniowe w placówkach oświatowo wychowawczych

Na terenie podlegającym ocenie znajdowało się łącznie 1077 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego w placówkach oświatowo-wychowawczych takich jak szkoły, przedszkola oraz żłobki, w których zapewniono możliwość spożywania posiłków. W porównaniu z rokiem 2024 liczba zakładów objętych nadzorem PPIS w Krakowie na terenie miasta Krakowa zmniejszyła się o 15 zakładów. W 639 zakładach prowadzono żywienie w systemie cateringowym, w 438 zakładach produkcja posiłków odbywała się we własnej kuchni. Przeprowadzono łącznie 798 kontroli sanitarnych, które wykazały

nieprawidłowości w 118 zakładach. W związku z powyższym wydano 73 decyzje administracyjne. Za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości 21 osób ukarano grzywnami w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 3550 zł. Do najczęściej powtarzających się nieprawidłowości stwierdzanych podczas kontroli sanitarnych należały:

- nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny powierzchni pomieszczeń zakładów oraz sprzętu stanowiącego ich wyposażenie,
- brak prowadzenia systematycznych zapisów wynikających z wdrożenia i przestrzegania instrukcji Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP) oraz systemu HACCP.

Nadzór w obiektach żywieniowych podczas wycieczki dzieci i młodzieży

W ramach działań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego podczas wycieczki dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych oraz letnich skontrolowano 64 obiekty zlokalizowane na terenie miasta Krakowa, w których przeprowadzono 80 kontroli sanitarnych. Przeprowadzone czynności kontrolne nie wykazały nieprawidłowości. Wszystkie obiekty posiadały wdrożone zasady dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej (GHP i GMP) oraz system HACCP.

Ocena jakości żywienia

W 2025 r. w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego przeprowadzono ogółem 258 ocen jakości żywienia, w tym 223 oceny przeprowadzono w zakładach znajdujących się w placówkach oświatowo wychowawczych (szkoły, przedszkola, żłobki), 11 w blokach żywienia w domach opieki społecznej, 3 w bursach i internatach, 1 w zakładzie cateringowym przygotowującym posiłki dla dzieci i młodzieży, 12 w blokach żywienia w szpitalu, 7 w zakładach specjalnych i wychowawczych oraz 1 w bufecie szkolnym. Sposób żywienia dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych kontrolowano pod kątem spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. W 16 zakładach stwierdzono niezgodności z przepisami prawa. Do najczęściej powtarzających się nieprawidłowości stwierdzanych podczas kontroli dotyczących oceny żywienia należały:

- brak co najmniej dwóch porcji mleka i produktów mlecznych w posiłkach,
- brak warzywa lub owocu w każdym posiłku,
- brak podawania porcji ryby co najmniej raz w tygodniu,
- brak realizacji norm żywienia dla danej grupy wiekowej.

W związku z powyższym wydano polecenia pokontrolne celem zapewnienia dzieciom odpowiedniego żywienia zgodnego z obowiązującymi przepisami prawa.

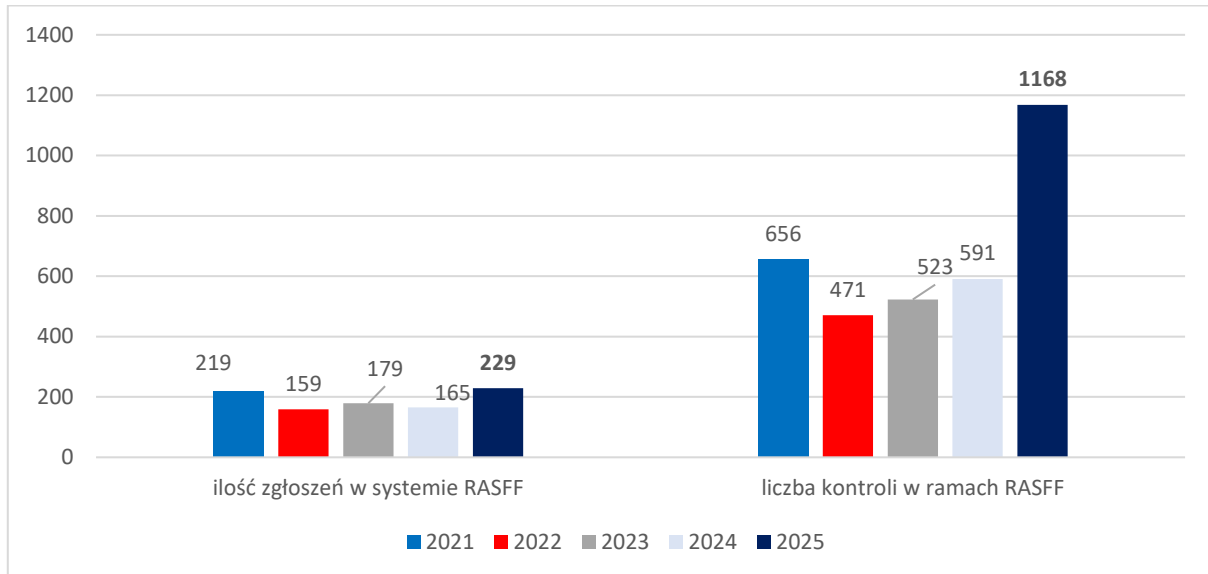
Zatrucia pokarmowe

W 2025 r. wystąpiły ogółem 3 zbiorowe zatrucia pokarmowe, w tym 1 w placówce szpitalnej i 2 w zakładzie żywienia zbiorowego otwartego. Nie ustalono nośnika zatrucia. W roku 2025 liczba przeprowadzonych dochodzeń, związanych z wystąpieniem zatruc pokarmowych w zakładach żywienia zbiorowego była mniejsza o 1 w porównaniu z rokiem 2024. Szczegółowy opis przeprowadzonych dochodzeń został przedstawiony w rozdziale „Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych i zatruc związkami chemicznymi” sekcja: „Zakaźne zatrucia pokarmowe i zakażenia jelitowe”.

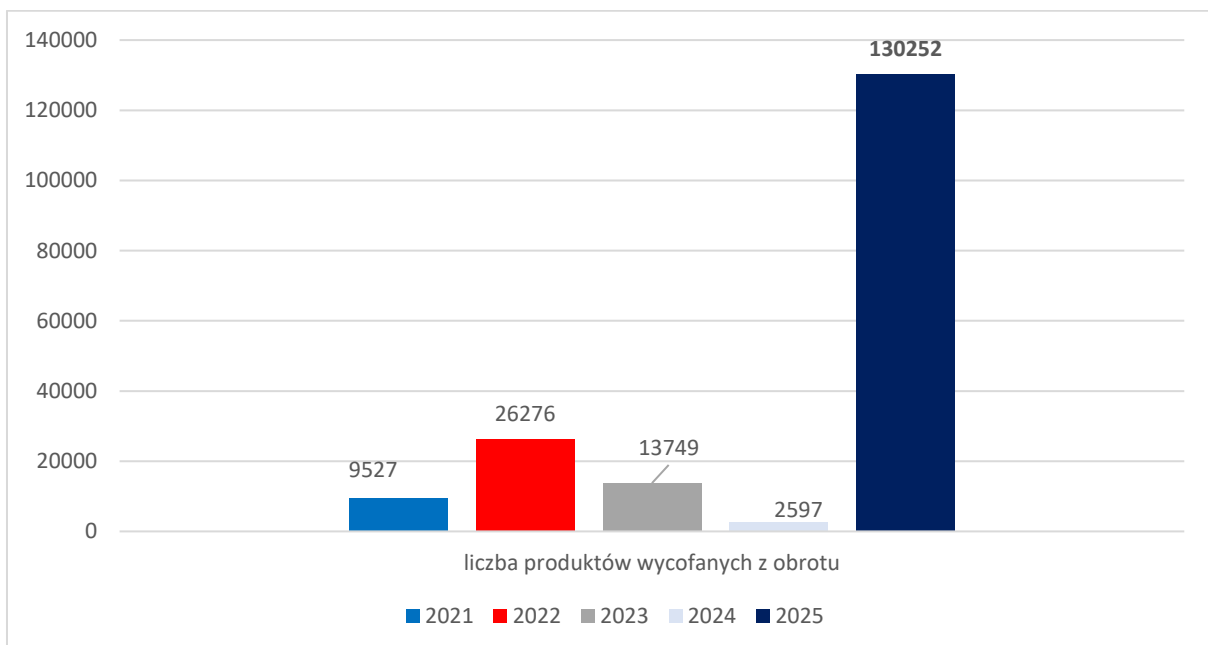
Działania w ramach systemu RASFF (wczesnego ostrzegania o bezpośrednim lub pośrednim zagrożeniu dla zdrowia ludzi, pochodzącym z żywności lub pasz)

Z uwagi na otrzymane powiadomienia w systemie RASFF w 2025 r. na terenie miasta Krakowa prowadzono postępowania w 47 przypadkach zgłoszeń powiadomień alarmowych, 107 przypadkach zgłoszeń informacyjnych w celu podjęcia działań (w tym 13 powiadomień zgłoszonych przez PPIS w Krakowie), 62 przypadkach zgłoszeń informacyjnych w celu zwrócenia uwagi (w tym 3 powiadomień zgłoszonych przez PPIS w Krakowie), 12 przypadkach powiadomień o niezgodności oraz 1 przypadku o fałszowaniu. Przeprowadzono łącznie 1158 kontroli sanitarnych. **Z obrotu handlowego wycofano ogółem 130 252 sztuk środków spożywczych pakowanych jednostkowo, 13 497,8 kg środków spożywczych nieopakowanych oraz 113 sztuk wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.**

Wykres 29. Działania w ramach systemu RASFF porównanie danych w latach 2021-2025.

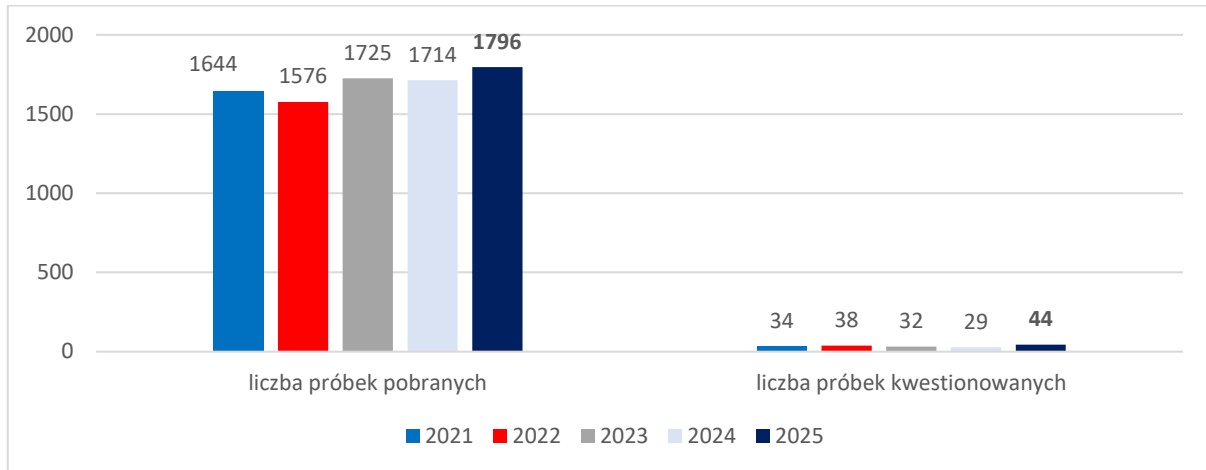
Wykres 30. Liczba produktów wycofanych z obrotu porównanie danych w latach 2021-2025.

Jakość zdrowotna środków spożywczych

W ramach Wojewódzkiego Zintegrowanego Systemu Laboratoryjnego pobrano do badań laboratoryjnych w 2025 r. ogółem 1796 próbek z czego: 38 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 1758 próbek żywnościowych i sanitarnych (w tym 31 próbek sanitarnych i 9 próbek kontrolnych posiłków pobranych w związku ze zgłoszonymi podejrzeniami zatrucia pokarmowych). Zdyskwalifikowano 44 próbki żywnościowe (co stanowi 2,4 % wszystkich próbek pobranych do badań laboratoryjnych).

Wykres 31. Próbkę pobrane i kwestionowane porównanie danych w latach 2021-2025.

Zdecydowana większość próbek została zdyskwalifikowana z uwagi na zmienione cechy organoleptyczne - 12 próbek oraz zanieczyszczenia mikrobiologiczne 9 próbek w tym 1 próbka pobrana w ramach prowadzonego postępowania zatruciowego. W przypadku 4 próbek stwierdzono przekroczenie NDP dla pestycydów, co skutkowało zgłoszeniem do systemu RASFF. Próbkę zdyskwalifikowano również z uwagi na niespełnienie wymagań w zakresie takich parametrów jak: zanieczyszczenia biologiczne, metale, mikotoksyny, czy też nieprawidłowości w znakowaniu suplementów diety. Próbkę pobierano w zakładach produkcyjnych, placówkach handlu detalicznego i hurtowego, zakładach żywnościowych typu otwartego i zamkniętego oraz w obiektach obrotu produktami oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Największą ilość próbek pobrano w sklepach detalicznych oraz super i hipermarketach.

W 2025 r. ocenę jakości tłuszczu (przy użyciu testera tłuszczu) przeprowadzono w jednej pracowni cukierniczej oraz dwóch zakładach gastronomicznych w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 25 września 2012 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1096) w sprawie określenia maksymalnych poziomów substancji zanieczyszczających, które mogą znajdować się w tłuszczach stosowanych do smażenia oraz kryteriów dla metod analitycznych stosowanych do ich oznaczenia. Wykonane pomiary jakości tłuszczu nie wykazały nieprawidłowości.

Import – Export

W roku 2025 na terenie miasta Krakowa przeprowadzono łącznie 2507 granicznych kontroli sanitarnych, z czego 2443 kontrole dotyczyły importu towarów z krajów trzecich, natomiast pozostałe 64 kontrole dotyczyły eksportu towarów do krajów niebędących członkami Unii Europejskiej. Kontrole graniczne obejmowały każdorazowo ocenę dokumentacji oraz wyrywkowo kontrole identyfikacyjne, które miały na celu zapewnienie, aby certyfikaty lub inne dokumenty towarzyszące przesyłce odpowiadały etykiatom oraz zawartości przesyłki. W kilku przypadkach przeprowadzono kontrole bezpośrednie, w jednym przypadku z poborem próbek, w celu potwierdzenia zgodności przesyłki z obowiązującymi przepisami. Wszystkie towary spełniały wymagania w zakresie jakości zdrowotnej, wobec powyższego uzyskiwały świadectwa dopuszczenia do obrotu.

Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością

W roku 2025 pod nadzorem znajdowało się 9 wytwórni oraz 461 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz 4 importerów materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Skontrolowano 5 wytwórni materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (2 oceniono na podstawie arkuszy oceny) oraz 152 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w tym 124 oceniono na podstawie arkuszy oceny. Skontrolowano 2 importerów materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Do badań laboratoryjnych pobrano 33 próbki w tym 1 próbka była kwestionowana organoleptycznie. Wszystkie obiekty z grup MZ 49 i MZ 50 zakwalifikowano do kategorii niskiego ryzyka (N). Również wszystkie obiekty posiadają wdrożone zasady GHP/GMP. Ogółem przeprowadzono 198 kontroli, w tym 28 kontroli interwencyjnych. Wydano 2 decyzje administracyjne. Przeprowadzono 7 postępowań wyjaśniających w związku z wprowadzaniem do obrotu produktów wyprodukowanych metodą 3 D oraz 2 postępowania wyjaśniające w związku z wprowadzaniem do obrotu folii spożywczej niespełniającej wymagań przepisów

dla produktów do kontaktu z żywnością. W miejscu obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością nałożono 3 grzywny w drodze mandatu karnego na kwotę 400 zł, na importera materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością nałożono 1 grzywnę w drodze mandatu karnego na kwotę 200 zł. W 2025 r. dokonano 30 wpisów do rejestru zakładów produkujących oraz wprowadzających do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością.

Podsumowanie

Stan sanitarno-higieniczny zakładów żywnościowo-żywnościowych, skontrolowanych na terenie miasta Krakowa ocenia się jako dobry. W 2025 r. w porównaniu do 2024 r. zwiększyła się ilość postępowań prowadzonych w ramach systemu RASFF, równocześnie znacznie wzrosła ilość środków spożywczych wycofanych z obrotu handlowego w porównaniu do ubiegłego roku. Ocenione partie środków spożywczych oraz materiałów lub wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, których kontrole granicznych dokonano na terenie miasta Krakowa, spełniały wymagania w zakresie jakości zdrowotnej, wobec powyższego uzyskały świadectwa dopuszczenia do obrotu.

Należy zwrócić uwagę, że w 2025 r. nieznacznie zwiększyła się ilość próbek kwestionowanych w stosunku do 2024 r., co świadczy o nieprzestrzeganiu przepisów prawa żywnościowego przez podmioty gospodarcze działające na rynku spożywczym.

IX. Ocena higienicznych warunków pracy w zakładach pracy

PPIS w Krakowie typuje do kontroli zakłady pracy kierując się występującymi szkodliwościami na stanowiskach pracy stwarzającymi zagrożenie dla życia i zdrowia pracowników.

W 2025 r. nadzorem sanitarnym na terenie miasta Krakowa objętych było: 690 zakładów pracy, zatrudniających 24 057 pracowników. Przeprowadzono ogółem **1 380 kontroli**, w tym 683 kontroli doraźnych dotyczących m.in.: nadzoru nad substancjami i mieszaninami chemicznymi, zgłaszanych wniosków w związku z niewłaściwymi warunkami pracy, kontroli sprawdzających oraz przestrzegania przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

W ramach kontroli sprawdzających z uwagi na niewykonanie nakazów decyzji administracyjnych wydano 28 upomnień. Ponadto wydano 1 wniosek o ukaranie grzywną do sądu za utrudnianie działalności PPIS w Krakowie w wysokości 1000 zł. Przeprowadzono 593 postępowań administracyjnych. Wydano 494 decyzje nakazujące likwidację stwierdzonych uchybień, co stanowi 61% zakładów pracy, w których stwierdzono nieprawidłowości. Nadto wydano 426 decyzji płatniczych na łączną kwotę 164 989 zł. W ramach prowadzonego nadzoru nad substancjami i mieszaninami chemicznymi nałożono 6 mandatów na łączną kwotę 1300 zł.

Równoległe z realizowanym bieżącym nadzorem nad higienicznymi warunkami pracy PPIS w Krakowie przeprowadzał oceny narażenia zawodowego w sprawie chorób zawodowych i wydawał decyzje stwierdzające choroby zawodowe lub decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

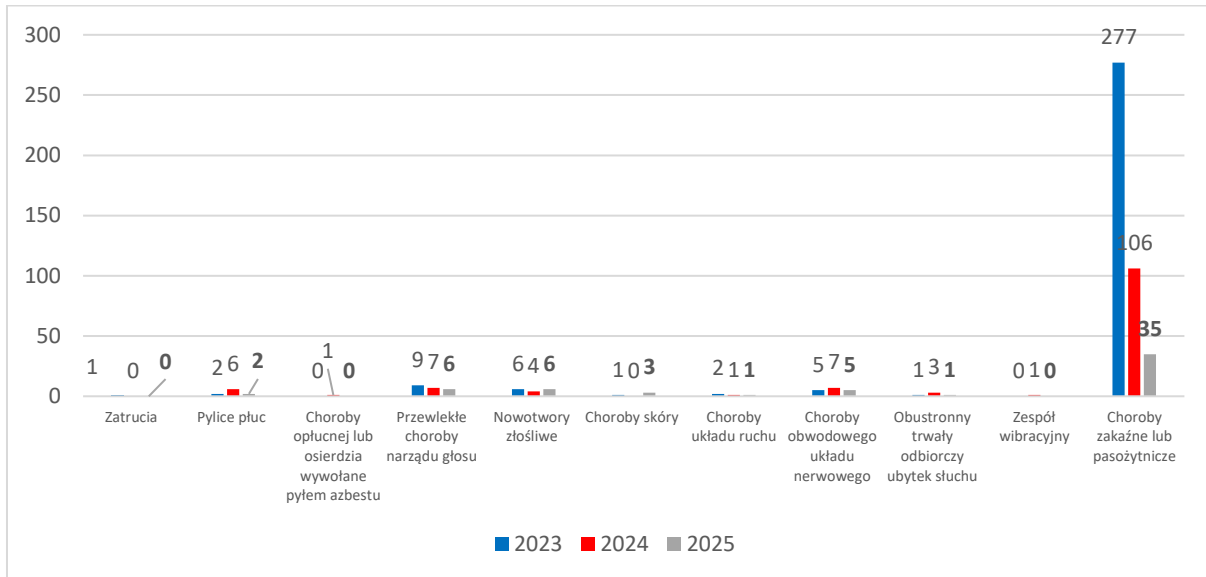
Tabela 1. Liczba działań podjętych w zakresie prowadzonych ocen narażenia zawodowego w sprawie chorób zawodowych w latach 2022-2025.

		Rok			
		2022	2023	2024	2025
Liczba zgłoszonych podejrzeń w sprawie chorób zawodowych		366	332	229	176
Liczba wydanych decyzji w przedmiocie chorób zawodowych	stwierdzających chorobę zawodową	272	304	136	59
	o braku podstaw do rozpoznania choroby zawodowej	212	120	152	112
Liczba przeprowadzonych ocen narażenia zawodowego		868	555	476	358

Tabela 2. Stwierdzone jednostki chorobowe w 2025 roku.

Pozycja	Nazwa Choroby	Liczba
Poz. 3	Pylice płuc (...)	2
Poz. 15	Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15lat (...)	6
Poz. 17	Nowotwory złośliwe (...)	6
Poz. 18	Choroby skóry (...)	3
Poz. 19	Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	1
Poz. 20	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy (...)	5
Poz. 21	Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu (...)	1
Poz. 26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa (...)	35
Razem		59

Wykres 32. Analiza porównawcza stwierdzonych pozycji chorób zawodowych w latach 2023-2025.

Z analizy powyższego wykresu wynika, że w latach 2023-2025 największą liczbę wydanych decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej stanowiły choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa, w szczególności COVID-19. Zwiększona liczba stwierdzonych chorób zawodowych pod poz. 26 wynikała z obowiązującego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii w latach 2020-2023.

W ramach nadzoru bieżącego prowadzona była również ocena przestrzegania zakazu palenia tytoniu w nadzorowanych zakładach pracy zgodnie z ustawą z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w ww. zakresie.

Nadzór nad substancjami i mieszaninami chemicznymi

PPIS w Krakowie, zgodnie z art. 29 ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. z 2022 r. poz. 1816) realizuje zadania z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego kontrolując przestrzeganie przez dalszych użytkowników – formulatorów, stosujących oraz dystrybutorów wymogów dotyczących stosowania oraz wprowadzania do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin.

Na terenie objętym nadzorem skontrolowano 430 stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny, 77 dystrybutorów, 1 importera oraz 1 dalszego użytkownika – formulatora. Nieprawidłowości, dotyczące naruszenia przepisów w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin stwierdzono podczas 40 kontroli. W 2025 r. wydano 40 decyzji administracyjnych z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin.

Nadzór nad wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych

Na terenie miasta Krakowa skontrolowano 30 podmiotów odpowiedzialnych za wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych, w tym 9 podmiotów zobowiązanych do uzyskania pozwolenia na obrót, w zakresie prawidłowości oznakowania opakowań produktów biobójczych oraz posiadania pozwolenia na obrót produktem biobójczym przez podmiot odpowiedzialny.

Wydano 17 decyzji z zakresu wprowadzania do obrotu na teren Rzeczypospolitej Polskiej produktów biobójczych.

Nadzór nad wprowadzaniem do obrotu oraz udostępnianiem na rynku produktów kosmetycznych

W 2025 r. na terenie miasta Krakowa skontrolowano 113 podmiotów wprowadzających do obrotu oraz udostępniających produkty kosmetyczne. Nieprawidłowości dotyczące naruszenia przepisów w zakresie przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczącego produktów kosmetycznych (Dz. Urz. UE. L. 342., str. 59) oraz ustawy z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych (Dz.U. 2018 poz. 2227) stwierdzono podczas 50 kontroli.

W 2025 r. wydano 50 decyzji administracyjnych z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego nad produktami kosmetycznymi. Nałożono 10 administracyjnych kar pieniężnych na kwotę 5 600 zł.

W 2025 r. dokonano 11 czynności związanych z poborem prób produktów kosmetycznych u dystrybutorów. Pobrane próbki u dystrybutorów przekazane zostały do Laboratorium Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, celem wykonania badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych.

W związku z wejściem z dniem 1 września 2025 r. zakazu wprowadzania do obrotu i stosowania produktów do paznokci zawierających TPO (Trimethylbenzoyl diphenylphosphine oxide) - substancji szkodliwej dla zdrowia, przeprowadzono łącznie 16 kontroli mających na celu zweryfikowanie, czy w salonach kosmetycznych, świadczących usługi manicure oraz pedicure nie są używane produkty zawierające TPO.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzano, że w 12 salonach kosmetycznych podczas świadczenia usług używano światłoutwardzalnych lakierów do paznokci, w których w składzie stwierdzono ww. substancję zakazaną. W związku z powyższym PPIS w Krakowie wydał 12 decyzji administracyjnych zakazujących udostępniania produktów kosmetycznych, zawierających TPO, nadając decyzjom, z uwagi na niebezpieczeństwo wystąpienia zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego, rygor natychmiastowej wykonalności.

Nadzór nad wprowadzaniem do obrotu nowych substancji psychoaktywnych

PPIS w Krakowie realizuje zadania dotyczące przestrzegania przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zakresie wprowadzania do obrotu nowych substancji psychoaktywnych w 2025 r. przeprowadzono 10 kontroli w ww. zakresie.

Monitorowanie i raportowanie zatruc

PPIS w Krakowie wypełnia zadania wynikające z art. 30a ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. 2023 poz. 1939) nakładające na podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz podmioty przeprowadzające badanie pośmiertne obowiązek zgłaszania państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu właściwemu ze względu na siedzibę tego podmiotu, wystąpienie zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną albo podejrzenie wystąpienia takiego zatrucia albo zgonu. W roku 2025 r. do PPIS w Krakowie wpłynęło 180 zgłoszeń, w wyniku których do ogólnopolskiego cyfrowego Systemu Monitorowania Informacji o Dopalaczach dokonano wpisu 959 przypadków podejrzenia zatrucia. Każdy wpis obejmuje szczegółowe informacje w zakresie użytego środka psychoaktywnego, danych w zakresie miejsca, daty zdarzenia, płci, wieku i inicjałów pacjenta, a także rodzaju udzielonego świadczenia zdrowotnego.

Pobór próbek tytoniu do celów weryfikacji substancji smolistych, tlenku węgla i nikotyny w dymie papierosowym.

W 2025 r. dokonano 12 czynności związanych z poborem próbek papierosów. Czynności te wynikają z art. 10 ust. 7 pkt. 2 ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (t. j. Dz. U. z 2024 poz. 1162), i mają na celu dokonanie pomiaru w celu przeprowadzenia weryfikacji substancji smolistych, tlenku węgla i nikotyny w dymie papierosowym.

Próbki pobierane są zgodnie z normą PN-ISO 8243, „Papierosy. Pobieranie próbek” oraz zgodnie z planem poboru próbek na dany rok, który przekazany zostaje przez GIS. Pobrane próbki przekazane zostały do Laboratorium Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, celem weryfikacji substancji smolistych, tlenku węgla i nikotyny w dymie papierosowym.

Działania edukacyjno-informacyjne z zakresu higieny pracy

Równolegle w ramach przeprowadzanych kontroli oraz dochodzeń w sprawie chorób zawodowych przeprowadzono działania edukacyjno-informacyjne z zakresu higieny pracy dotyczące 16 zagadnień m.in.: pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy, chorób zawodowych, czynników biologicznych, czynników rakotwórczych, mutagennych i reprotoksycznych w środowisku pracy, wymogów dotyczących pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń higieniczno-sanitarnych, stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w środowisku pracy, ergonomii stanowisk pracy.

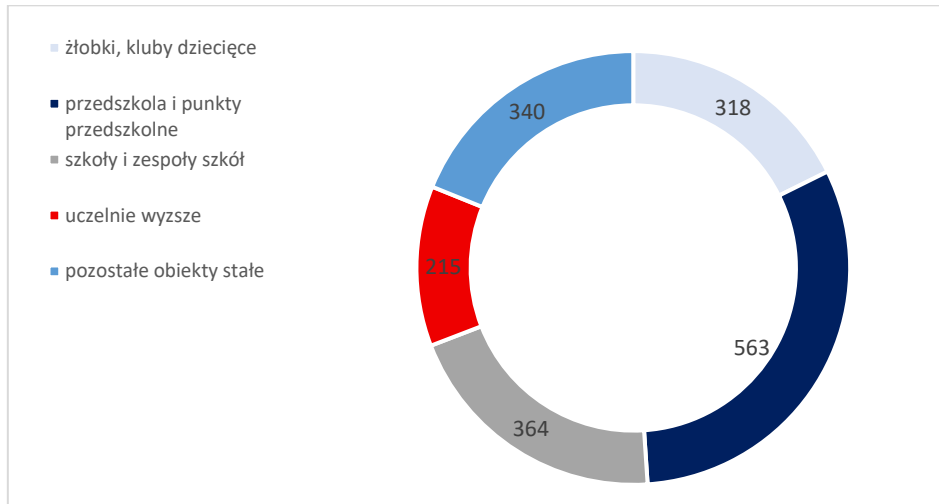
Podsumowanie

Analizując wyniki przeprowadzonych kontroli sanitarnych oraz liczbę wydanych decyzji należy stwierdzić, iż nadal konieczny jest wzmożony nadzór nad warunkami pracy pracowników w zakładach już istniejących lub nowopowstałych na terenie miasta Krakowa.

X. Ocena bezpieczeństwa sanitarnego placówek oświatowo-wychowawczych

W roku 2025 pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krakowie na terenie **miasta Krakowa** znajdowało się **1 800** stałych obiektów nauczania i wychowania w tym: 318 żłobków i klubów dziecięcych, 563 przedszkoli, 364 szkół i zespołów szkół, 215 obiektów szkół wyższych, 340 pozostałych obiektów stałych oraz **1 149** obiektów sezonowych (zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży).

Wykres 33. Obiekty stałe na terenie miasta Krakowa będące pod nadzorem PPIŚ w Krakowie w 2025 r.

Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, prowadząc nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi w 2025 roku, przeprowadzili 1 544 kontrole sanitarne, w tym 1117 kompleksowych (tj. 62% z ewidencji) oraz 427 kontroli doraźnych (tematycznych, interwencyjnych, sprawdzających).

Celem poprawy stanu sanitarno-technicznego nadzorowanych placówek w roku 2025 wydano 34 decyzji administracyjnych oraz 50 decyzji o nałożeniu opłaty. Ponadto nałożono 4 mandaty karne za zaniedbania czystości i porządku na terenie placówek.

Stan sanitarno-techniczny istniejących placówek oświatowo-wychowawczych systematycznie ulega poprawie dzięki prowadzonym pracom remontowym. Wykonano między innymi: malowanie sal dydaktycznych dla dzieci i młodzieży, ciągów komunikacyjnych, pomieszczeń sanitarnych, zapewniono właściwe oświetlenie w salach lekcyjnych, przeprowadzono remonty podłóg lub wymianę wykładzin podłogowych. Ponadto przeprowadzono modernizacje placów zabaw.

Warunki do utrzymania higieny

Wszystkie skontrolowane placówki oświatowo-wychowawcze podłączone są do sieci wodociągu miejskiego, większość jest podłączona do kanalizacji, tylko 6 skontrolowanych placówek podłączona jest do miejscowego odprowadzenia ścieków (szambo).

Pomieszczenia sanitarno-higieniczne w skontrolowanych placówkach były stałym przedmiotem kontroli Inspekcji Sanitarnej. W czasie przeprowadzanych kontroli zwracano szczególną uwagę dyrektorom szkół na przestrzeganie bieżącej czystości pomieszczeń sanitarnych oraz zapewnienia odpowiedniej ilości środków higieny osobistej. W 7 placówkach oświatowo-wychowawczych stwierdzono niewłaściwy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń sanitarnych i wydano 7 decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarno-technicznego, w tym w 4 placówkach nałożono mandat karny za zaniedbania czystości i porządku w pomieszczeniach sanitarnych.

Umieblowanie sal w przedszkolach i szkołach

W ramach bieżącego nadzoru placówek oświatowo-wychowawczych dokonano weryfikacji dostosowania mebli do wzrostu uczniów/dzieci na stanowiskach pracy ucznia/przedszkolaka. Skontrolowano poprawność dostosowania mebli edukacyjnych (stolików i krzeseł) do wymagań ergonomii w 610 placówkach przedszkolnych i szkołach tj. 52261 stanowisk. W ocenie dostosowania mebli do wymagań

ergonomii nie stwierdzono nieprawidłowości. Meble edukacyjne (krzesła i stoliki) zestawiane są w sposób zgodny z zasadami ergonomii i posiadają atesty lub certyfikaty. Coraz więcej placówek zapewnia meble z regulacją wysokości blatu stolika czy siedziska.

Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych

Zgodnie z Planem zasadniczych zadań na 2025 r. pracownicy Oddziału Nadzoru Higieny Dzieci i Młodzieży Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie przeprowadzili ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w 10 szkołach podstawowych i 4 zespołach szkół. Celem tego przedsięwzięcia było zwrócenie uwagi na wciąż aktualny problem zbyt ciężkich tornistrów uczniów a wszelkie inicjatywy podejmowane w tym zakresie ukierunkowane są na profilaktykę wad postawy uczniów szkół podstawowych.

W 14 placówkach dokonano oceny obciążenia uczniów ciężarem tornistrów. Badaniom poddano 2297 uczniów. U 50 % uczniów waga tornistra szkolnego nie przekroczyła 10% masy ciała ucznia, u 37% uczniów waga tornistra szkolnego mieściła się w zakresie 10-15% masy ciała, natomiast przekroczenia wagi tornistra szkolnego powyżej 15% masy ciała uczniów stwierdzono u 13 % badanych uczniów.

Higiena procesu nauczania

Pracownicy Oddziału Nadzoru Higieny Dzieci i Młodzieży Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie, podczas kontroli sanitarnych w 166 szkołach różnego szczebla nauczania, zweryfikowali plan zajęć dydaktyczno-wychowawczych z uwzględnieniem równomiernego obciążenia uczniów zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia, zróżnicowania zajęć w każdym dniu oraz zapewnia uczniom miejsca na pozostawienie podręczników i przyborów szkolnych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. W każdej szkole zapewniono uczniom możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych w szafach z indywidualnymi skrytkami lub wyznaczono miejsce na półkach w klasach.

Ponadto podczas przeprowadzanych kontroli w 166 szkołach dokonano oceny higieny procesu nauczania w zakresie odpoczynku w czasie trwania przerw międzylekcyjnych. We wszystkich skontrolowanych szkołach zapewniono przerwy 10 minutowe lub krótsze i przynajmniej jedną przerwę dłuższą na spożycie posiłku. W 60 szkołach zapewniono uczniom możliwość spędzania przerw na świeżym powietrzu.

Nadzór nad preparatami i substancjami chemicznymi

Systematycznie prowadzony jest nadzór nad niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi w szkolnych pracowniach chemicznych. W 2025 roku w 95 szkołach, skontrolowano klasopracownie chemiczne. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie braku wymaganych kart charakterystyki substancji chemicznych i ich mieszanin oraz oznakowania ich zgodnie z przepisami.

Profilaktyczna opieka zdrowotna nad uczniami

Podczas kontroli przeprowadzonych w 166 szkołach stwierdzono, że 105 szkół posiada gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej do własnej dyspozycji. W wyniku przeprowadzonych kontroli gabinety profilaktyki i pomocy przedlekarskiej nie budziły zastrzeżeń higieniczno-sanitarnych i technicznych.

W 2025 r. w 34 szkołach co najmniej 1 raz w ciągu roku organizowane było w ramach profilaktyki pedikulozy sprawdzanie czystości stanu głowy. Natomiast w 66 szkołach prowadzono akcje edukacyjną w zakresie profilaktyki wszawicy.

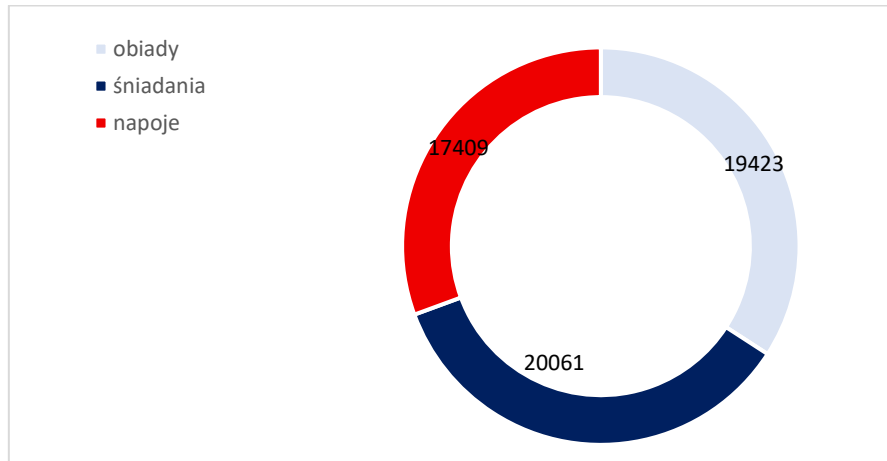
Ponadto w 13 szkołach organizowana jest opieka stomatologiczna w oparciu o gabinet stomatologiczny na terenie szkoły.

Żywnienie dzieci i młodzieży w szkołach

W 2025 r., w porównaniu do lat ubiegłych, nie obserwuje się wzrostu uczniów korzystających z dożywiania w szkołach. Bloki żywieniowe w szkołach obsługiwane są najczęściej przez zewnętrzne firmy, co związane jest z wysokimi cenami obiadów.

W wyniku kontroli przeprowadzonych w 2025 r. stwierdzono, że w 139 skontrolowanych szkołach wydawane były ciepłe posiłki obiadowe. Z dożywiania w formie obiadów w 2025 r. skorzystało 19 423 uczniów. Drugie śniadania (w tym owoce i warzywa) organizowane są w 92 szkołach i skorzystało z nich 20 061, natomiast z napoju skorzystało – 17 409 uczniów w 78 szkołach.

Wykres 34. Korzystanie z żywienia przez dzieci i młodzież w szkołach w 2025 r.

Wypoczynek dzieci i młodzieży

W 2025 r. skontrolowano zorganizowany na terenie miasta Krakowa wypoczynek dzieci i młodzieży szkolnej w okresie zimowym oraz letnim. Przeprowadzono łącznie 277 kontroli w obiektach sezonowych. W skontrolowanych turnusach wypoczynku zimowego i letniego brało udział 9793 uczestników.

Tabela 3. Wypoczynek dzieci i młodzieży w latach 2021–2025.

Rok	Liczba turnusów w bazie MEN	Liczba kontroli	Liczba uczestników
2021	887	93	2674
2022	1047	238	7140
2023	1054	222	8893
2024	1115	245	9 204
2025	1149	277	9 793

Nadal największym zainteresowaniem cieszą się wypoczynki organizowane w miejscu zamieszkania tj. szkoły, ośrodki kultury, młodzieżowe domy kultury, obiekty sportowe, które organizują szeroki wachlarz zajęć edukacyjnych oraz sportowych. Placówki wypoczynku dzieci i młodzieży na nadzorowanym terenie zostały zorganizowane prawidłowo i nie budziły zastrzeżeń.

Podsumowanie

Podsumowując, w 2025 r. podobnie jak w latach ubiegłych, warunki sanitarno–techniczne placówek oświatowo-wychowawczych ulegają sukcesywnie poprawie, co jest wynikiem przeprowadzanych prac remontowych i modernizacyjnych. Prowadzone działania przez pion Nadzoru Higieny Dzieci i Młodzieży miały na celu m.in. zapewnienie w każdej skontrolowanej szkole bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu dzieci, w tym prawidłowe urządzenie sal lekcyjnych oraz zapewnienie właściwej higieny procesu nauczania.

XI. Profilaktyka w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego

W roku 2025, celem zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci, młodzieży i dorosłych, przedstawiciele PPIŚ w Krakowie inicjowali, nadzorowali i koordynowali działania oświatowo - zdrowotne i promocji zdrowia w Mieście Krakowie. W oparciu o wytyczone cele oraz potrzeby środowiska lokalnego prowadzono działania dotyczące następujących zagadnień:

- profilaktyki nowotworowej,
- profilaktyki antytytoniowej, w tym stosowania e-papierosów,
- profilaktyki uzależnień, w tym przeciwdziałania używaniu środków psychoaktywnych,
- promowania zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i zbilansowanej diety,
- profilaktyki zakażeń wirusami HIV, HAV, HBV i HCV, HPV,
- promowania szczepień ochronnych,
- profilaktyki wszawicy,
- bezpieczeństwa zdrowotnego w okresie letnim i zimowym,
- profilaktyki chorób zakaźnych, w tym WZW, grypy,
- racjonalnego stosowania antybiotyków,
- promocja higieny osobistej,
- profilaktyki chorób odkleszczowych.

Powyższe przedsięwzięcia prozdrowotne adresowane były do szerokiego kręgu odbiorców poprzez realizację programów edukacyjnych, interwencji nieprogramowych oraz kampanii informacyjnych o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim oraz lokalnym, a także organizację i udział w wydarzeniach plenerowych mających znaczenie w profilaktyce i promowaniu zdrowia.

W 2025 roku realizowano 10 programów profilaktyczno-edukacyjnych, w tym:

- 2 programy profilaktyczno-edukacyjne na poziomie krajowym,
- 6 programów profilaktyczno-edukacyjnych na poziomie wojewódzkim,
- 2 programy profilaktyczno-edukacyjne na poziomie lokalnym.

W ramach **profilaktyki palenia tytoniu** realizowane były następujące programy antytytoniowe:

Lokalny program **„Czyste Powietrze Wokół Nas”**, który został zrealizowany w 56 placówkach (w przedszkolach oraz oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych) dla 4 532 osób, to program przedszkolnej edukacji antytytoniowej adresowany do dzieci 5 i 6 letnich oraz ich rodziców. Priorytetowym celem programu jest ochrona dzieci przed szkodliwym wpływem dymu tytoniowego.

Drugi z programów dotyczących profilaktyki palenia tytoniu – **„Bieg po zdrowie”**, skierowany jest do uczniów klas IV, został zrealizowany w 16 szkołach podstawowych. Odbiorcami programu było 687 uczniów wraz z rodzicami.

Dodatkowo Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krakowie na bieżąco monitorował przestrzeganie zakazu palenia tytoniu w obiektach na terenie Miasta Krakowa i powiatu krakowskiego. Sprawozdania z wyników kontroli przestrzegania ww. zakazu wysyłane były co kwartał do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie.

W roku szkolnym 2024/2025 realizowano także przedszkolny program **„Skąd się biorą produkty ekologiczne”**, którego celem jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat, kreowanie u dzieci prawidłowych postaw dotyczących zdrowego żywienia oraz promowanie aktywności fizycznej. Program został zrealizowany w 77 placówkach, a jego odbiorcami było 5 083 i ich rodziców. Ponadto pracownicy oddziału Zdrowia Publicznego i Promocji Zdrowia uczestniczyli, jako goście specjaliści, w konkursie organizowanym przez jedno z krakowskich przedszkoli. W wydarzeniu wzięło udział 18 dzieci. Łącznie działaniami objęto 5 101 osób.

Jak co roku, dużym zainteresowaniem cieszył się program **„Trzymaj Formę!”** realizowany przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz Polską Federację Producentów Żywności. Program zrealizowany został w 54 szkołach podstawowych, w klasach V - VIII. Odbiorcami było 11 459 osób. Stałym celem ww. programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród uczniów i ich rodzin, poprzez promocję aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety. Dla szkół realizujących program zorganizowano webinarium, w którym wzięło udział 2 876 uczniów z 30 placówek. W ramach działań

programowych dla 65 uczniów szkoły podstawowej przeprowadzono warsztaty tematyczne. Ponadto przedstawiciele Oddziału Zdrowia Publicznego i Promocji Zdrowia uczestniczyli w Dniu Sportu organizowanym przez jedną ze szkół w Mieście Krakowie. W wydarzeniu wzięło udział 350 uczniów. Programowi towarzyszył konkurs wiedzy o zdrowym stylu życia, do którego przystąpiło 71 uczniów z 6 szkół. W ramach interwencji we współpracy z Uniwersytetem Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie pracownicy zorganizowali konferencję „Profilaktyka otyłości w systemie edukacji”, w której wzięło udział 46 nauczycieli. Łącznie działaniami objęto 14 867 osób.

Program „**ARS, czyli jak dbać o miłość**” dotyczy profilaktyki stosowania środków psychoaktywnych przez młodych ludzi. Celem programu jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodych ludzi wchodzących w dorosłe życie. Program realizowany był w 12 placówkach ponadpodstawowych. Edukacją objęto 1 069 osób. Dodatkowo zorganizowano konferencję pn. „Niezależni od uzależnień” dla 82 uczniów krakowskich szkół ponadpodstawowych. Ponadto w ramach współpracy z Uniwersytetem Rolniczym w Krakowie przeprowadzono pogadankę tematyczną oraz przygotowano stoisko edukacyjno-informacyjne dla 110 studentów. Łącznie działaniami objęto 1 261 osób.

Program „**Wybierz Życie - Pierwszy Krok**” ukierunkowany jest na profilaktykę raka szyjki macicy i ma na celu wzrost poziomu wiedzy na temat tego nowotworu oraz roli wirusa HPV w jego powstawaniu. Adresowany jest do młodzieży szkół ponadpodstawowych, uczniów VIII klas szkół podstawowych oraz ich rodziców. Program realizowany był w 25 placówkach wśród 3 221 odbiorców.

Program „**Znamie! Znam je?**” ma na celu upowszechnienie wśród młodzieży i ich rodzin wiedzy na temat czerniaka i skutecznych metod zabezpieczenia się przed tym nowotworem skóry. Program został zrealizowany w 56 placówkach wśród 6 465 uczniów VII i VIII klas szkół podstawowych oraz wszystkich klas szkół ponadpodstawowych.

Program „**Podstępne WZW**”, którego celem jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat sposobów zakażenia wirusami HAV, HBV oraz HCV, zrealizowany został w 25 placówkach. Odbiorcami programu były 3 653 osoby.

W ramach „**Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV**” w 2025 roku edukowano społeczność szkolną oraz środowisko medyczne poprzez udostępnianie informacji na temat profilaktyki HIV/AIDS – zamieszczanie na stronie internetowej i w mediach społecznościowych aktualnych informacji tematycznych oraz dystrybucję materiałów edukacyjno-informacyjnych do 54 placówek służby zdrowia oraz placówek oświatowych. Odbiorcami ww. działań było 1 620 osób. Również na zaproszenie Uniwersytetu Andrzeja Frycza-Modrzewskiego w Krakowie, zorganizowano stoisko informacyjno-edukacyjne dla 150 studentów z materiałami tematycznymi dotyczącymi między innymi profilaktyki HIV oraz AIDS. Łącznie działaniami objęto 1 770.

Największe grono odbiorców zyskał program „Trzymaj Formę!”.

Łącznie interwencjami programowymi objęto 41 557 osób z placówek zlokalizowanych na terenie Miasta Krakowa: przedszkoli, szkół podstawowych, szkół ponadpodstawowych, uczelni wyższych oraz placówek służby zdrowia.

Ponadto realizowano **interwencje nieprogramowe** o zasięgu krajowym i lokalnym.

W ramach lokalnej interwencji nieprogramowej „**Bezpieczeństwo zdrowotne w okresie letnim i zimowym**” przeprowadzono 196 zajęć warsztatowych w 72 placówkach. Celem akcji było przekazanie wiedzy na temat jak zdrowo i bezpiecznie spędzić wakacje oraz ferie zimowe. Odbiorcy zapoznali się z głównymi zagrożeniami zdrowotnymi nasilającymi się w okresie letnim i zimowym. W warsztatach wzięło udział 3 743 dzieci. Ponadto do 103 placówek oświatowych dostarczono tematyczne materiały, które przekazane zostały 2 060 osobom. Łącznie działaniami objęto 5 803 osoby.

W ramach lokalnej interwencji nieprogramowej pt. „**Profilaktyka chorób odkleszczowych**” przekazano do 144 placówek oświatowych materiały edukacyjne wydrukowane ze środków własnych. Odbiorcami materiałów było 2 880 osób.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krakowie w ramach interwencji pn. „**Profilaktyka używania środków psychoaktywnych**” podejmował działania mające na celu uświadomienie niebezpieczeństwa choćby jednorazowego sięgnięcia po narkotyki, a także uwrażliwienie społeczeństwa na problem stosowania środków psychoaktywnych. Materiały tematyczne przekazano pedagogom z 3

placówek. Odbiorcami było 60 osób. Ponadto zorganizowano konferencję pn. „Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży”, w której wzięło udział 72 pedagogów z terenu Miasta Krakowa. Zorganizowano także tematyczną prelekcję dla pracowników PSSE w Krakowie, w której udział wzięło 40 osób. Łącznie działaniami objęto 172 osoby.

W ramach obchodów **Światowego Dnia Zdrowia** przygotowano dwa stoiska informacyjno-edukacyjne na terenie Akademii Kultury Fizycznej w Krakowie oraz Galerii Handlowej „Serenada”. Dodatkowo przy współpracy z Akademią Kultury Fizycznej w Krakowie zorganizowano dzień otwarty PSSE w Krakowie, w którym w różnych dyscyplinach sportowych brały udział dzieci z krakowskich przedszkoli. W wydarzeniach udział wzięło 298 osób.

W ramach obchodów **Światowego Dnia bez Tytoniu** oraz **Światowego Dnia Rzucania Palenia** do 16 szkół przekazano w wersji papierowej materiały tematyczne. Dotarły one do 320 osób. Natomiast materiały w wersji elektronicznej zostały przesłane do 281 szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych. W porozumieniu z Akademią Kultury Fizycznej w Krakowie przesłano drogą elektroniczną materiały tematyczne do 4 000 studentów. Ponadto, na zaproszenie Uniwersytetu Akademii Kultury Fizycznej oraz Uniwersytetu Rolniczego, na terenie uczelni oraz domów studenckich zorganizowano stoiska informacyjno-edukacyjne z materiałami tematycznymi. W wydarzeniach udział wzięło 290 studentów. Dodatkowo w ramach obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia w autobusach MPK S.A. Kraków wyświetlono autorski spot tematyczny, którego zasięg szacowany jest na około 700 000 pasażerów. Łącznie działaniami objęto 710 230 osób.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krakowie w roku 2025 przekazywał również materiały edukacyjne w wersji papierowej i/lub elektronicznej do przedszkoli i szkół. Materiały dotyczyły tematyki m.in.:

- profilaktyki wszawicy – 28 placówek oświatowych (960 osób),
- profilaktyki e-papierosów – 64 placówki oświatowe (1 920 osób),
- profilaktyki grypy i antybiotyki – 49 placówek oświatowych oraz służby zdrowia (980 osób),
- profilaktyki chorób nowotworowych – 27 placówek oświatowych (540 osób).

Ponadto do 1 385 żłobków, placówek oświatowych oraz placówek służby zdrowia dostarczono materiały edukacyjne **promujące szczepienia ochronne**, w wersji papierowej lub elektronicznej. Łącznie materiały dotarły do 27 700 osób.

W ramach interwencji nieprogramowej pt. **Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i zdrowego odżywiania** przedstawiciele PSSE w Krakowie:

- we współpracy z Uniwersytetem Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie oraz Fundacją Zdrowia Publicznego zorganizowali konkurs „Muzyczny Festiwal Zdrowia”, dla dzieci z klas I - III szkoły podstawowej. W festiwalu wzięło udział 59 osób z 5 szkół,
- zorganizowali 6 spotkań warsztatowych w 3 placówkach. W zajęciach wzięło udział 170 dzieci i młodzieży,
- na zaproszenie organizatorów imprez plenerowych oraz innych eventów przygotowali 5 stoisk informacyjno-edukacyjnych (4 205 osób),
- zorganizowano cykliczny konkurs online „Co wiesz o zdrowiu?”, którego celem było pogłębienie wiedzy na temat zdrowia oraz kształtowania właściwych postaw prozdrowotnych wśród społeczeństwa,
- zorganizowali dla pracowników PSSE w Krakowie prelekcję dotyczącą grzybów oraz roślin trujących (25 osób),
- zorganizowali we współpracy z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie oraz Krajowym Ośrodkiem Wsparcia Rolnictwa warsztaty dotyczące zdrowego odżywiania, w których wzięło udział 6 dzieci.

Łącznie działaniami objęto 4 465 osób.

W ramach interwencji nieprogramowej **„Promocja higieny osobistej”** przeprowadzono 200 warsztatów w 74 placówkach. Podczas zajęć wykorzystywano lampę UV, dzięki której można sprawdzić dokładność mycia rąk. Łącznie działaniami objęto 3 875 osób.

O podejmowanych działaniach na bieżąco informowano za pośrednictwem strony internetowej <https://www.gov.pl/web/psse-krakow> oraz mediów społecznościowych:

- Facebook <https://www.facebook.com/pssekrakow/>,
- Platforma X <https://x.com/pssekrakow/>,
- Instagram <https://instagram.com/pssekrakow/>.

Liczba opublikowanych treści (w tym 320 autorskich grafik):

- 32 artykuły na stronie internetowej PSSE w Krakowie,
- 483 posty oraz 515 relacji na Facebooku PSSE w Krakowie,
- 207 postów oraz 515 relacji na Instagramie PSSE w Krakowie,
- 107 postów na Platformie X PSSE w Krakowie.

Łącznie interwencjami nieprogramowymi objęto 759 823 mieszkańców Miasta Krakowa.

Podsumowanie działalności:

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krakowie inicjuje, wdraża, monitoruje interwencje programowe i nieprogramowe z zakresu profilaktyki chorób i promocji zdrowia na terenie powiatu krakowskiego.

Realizowane w roku 2025 interwencje programowe były kontynuacją programów wdrożonych w ubiegłych latach i mają charakter długofalowy.

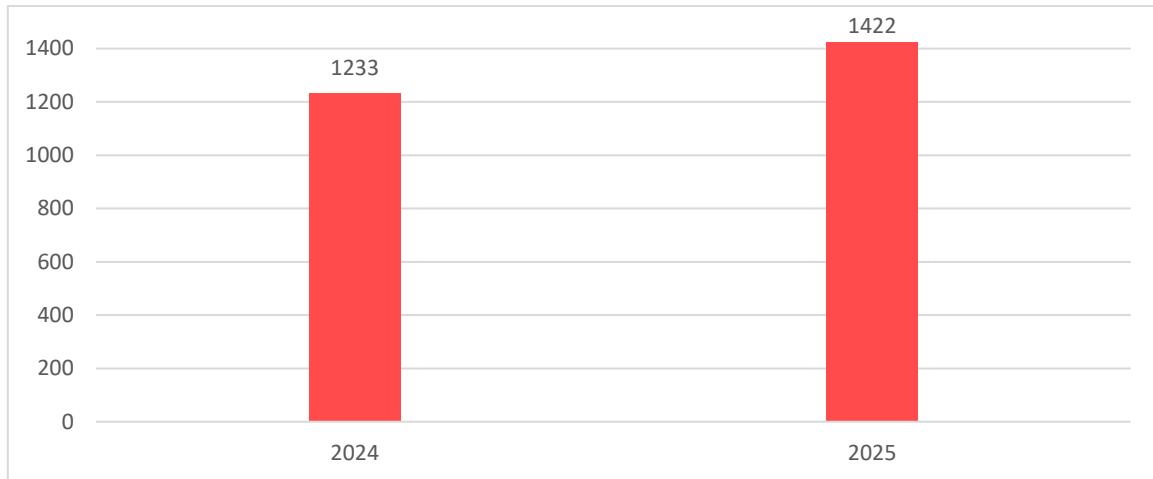
Inicjowane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krakowie interwencje i działania akcyjne były odpowiedzią na aktualne zagrożenia zdrowotne występujące wśród mieszkańców powiatu krakowskiego: dzieci, młodzieży i dorosłych.

Łącznie interwencjami programowymi i nieprogramowymi objęto 801 380 mieszkańców Miasta Krakowa.

XII. Postępowania interwencyjne

W 2025 r. do PPIS w Krakowie wpłynęły **1422** zgłoszenia interwencyjne (w tym 684 sygnały anonimowe), z czego 1303 zostało rozpatrzone we własnym zakresie, 33 pozostawiono bez rozpatrzenia, a 76 przekazano zgodnie z kompetencjami do innych instytucji. Pozostałe wnioski 10 są w trakcie rozpatrywania.

Wykres 35. Zestawienie sygnałów obywatelskich, które wpłynęły do PSSE w Krakowie, porównanie za lata 2024-2025.

Do **Oddziału Nadzoru Higieny Żywności i Żywnienia** wpłynęło **810** sygnałów obywatelskich w zakresie naruszenia wymagań sanitarnych (717 w 2024 roku), z czego:

- 771 rozpatrzone we własnym zakresie,
- 24 przekazano zgodnie z kompetencjami do innych instytucji,
- 13 sygnałów pozostawiono bez rozpatrzenia,

1 sygnał obywatelski został wycofany przez stronę, 1 sprawa pozostaje w toku.

W przypadku 134 złożonych sygnałów stan w nich opisany potwierdził się, tym samym uznano je za zasadne, w 196 przypadkach częściowo się potwierdził – częściowo zasadne, w 441 przypadkach nie potwierdził się – niezasadne. 13 spraw pozostawiono bez rozpatrzenia.

Tematyka sygnałów dotyczyła:

- wprowadzania do obrotu handlowego środków spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej,
- wystąpienia dolegliwości żołądkowych po spożyciu potraw lub produktów spożywczych,
- nieprawidłowego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego obiektów żywnościowo-żywnościowych,
- obecności szkodników w zakładach,
- nieprzestrzegania higieny sprzedaży, przechowywania lub produkcji środków spożywczych,
- obecności zanieczyszczeń biologicznych oraz fizycznych w środkach spożywczych,
- wprowadzania do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub po upływie daty minimalnej trwałości,
- nieprawidłowego postępowania z odpadami,
- uciążliwości zapachowych związanych z działalnością obiektów żywnościowo-żywnościowych,
- nieprawidłowej prezentacji i reklamy środków spożywczych, w tym suplementów diety za pośrednictwem stron internetowych, wprowadzania do obrotu suplementów diety z naruszeniem przepisów prawa żywnościowego.

W 2025 r. do **Oddziału Nadzoru Higieny Komunalnej** wpłynęło **469** zgłoszeń, z czego 61 przekazano do organów zgodnie z właściwością miejscową lub rzeczową. Sygnały rozpatrywane przez PPIS w Krakowie dotyczyły: jakości wody do spożycia (16 zgłoszeń), uciążliwości hałasowej (13 zgłoszeń), obiektów użyteczności publicznej nadzorowanych przez PPIS (143 zgłoszenia), pozostałe dotyczyły: m.in. gryzoni, insektów w budynkach zamieszkania zbiorowego, nieprawidłowości w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, ściekowymi, złego stanu porządkowego miejsc gromadzenia odpadów, uciążliwości zapachowej, części wspólnych w budynkach mieszkalnych oraz zanieczyszczonych balkonów,

parapetów, hodowli zwierząt w lokalach mieszkalnych. Przeprowadzono łącznie 102 kontrole interwencyjne w wyniku których w 27 przypadkach wykazano nieprawidłowości dotyczące: m.in. obiektów noclegowych, salonów SPA, obiektów sportowych, ustępów publicznych, wystosowano 69 decyzji administracyjnych.

W 2025 r. w zakresie **nadzoru epidemiologii 31** sygnałów obywatelskich. W 4 przypadkach sygnały uznano za zasadne lub częściowo zasadne, gdyż sytuacje opisane w zgłoszeniach potwierdziły się.

Rozpatrywane sygnały obywatelskie dotyczyły:

- nieprawidłowości w gospodarce odpadami medycznymi,
- niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego oddziałów szpitalnych, w tym braku przestrzegania higieny rąk przez personel oraz nieodpowiedniego utrzymania czystości,
- brakach w wyposażeniu i materiałach ochronnych, w tym brak rękawiczek oraz niezmiennianie podkładów,
- obecności insektów (pluskiew) w środkach transportu pacjentów,
- nieodpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych, w tym złego oświetlenia, hałasu, zaduchu w pomieszczeniach, uciążliwych zapachów oraz braku podstawowych materiałów higienicznych, np. papieru toaletowego,
- niewłaściwego zachowania personelu, w tym braku higieny rąk i nieprawidłowego udzielania świadczeń,
- nieprawidłowości w infrastrukturze obiektów, w tym prowadzonych remontów, braku zamknięć w toaletach oraz braku zapewnienia intymności podczas zabiegów,
- palenia papierosów przed wejściem do budynku podmiotu leczniczego.

W zakresie **nadzoru higieny dzieci i młodzieży** zarejestrowano **42** zgłoszenia, spośród których 29 uznano za bezzasadne, a 10 uznano za zasadne. W skontrolowanych 3 obiektach wydano polecenia pokontrolne (w tym w 1 placówce nałożono mandat karny) za zaniedbanie czystości i porządku.

Rozpatrywane zgłoszenia dotyczyły niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego w placówkach oświatowych, na terenie placówki oraz placu zabaw, wykonywania remontów w czasie funkcjonowania placówki, oraz występowania wszawicy/owsicy/świerzbu u dzieci.

Do Oddziału Nadzoru Higieny Pracy wpłynęło **67** sygnałów obywatelskich dot. niewłaściwych warunków pracy oraz nieprzestrzegania przepisów w zakresie udostępniania/ wprowadzania do obrotu produktów chemicznych oraz produktów kosmetycznych. 36 sygnałów uznano za zasadne, 5 sygnałów przekazano zgodnie z kompetencjami do innych instytucji.

3 zgłoszenia dotyczyły zakresu działania Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego.

Z roku na rok obserwujemy wzrost wpływających do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krakowie sygnałów obywatelskich.

We wrześniu 2025 roku została uruchomiana przez Głównego Inspektora Sanitarnego nowa e-usługa – umożliwiająca **zgłaszanie interwencji online poprzez platformę e-Sanepid**. Narzędzie to umożliwiło obywatelom szybkie i proste informowanie o nieprawidłowościach mogących wpływać na zdrowie społeczeństwa.

Dzięki e-usłudze każdy obywatel może zgłosić problem bez konieczności wizyty w urzędzie.

Zakres zgłoszeń obejmuje szeroką listę zagadnień związanych z bezpieczeństwem zdrowotnym. Obywatele mogą zgłaszać m.in.:

- w obiektach: brak higieny w lokalu gastronomicznym, złe warunki sanitarne w przedszkolu, nieprawidłowości na basenie, zagrożenia w miejscu pracy,
- w produktach: żywność o podejrzanym jakości, suplementy diety bez właściwego oznakowania, kosmetyki budzące wątpliwości, detergenty niespełniające standardów bezpieczeństwa.

Dostęp do systemu a także wzrost świadomości obywateli i odpowiedzialności społecznej przyczynił się niewątpliwie do zwiększenia aktywności w zakresie zgłaszania nieprawidłowości.

XIII. Spis wykresów

Wykres 1. Ustawowe zadania PPIS. Porównanie za lata 2022-2025.....	3
Wykres 2. Zadania zrealizowane przez Oddział Nadzoru Zapobiegawczego w latach 2023-2025.	5
Wykres 3. Zakażenia wirusem SARS-CoV-2 na terenie miasta Krakowa porównanie w latach 2022-2025.	6
Wykres 4. Miesięczne zestawienie liczby zachorowań na COVID-19 na terenie miasta Krakowa w 2025 r.....	6
Wykres 5. Zachorowania na wybrane choroby zakaźne przenoszone drogą kropelkową na terenie miasta Krakowa porównanie w latach 2021-2025.....	7
Wykres 6. Zachorowania na grypę i zachorowania grypopodobne na terenie miasta Krakowa porównanie w latach 2021-2025.	7
Wykres 7. Zachorowania na boreliozę na terenie miasta Krakowa - porównanie w latach 2021-2025.	8
Wykres 8. Zachorowania na krztusiec na terenie miasta Krakowa - porównanie w latach 2021-2025.....	8
Wykres 9. Zachorowania na bakteryjne i wirusowe zakażenia i zatrucia pokarmowe na terenie miasta Krakowa - porównanie w latach 2021-2025.....	10
Wykres 10. Zachorowania na wirusowe zapalenia wątroby na terenie miasta Krakowa - porównanie w latach 2021-2025.	10
Wykres 11. Neuroinfekcje na terenie miasta Krakowa - porównanie w latach 2021-2025.....	11
Wykres 12. Nowo wykryte zakażenia HIV na terenie miasta Krakowa porównanie w latach 2021-2025.	11
Wykres 13. Liczba zachorowań na kiłę na terenie miasta Krakowa - porównanie w latach 2021-2025... ..	12
Wykres 14. Liczba zachorowań na rzeżączkę na terenie miasta Krakowa - porównanie w latach 2021- 2025.	12
Wykres 15. Liczba zachorowań na inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie na terenie miasta Krakowa - porównanie w latach 2021-2025.....	13
Wykres 16. Liczba mieszkańców miasta Krakowa zaszczepionych przeciw wścieklicznie, porównanie w latach 2021-2025.	13
Wykres 17. Liczba zarejestrowanych zachorowań lub podejrzeń zachorowań na gruźlicę na terenie miasta Krakowa - porównanie w latach 2021-2025.	14
Wykres 18. Procent wyszczepienia dzieci i młodzieży na terenie miasta Krakowa w latach 2018-2025.	16
Wykres 19. Liczba zakładów leczniczych z podziałem na grupy obiektów na terenie miasta Krakowa w 2025 r.....	19
Wykres 20. Liczba zakładów leczniczych na terenie miasta Krakowa w latach 2022-2025.	19
Wykres 21. Liczba kontroli w zakładach leczniczych w latach 2022-2025.....	20
Wykres 22. Oddział Nadzoru Higieny Żywności i Żywnienia porównanie danych w latach 2021-2025.	28
Wykres 23. Zakłady produkcji żywności - porównanie danych w latach 2021-2025.	29
Wykres 24. Zakłady obrotu żywnością tj. sklepy, kioski, obiekty ruchome i tymczasowe - porównanie danych w latach 2021-2025.	30
Wykres 25. Hipermarkety i supermarkety - porównanie danych w latach 2021-2025.....	30
Wykres 26. Magazyny hurtowe - porównanie danych w latach 2021-2025.....	31
Wykres 27. Suplementy diety - porównanie danych w latach 2021-2025.....	32
Wykres 28. Obiekty żywienia zbiorowego otwartego - porównanie danych w latach 2021-2025.	34
Wykres 29. Działania w ramach systemu RASFF porównanie danych w latach 2021-2025.....	37
Wykres 30. Liczba produktów wycofanych z obrotu porównanie danych w latach 2021-2025.....	37
Wykres 31. Próbkę pobrane i kwestionowane porównanie danych w latach 2021-2025.....	38
Wykres 32. Analiza porównawcza stwierdzonych pozycji chorób zawodowych w latach 2023-2025.....	41
Wykres 33. Obiekty stałe na terenie miasta Krakowa będące pod nadzorem PPIS w Krakowie w 2025 r.	43
Wykres 34. Korzystanie z żywienia przez dzieci i młodzież w szkołach w 2025 r.	45
Wykres 35. Zestawienie sygnałów obywatelskich, które wpłynęły do PSSE w Krakowie, porównanie za lata 2024-2025.....	50

XIV. Spis tabel

Tabela 1. Liczba działań podjętych w zakresie prowadzonych ocen narażenia zawodowego w sprawie chorób zawodowych w latach 2022-2025.	40
Tabela 2. Stwierdzone jednostki chorobowe w 2025 roku.....	40
Tabela 3. Wypoczynek dzieci i młodzieży w latach 2021-2025.	45